

**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
ROMANIA**

**ASOCIAȚIA
ROMÂNĂ PENTRU
TRANSPARENȚĂ**

GHID ANTICORUPȚIE ÎN JUSTIȚIE pentru cetățeni și oameni de afaceri

Autori:

**Victor ALISTAR
Gabriel MOINESCU
Iuliana STĂNESCU**

Acest ghid a fost produs de Transparency International – Romania (Asociația Română pentru Transparență) în cadrul proiectului *Combaterea corupției și creșterea integrității publice în justiție*, finanțat de UNIUNEA EUROPEANĂ prin programul Phare. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene.

Contacte:

Asociația Română pentru Transparență
Transparency International - Romania
Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție
Bd. N. Bălcescu 21, Et. 2, Sector 1, București
tel-fax: (021) 317-7169

office@transparency.org.ro

centru@transparency.org.ro

www.transparency.org.ro

CUPRINS

I. Noțiunea de corupție	3
II. Infracțiunile de corupție	8
III. Cum recunoști o faptă de corupție, mecanisme generale și specifice de plângere, proceduri de cercetare penală a magistraților	12
IV. Cum recunoști un abuz judiciar, mecanisme generale și specifice de plângere, proceduri de cercetare penală a magistraților	18
V. Drepturile procesuale prevăzute de coduri și legi speciale	44
VI. Dreptul de petiționare, dreptul la un proces echitabil, dreptul de liber acces la informațiile de interes public	48
VII. Buna administrare în justiție	52
VIII. Breviar legislativ	70

I. NOȚIUNEA DE CORUPȚIEI

1. Ce este corupția?

Corupția, în sens larg, reprezintă folosirea abuzivă a puterii încredințate, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup.

Orice act al unei instituții sau autorități care are drept consecință provocarea unei daune interesului public, în scopul de a promova un interes/profit personal sau de grup poate fi calificat drept „corupt”.

Nu este însă obligatoriu să existe un prejudiciu (concret sau material) al interesului public pentru a putea identifica o faptă de corupție.

Exemplul 1: Să presupunem că o persoană X are un proces în instanța de judecată pentru un litigiu imobiliar. Persoana X dă o sumă de bani, unuia/unora dintre membrii completului de judecată, sumă care este acceptată. Dacă după finalizarea procesului, persoana X câștigă, iar parte adversă face recurs:

- ⇒ Dacă hotărârea instanței este invalidată de instanța de recurs pe motive de drept, suntem în prezența unui fapt de corupție unde acceptarea banilor a fost urmată de o sentință neintegră în prima fază
- ⇒ Dacă instanța de recurs validează sentința primei instanțe pentru că ea era corectă în drept suntem tot în prezența unui fapt de corupție săvârșit de prima instanță

Exemplul 2: Vi se solicită o sumă de bani de către un funcționar de la arhivă sau un grefier pentru eliberarea unei adeverințe/ certificat pe care era obligat de atribuțiile funcției sale să o/îl elibereze. Și aceasta este tot o faptă de corupție.

Rezumând putem spune că ne aflăm în fața unui fapt de corupție atâta timp cât un magistrat, personal auxiliar sau funcționar, profitând de poziția sa, obține alte beneficii personale, pentru sine sau pentru altul, în afara celor la care este îndreptățit prin lege (salariu/indemnizații).

Această definiție largă a corupției este reflectată în legislația românească *în sens restrâns*, prin definirea anumitor infracțiuni distincte care se încadrează în termenul generic de corupție, precum: darea și luarea de mită, traficul și cumpărarea de influență, primirea de foloase necuvenite etc.

ATENȚIE!	Abuzul în serviciu contra intereselor publice, ale persoanei sau prin îngrădirea unor drepturi asociat cu beneficii pentru sine sau pentru un altul a fost încriminat de legislație ca fată de corupție.
-----------------	--

Această nouă încriminare a unei variațiuni a corupției nu este însă ușor de demonstrat pentru că trebuie stabilite cumulativ două relații:

- ⇒ Forma intenției magistratului, personalului auxiliar sau funcționarului de a comite fapta pentru a stabili că este vorba de un abuz în realizarea atribuțiilor de serviciu.
- ⇒ Abuzul are ca urmare crearea unei situații favorabile sau aducerea unui beneficiu pentru magistrat sau pentru o altă persoană cu interes în exploatarea abuzului.

Totuși există beneficiul că justițiabilul, persoana vătămată, nu mai trebuie să arate și existența unei mite. Această obligație nu mai apare nici pentru procuror dacă el reușește să stabilească cele două relații de cauzalitate în mod simultan.

IMPORTANT !	Orice faptă neintegă în realizarea actului de justiție, și care prejudiciază o parte are drept consecință firească aducerea unui beneficiu părții adverse.
--------------------	--

Intenția legiuitorului a fost aceea de a reduce abuzurile procesuale, soldate până acum doar cu desființarea hotărârilor și de a pune accentul pe sancționarea drastică a faptelor de abuz contra intereselor persoanei în cadrul proceselor, fapte ce înclină în just balanța justiției.

Acesta este unul din temeiurile pe care se pot baza plângerile persoanelor nedreptățite de justiție prin abuz.

Pentru a vedea care sunt diferențele între abuz și eroare este nevoie să observați care sunt obligațiile, magistraților și ale personalului auxiliar din justiție, în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu.

2. Ce nu este corupția

Deși există anumite fapte care vă pot produce uneori prejudicii importante făcute de funcționari sau oficiali ai diverselor instituții publice în cadrul sau prin depășirea atribuțiilor lor de serviciu, ele nu pot și nu trebuie catalogate drept "corupție", dacă intenția funcționarului nu a fost de a obține un avantaj sau profit pentru el sau pentru altul.

Exemple de astfel de fapte prin care se încalcă legile ori drepturile dumneavoastră sunt: abuzul administrativ, eroarea, depășirea competenței, neglijența.

Exemple: *Refuzul unui funcționar/grefier de a vă elibera un certificat de grefă în situația în care ați îndeplinit cerințele legale și ați depus documentația completă este un abuz și nu o faptă de corupție.*

Reținerea unei persoane de către poliție peste termenul de 24 ore sau menținerea în stare de arest după expirarea mandatului au natura de abuzuri și nu de fapte de corupție.

Dacă pe extrasul de carte funciară obținut de la judecătorie în vederea vânzării unui teren sau clădiri apar alte dimensiuni decât cele reale ale suprafeței sau apar alte vecinătăți suntem în prezența unei erori și nu a unui fapt de corupție.

Dacă un funcționar al Registrului Comerțului ale cărei atribuții sunt de a primi și înregistra în Registru anumite mențiuni ale unui agent economic, califică natura juridică a respectivelor mențiuni și decide asupra înregistrării suntem în situația unei depășiri de competență (prin substituirea în atribuțiile judecătorului delegat) și nu a unui fapt de corupție.

Dacă funcționara de la registratura unei instanțe vă primește petiția sau cererea dar uită să vă dea număr de înregistrare suntem în situația unei neglijențe și nu a unui fapt de corupție.

Pentru repararea prejudiciilor cauzate de astfel de fapte calea care trebuie urmată este fie cea a reclamației/contestației administrative iar, în caz de nesoluționare favorabilă,

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

calea instanței de judecată în cadrul unui proces în contenciosul administrativ sau, direct, calea instanței civile, ori penale.

Faptele de natura celor mai sus menționate reprezintă în același timp și o proastă administrare¹. Printr-o decizie a Parlamentului European, referitoare la procedura Mediatorului European (*în sistemul instituțional românesc echivalentul Mediatorului European este Avocatul Poporului*) au fost evidențiate șapte cauze posibile ale unei proaste administrări:

- ⇒ lipsa de transparență;
- ⇒ întârziere nejustificată;
- ⇒ discriminare;
- ⇒ abuz (în serviciu);
- ⇒ nerespectarea procedurilor;
- ⇒ eroarea legala/judiciară;
- ⇒ neglijența în serviciu (proastă funcționare ori incompetență);

IMPORTANT!

Astfel de fapte nu sunt corupție și, în general, un act de proastă administrare nu trebuie considerat drept corupție. Este important însă de reținut că astfel de acte pot fi generate sau pot genera fapte de corupție, dacă în spatele unei aparente "proaste administrări" se află un mobil (sume de bani, foloase, influență etc).

3. Cadrul legislativ în materia sesizării, combaterii și sancționării faptelor de corupție

În contextul interesului din ce în ce mai mare acordat chestiunilor relative la corupție pe plan mondial și datorită preocupării autorităților române de îndeplinire a criteriilor de aderare în perspectiva lărgirii Uniunii Europene prin admiterea de noi membri, legislația națională privind corupția a fost semnificativ modificată și completată în ultimii ani.

În ciuda problemelor și deficiențelor de aplicare a legilor există un cadru relativ funcțional care permite în mod specific sesizarea, urmărirea și sancționarea faptelor de corupție.

¹ Art 41 din Carta UE a Drepturilor Fundamentale adoptată la Nisa în 2000, este intitulat "dreptul la bună administrare" și stipulează că orice persoană are dreptul de a avea propriile afaceri tratate de o manieră imparțială, onestă și într-un interval de timp rezonabil de către instituțiile UE. Este menționată obligația administrației de a justifica deciziile sale și de a repara orice prejudiciu cauzat de instituția respectivă sau de funcționarii săi în exercițiul funcțiunii.

Legislația relevantă în ceea ce privește faptele de corupție e cuprinsă în următoarele reglementări:

- ⇒ Legea 140/1996 Codul Penal al României, cu completările ulterioare, art. 254 – 258
- ⇒ Legea 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție
- ⇒ Legea 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției modificată și completată de OUG 40/2003
- ⇒ Legea 544/2001 privind liberul acces la informația de interes public
- ⇒ Legea 682/2002 privind protecția martorului.
- ⇒ Legea 571/2004 *pentru protecția personalului din instituțiile și autoritățile publice care semnalează încălcarea legii*
- ⇒ Legea 480/2004 pentru modificarea Codului de Procedură Penală
- ⇒ Legea 303/2004 privind statutul magistraților
- ⇒ Legea 304/2004 privind organizarea judiciară
- ⇒ Legea 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii
- ⇒ Legea 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente
- ⇒ Legea nr. 71/2005

II. INFRAȚIUNILE DE CORUPȚIE

1. Luarea/darea de mită (Codul Penal, art. 254 și 255):

Luarea de mită (art.254 Cod Penal) este fapta funcționarului care pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase sau nu o respinge, în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri.

Darea de mită (art.255 Cod Penal) este aceeași faptă privită în oglindă și este reprezentată de promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase unui funcționar de către o persoană pentru satisfacerea nelegală a unui interes.

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

Aceasta sunt unele dintre cele mai "populare" forme de corupție existente în societate. În cadrul acestor infracțiuni sunt oferți și primiți bani, obiecte sau alte "stimulente" pentru realizarea, urgentarea sau simplificarea unor acte, proceduri etc

Exemplul 1: Cetățeanul care la intrarea țară, înmânează funcționarului vamal pașaportul cu 20\$ în el pentru a se asigura că acesta va sări peste eventuala verificare a bagajelor săvârșește o faptă de corupție prin dare de mită. Dacă funcționarul vamal acceptă respectiva bancnotă se realizează o faptă de corupție prin luare de mită.

Exemplul 2: Același tip de corupție se realizează și în cazul în care agentul de circulație nu încheie proces verbal pentru sancționarea unui șofer contravenient și acceptă de la acesta o sumă de bani.

2. Primirea de foloase necuvenite (Codul Penal, art. 256):

Primirea de foloase necuvenite este definită drept primirea de către un funcționar, direct sau indirect, de bani ori alte foloase, după ce a îndeplinit un act, în virtutea funcției sale și la care era obligat în temeiul acesteia.

Aceasta este infracțiunea prin care se sancționează așa numitele "atenții": cadouri, sacoșe cu diverse produse, plicuri cu bani strecurate printre foi etc.

Exemplu: Dacă un funcționar constată îndeplinirea condițiilor legale și acordă corect un aviz de mediu pentru o construcție acceptând apoi o sumă de bani sau un cadou drept "mulțumire", el se face vinovat de corupție prin primirea de foloase necuvenite.

3. Traficul de influență și cumpărarea de influență - (Codul Penal, art. 257 și Legea 161/2003, art. 6¹):

Aceasta este infracțiunea prin care se pretind bani sau alte foloase de la o persoană fizică sau juridică de către o altă persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar pentru a-l determina să facă ori să nu facă un act ce intră în atribuțiile sale de serviciu.

Infracțiunea de trafic de influență există chiar dacă persoana în cauză nu are în realitate influența pe care o pretinde. Infracțiunea se socotește săvârșită în momentul în care persoana care pretinde că are sau chiar are influență primește sau pretinde bani, influență sau alte foloase, sau acceptă promisiuni, daruri în scopul declarat de a determina un anumit comportament profesional din partea funcționarului.

Exemplu:

Fapta unui avocat care pretinde de la clientul său o sumă de bani sugerând că o va da judecătorului sau, după caz, procurorului pentru a le câștiga bunăvoința este o faptă de corupție prin trafic de influență. Nu are nici o importanță dacă acești bani vor fi dați mai departe sau vor fi păstrați de respectivul avocat.

Prin noul cod penal s-a încriminat și fapta de cumpărare de influență care constă în fapta unei persoane de a oferi bani sau alte avantaje în schimbul promisiunii unei persoane de a își trafica influența. Legiuitorul a vrut să îl pedepsească penal și pe cel care dă bani ca în cazul dării de mită.

Legislația prevede că banii, valorile sau orice alte bunuri care au făcut obiectul infracțiunilor menționate în acest capitol se confiscă, iar dacă acestea nu se găsesc, făptuitorul (în cazul în care este condamnat) este obligat la plata echivalentului lor în bani.

4. Infracțiuni asimilate celor de corupție:

Legea 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, a introdus sancționarea unor fapte din sfera economică, fapte anterior neîncriminate și care se constituiau în porțițe de generare a corupției:

Sunt astfel sancționate:

- a) stabilirea, cu intenție, a unei valori diminuate a bunurilor aparținând statului în cadrul procedurilor de privatizare;
- b) acordarea de credite sau de subvenții cu încălcarea legii;
- c) utilizarea creditelor sau a subvențiilor în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate;

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

- d) influențarea operațiunilor economice ale unui agent economic de către cel ce are sarcina de a-l supraveghea, de a-l controla sau de a-l lichida;
- e) efectuarea de operațiuni financiare, ca acte de comerț, incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea pe care o îndeplinește o persoană ori încheierea de tranzacții financiare, utilizând informațiile obținute în virtutea funcției, atribuției sau însărcinării sale;
- f) folosirea, în orice mod, direct sau indirect, de informații ce nu sunt destinate publicității ori permiterea accesului unor persoane neautorizate la aceste informații.

5. Abuzul în serviciu art 13² din Legea 78/2000

Infrațiunea de abuz în serviciu contra intereselor publice, infrațiunea de abuz în serviciu contra intereselor persoanelor și infrațiunea de abuz în serviciu prin îngădirea unor drepturi, dacă funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un avantaj patrimonial sau nepatrimonial, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 15 ani.

Această nouă învinuire a unei variațiuni a corupției nu este însă ușor de demonstrat pentru că trebuie stabilite cumulativ două relații:

- Forma intenției făptuitorului de a comite fapta pentru a stabili că este vorba de un abuz în realizarea atribuțiilor de serviciu.
- Abuzul are ca urmare crearea unei situații favorabile sau aducerea unui beneficiu pentru funcționar, pentru petent sau pentru o altă persoană cu interes în exploatarea abuzului.

6. Infrațiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene;

Legea 78/2000 a introdus de asemenea serie de prevederi relative la fondurile Uniunii Europene.

Astfel sunt sancționate special ca fapte de corupție, falsul și uzul de fals prin care se obțin pe nedrept fonduri europene precum și fraudarea acestor fonduri chiar în cazul în care ele au fost obținute în mod legal. Dată fiind importanța acestor fonduri pentru economia națională și necesitatea unei bune și corecte absorbții a lor este sancționată și fraudarea din culpă (greșeală, neatenție) a acestor fonduri.

III. CUM RECUNOȘTI O FAPTĂ DE CORUPȚIE, MECANISME GENERALE ȘI SPECIFICE DE PLÂNGERE, PROCEDURI DE CERCETARE PENALĂ A MAGISTRAȚILOR

1. Cum recunoști o faptă de corupție

Trebuie observat, încă de la început, că este destul de greu pentru un cetățean să aibă cunoștință săvârșirea unei fapte de corupție deoarece, de regulă, acestea sunt fapte „mascate”, lucru care nu se întâmplă în cazul organelor cu competență în descoperirea și sancționarea acelor fapte care, conform legii penale, sunt considerate infracțiuni de corupție și pe care le-am prezentat în capitolul anterior.

Totuși, cetățenii sau, în funcție de situație, justițiabilii pot fi martori sau victime ale faptelor de corupție sau, pur și simplu, pot avea contact cu persoane care prezintă anumite indicii despre săvârșirea unor fapte de corupție de către magistrați, fie ei judecători sau procurori. În una din aceste situații cetățenii pot semnala organelor abilitate faptele de corupție de care au auzit, la care au fost martori sau a căror victime au fost.

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

Recunoașterea unei fapte de corupție este extrem de simplu de făcut deoarece trebuie observat dacă funcționarul public, magistratul sau judecătorul respectiv are sau urmează să aibă un beneficiu material sau alte foloase de pe urma folosirii abuzive a puterii publice delegată acestuia prin lege.

În situația în care nu se dovedește interesul material sau de altă natură a magistratului respectiv totuși fapta poate fi pedepsită penal ca abuz în serviciu, conform celor prezentate în capitolul anterior.

2. Mecanisme generale și specifice de plângere

Cui vă adresați?

Sesizarea dumneavoastră trebuie înaintată organelor de urmărire penală, după cum urmează:

- ⇒ Pentru infracțiunile prevăzute la art. 220, art. 242, art. 246, art. 249, art. 256 art. 271 și art. 289 trebuie să vă adresați **organului de poliție** în raza căruia s-a săvârșit infracțiunea sau **parchetului de pe lângă judecătoria** în circumscripția căreia s-a săvârșit infracțiunea, sau în raza căreia se află sediul instituției publice al cărei funcționar este.
- ⇒ Dacă aceste infracțiuni sunt săvârșite de magistrați, sesizarea trebuie adresată procurorului
- ⇒ Pentru infracțiunile prevăzute la art. 254 și 257 vă adresați **parchetului de pe lângă tribunalul** competent, și **parchetului de pe lângă judecătoria** competentă, potrivit celor de mai sus, pentru infracțiunea de purtare abuzivă.

Atribuțiile organelor de poliție:

- constituie probele dosarului de urmărire penală, prin verificarea și completarea informațiilor furnizate prin plângeri și denunțuri;
- adună probe, audiază părțile vătămate, învinuiții și martorii;
- pot să organizeze, împreună cu procurorul, acțiuni de flagrant.

Atribuțiile parchetelor de pe instanțele judecătorești:

- coordonează și supraveghează activitatea de cercetare penală a Poliției;
- procurorul poate să efectueze orice acte de urmărire penală în cauzele pe care le supraveghează;
- procurorul hotărăște dacă fapta supusă urmăririi va fi înaintată spre judecare instanței.

Instrumente de sesizare

Plângerea penală:

- ✓ poate fi făcută numai de victima uneia din infracțiunile de mai sus;
- ✓ trebuie să conțină toate datele de identificare ale petiționarului;
- ✓ conține descrierea faptei, indicarea făptuitorului (eventual numele acestuia, dacă este cunoscut);
- ✓ se vor indica și mijloacele de probă propuse.

ATENȚIE !

- ✓ Procurorul este obligat să vă aducă la cunoștință copie a rezoluției sau ordonanței motivate complet în cazul în care respinge cerere dumneavoastră.
- ✓ Termenul de contestație se calculează numai de la primirea comunicării soluției procurorului, astfel nu va poate fi imputat trecerea termenului de 20 de zile.
- ✓ Consultați prevederile legii 480/2004 și verificați care sunt drepturile dumneavoastră

Denunțul:

- ✓ poate fi făcut de orice persoană care are cunoștință de săvârșirea uneia din faptele de mai sus;
- ✓ conține datele de identificare ale denunțatorului;
- ✓ conține descrierea faptei și indicarea făptuitorului;

IMPORTANT !

Procurorul este obligat ca, în pronunțarea unei soluții, să îndeplinească toate actele procedurale premergătoare pe care le indicați și/ sau pe care legea le prevede. Este important să solicitați acele probe despre care aveți cunoștință, dar nu le puteți administra. De asemenea, trebuie să solicitați depoziții și interogatoriu pentru persoanele care au cunoștință despre faptele relatate.

ATENȚIE !

Denunțurile anonime sunt luate în considerare numai dacă prezintă indicii **clare** ce pot face obiectul sesizării din oficiu a organelor de urmărire penală, fiind considerate sesizări din oficiu

Unde trebuie depusă sesizarea?

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

Sesizarea trebuie depusă personal sau prin mandatar la registratura parchetului sau organului de poliție competent, sau poate fi trimisă prin poștă, avizul de expediție reprezentând dovada depunerii cererii.

ATENȚIE !

- ✓ Nu uitați să cereți dovada înregistrării sesizării!
- ✓ Sesizarea trebuie depusă cu respectarea termenului legal.

Parchetul de pe lângă Judecătoria/ Tribunalul X

Domnule prim procuror,

Subsemnatul (numele dumneavoastră complet), fiul lui _____ și al _____, născut la data de _____, în localitatea _____, domiciliat în (adresa completă, unde să puteți primi citații și orice altă corespondență necesară), act de identitate _____ seria _____ nr. _____, telefon _____, formulez

Plângere penală sau denunț

Împotriva numitului (vor fi trecute funcția, numele instituției unde lucrează și numele funcționarului dacă este cunoscut).

În fapt:

La data de (se povestește fapta prevăzută de legea penală, în mod clar și complet, menționându-se toate detaliile cunoscute cu privire la momentul, locul, modul în care a fost săvârșită fapta).

În drept: (urmăriți punct cu punct elementele constitutive ale infracțiunii astfel încât să demonstrați că faptele se suprapun pe descrierea infracțiunii din codul penal sau alte legi penale)

În susținerea prezentei sesizări, aduc sau propun următoarele probe: (vor fi menționate toate mijloacele de probă existente și care pot susține cele declarate: înscrisuri, martori, expertize, înregistrări...)

În soluționarea prezentei plângeri sau prezentului denunțului vă solicit să îndepliniți formele procedurale pentru administrarea următoarelor probe:

- cele despre care aveți cunoștință, dar nu le puteți administra;
- depoziție/ interogatoriu pentru persoanele care au cunoștință despre faptele relatate (puteți indica numele acestor persoane).

Față de cele prezentate, vă rog să dispuneți luarea măsurilor legale adecvate.

Data

Numele în clar și semnătura

ATENȚIE ! Procurorul este obligat să soluționeze plângerea în termen de 20 de zile de la primire și să vă comunice soluția motivată integral (art. 277 din Codul de Procedură Penală).

IMPORTANT ! Dacă sunteți nemulțumit de soluția procurorului, în temeiul art. 278¹, alin 1 din Codul de Procedură Penală, în termen de 20 de zile de la comunicarea modului de rezolvare, puteți face plângere la instanța care ar fi trebuit să judece cauza în primă instanță. Dacă plângerea nu a fost soluționată în termen de 20 de zile, termenul de 20 de zile în care vă puteți adresa instanței curge de la expirarea termenului legal de soluționare a plângerii. Puteți ataca hotărârea instanței cu recurs.

ATENȚIE ! Instanța este obligată să soluționeze plângerea în termen de 20 de zile de la primire și să comunice motivat, persoanei care a făcut plângerea, modul în care a fost soluționată

3. Proceduri de cercetare penală a magistraților

ATENȚIE ! În cazul în care faptele de corupție la care ați fost martori sau victime sau de care aveți cunoștință sunt săvârșite de magistrați, sesizarea trebuie să o adresați obligatoriu procurorului și nu organelor de poliție.

De regulă, cercetarea penală se efectuează de organele de cercetare ale poliției judiciare, pentru orice infracțiune care nu este dată, în mod obligatoriu, în competența altor organe de cercetare penală. În ce privește urmărirea penală procurorul este cel care supraveghează desfășurarea ei. În exercitarea acestei atribuții procurorii conduc și controlează nemijlocit activitatea de cercetare penală a poliției judiciare și a altor organe de cercetare speciale.

Mai mult, procurorul poate să efectueze orice acte de urmărire penală în cauzele pe care le supraveghează.

În cazul infracțiunii de trafic de influență (art. 257 Cod penal) urmărirea penală se efectuează în mod obligatoriu de către procuror.

Trebuie reținut că: atunci când urmărirea penală este efectuată de procuror, rechizitoriul este supus confirmării prim-procurorului parchetului, iar când urmărirea este făcută de acesta, confirmarea se face de procurorul ierarhic superior.

ATENȚIE !

Judecătorii, procurorii și magistrații-asistenți pot fi percheziționați, reținuți sau arestați preventiv numai cu încuviințarea secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii. În caz de infracțiune flagrantă, judecătorii, procurorii și magistrații-asistenți pot fi reținuți și supuși percheziției potrivit legii, Consiliul Superior al Magistraturii fiind informat de îndată de organul care a dispus reținerea sau percheziția.

Orice persoană poate sesiza Consiliul Superior al Magistraturii, direct sau prin conducătorii instanțelor ori ai parchetelor, în legătură cu activitatea sau conduita necorespunzătoare a judecătorilor sau procurorilor, încălcarea obligațiilor profesionale în raporturile cu justițiabilii ori săvârșirea de către aceștia a unor abateri disciplinare.

IV. CUM RECUNOȘTI UN ABUZ JUDICIAR, MECANISME GENERALE ȘI SPECIFICE DE PLÂNGERE, PROCEDURI DE CERCETARE PENALĂ A MAGISTRAȚILOR

1. Cum recunoști un abuz judiciar

Identificarea abuzului judiciar este extrem de facilă față de infracțiunile de corupție deoarece presupune, în esență, situația în care un magistrat nu își îndeplinește sau își îndeplinește defectuos atribuțiile sau competențele sale, de aici rezultând o încălcare, de exemplu, a drepturilor procesuale pe care le au justițiabilii.

Abuzul judiciar poate fi sancționat penal sub forma infracțiunii de abuz în serviciu reglementată de Codul penal. Infracțiunea de abuz în serviciu îmbracă următoarele forme:

- **Abuzul în serviciu contra intereselor persoanelor** care, conform art. 246 Cod penal reprezintă *„Fapta funcționarului public, care, în exercițiul atribuțiilor sale de serviciu, cu știință, nu îndeplinește un act ori îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta cauzează o vătămare intereselor legale ale unei persoane”*. Această faptă se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.
- **Abuzul în serviciu prin îngrădirea unor drepturi** care, conform art. 247 Cod penal reprezintă: *„Îngrădirea, de către un funcționar public, a folosinței sau a exercițiului drepturilor vreunui cetățean, ori crearea pentru acesta a unor situații de inferioritate pe temei de naționalitate, rasă, sex sau religie”*. Această faptă se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.
- **Abuzul în serviciu contra intereselor publice** care, conform art. 248 Cod penal reprezintă: *„Fapta funcționarului public, care, în exercițiul atribuțiilor sale de serviciu, cu știință, nu îndeplinește un act ori îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta cauzează o tulburare însemnată bunului mers al unui organ sau al unei instituții de stat ... sau o pagubă patrimoniului acesteia”*. Această faptă se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

ATENȚIE ! În textul acestor infracțiuni se vorbește de „funcționarul public”. În sensul legii penale sunt asimilați funcționarilor publici și magistrații, procurori și judecători.

OBSERVAȚIE !	Codul penal reglementează în art. 249 și infrațiunea de neglijență în serviciu care constă în: „ <i>Încălcarea din culpă, de către un funcționar public, a unei îndatoriri de serviciu, prin neîndeplinirea acesteia sau prin îndeplinirea ei defectuoasă, dacă s-a cauzat o tulburare însemnată bunului mers al unui organ sau al unei instituții de stat ... sau o pagubă patrimoniului acesteia ori o vătămare importantă intereselor legale ale unei persoane</i> ”, faptă care se pedepsește cu închisoare de la o lună la 2 ani sau cu amendă. Această infrațiune este asemănătoare celei de abuz în serviciu, diferența este aceea că în cazul abuzului fapta este săvârșită cu intenția de a îndeplini defectuos sarcinile de serviciu.
---------------------	--

Abuzul judiciar poate să apară și sub forma **infrațiunii de purtarea abuzivă** care conform art. 250 Cod penal constă în: „*Întrebuințarea de expresii jignitoare față de o persoană, de către un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu*”, faptă care se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

OBSERVAȚIE !	De obicei această faptă este săvârșită pentru intimidarea justițiabililor pentru a nu-și mai continua demersurile, atunci când magistratul are un interes în cauză și reprezintă o cheie de verificare a gradului de imparțialitate a magistratului respectiv.
---------------------	--

2. Mecanisme generale și specifice de plângere

Aceste mecanisme sunt similare celor prezentate în cadrul capitolului III al acestui ghid.

3. Proceduri de cercetare disciplinară a magistraților

Este important de menționat aici că abuzurile judiciare pot face obiectul și unor sesizări pentru sancționarea disciplinară a magistraților înaintate Consiliului Superior al Magistraturii, fapt pentru care prezentăm în continuare competențele acestui organism.

Conform legii nr.317/2004 privind **Consiliul Superior al Magistraturii** și Regulamentului de organizare și funcționare al acestuia, Consiliul superior al magistraturii are următoarele **atribuții**:

- are dreptul și obligația să apere independența, imparțialitatea și reputația profesională a judecătorilor și procurorilor.

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

- în cazul în care un judecător sau procuror considera ca independența, imparțialitatea sau reputația profesională îi este afectată în orice mod, se poate adresa Consiliului.
- dispune verificarea aspectelor semnalate prin intermediul Inspecției judiciare și, în raport de constatări, publică rezultatele verificării, sesizează organele competente să decidă asupra măsurilor care se impun sau ia oricare alte măsuri corespunzătoare, potrivit legii.
- asigură respectarea legii și a criteriilor de competență și etică profesională în desfășurarea carierei profesionale a judecătorilor și procurorilor.
- întocmește și păstrează dosarele profesionale ale judecătorilor și procurorilor, în condițiile legii.
- coordonează activitatea Institutului Național al Magistraturii și a Școlii Naționale de Grefieri.

Plenul Consiliului Superior al Magistraturii are următoarele atribuții:

1. propune Președintelui României numirea în funcție și eliberarea din funcție a judecătorilor și procurorilor, cu excepția celor stagiați;
2. dispune promovarea judecătorilor și procurorilor în funcții de execuție;
3. numește judecătorii stagiați și procurorii stagiați, pe baza rezultatelor obținute la absolvirea Institutului Național al Magistraturii;
4. eliberează din funcție judecătorii stagiați și procurorii stagiați;
5. propune Președintelui României conferirea de distincții pentru judecători și procurori, în condițiile legii;
6. soluționează cererile judecătorilor și procurorilor privind apărarea reputației profesionale;
7. la propunerea Consiliului științific al Institutului Național al Magistraturii, stabilește numărul anual de cursanți ai Institutului Național al Magistraturii, aprobă data și locul pentru organizarea concursului de admitere la Institutul Național al Magistraturii, stabilește tematica pentru acest concurs și aprobă programul de formare profesională a auditorilor de justiție, emite avize și adoptă regulamente, în cazurile și în condițiile prevăzute de lege;
8. numește comisia de admitere, comisia de elaborare a subiectelor și comisia de contestații pentru admiterea la Institutul Național al Magistraturii, în condițiile prevăzute de Regulamentul privind concursul de admitere și examenul de absolvire a Institutului Național al Magistraturii;
9. organizează și validează, potrivit legii și regulamentului, examenul de capacitate al judecătorilor și procurorilor, numește comisia de organizare a examenului, comisia de examinare și comisia de contestații și aprobă programul de formare profesională continuă a judecătorilor și procurorilor, la propunerea Institutului Național al Magistraturii, precum și tematica activităților de formare profesională continuă, organizate de curțile de apel și parchetele de pe lângă acestea;

10. organizează și validează, potrivit legii și regulamentului, concursurile pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor;
11. organizează concursul de promovare a judecătorilor și procurorilor în funcții de execuție;
12. numește comisiile pentru evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, în condițiile legii;
13. numește și revoca directorul și directorii adjuncți ai Institutului Național al Magistraturii și desemnează judecătorii și procurorii care vor face parte din Consiliul științific al acestuia, în condițiile legii;
14. aproba structura organizatorică, statele de funcții și statele de personal ale Institutului Național al Magistraturii, la propunerea Consiliului științific al acestuia;
15. la propunerea Colegiului de conducere al Școlii Naționale de Grefieri, stabilește numărul anual de cursanți ai acesteia, aproba data și locul pentru organizarea concursului de admitere la Școala Națională de Grefieri, stabilește tematica pentru acest concurs și aproba programele de formare inițială și continuă a grefierilor, emite avize și adopta regulamente, în cazurile și în condițiile prevăzute de lege;
16. numește și revoca directorul și directorii adjuncți ai Școlii Naționale de Grefieri, desemnează judecătorii și procurorii membri în Colegiul de conducere și numește personalul de instruire al acestei școli;
17. soluționează contestațiile formulate de judecători și procurori împotriva hotărârilor pronunțate de secțiile Consiliului, cu excepția celor date în materie disciplinară;
18. convoacă adunările generale ale judecătorilor și procurorilor, în condițiile legii;
19. aproba măsurile pentru suplimentarea sau reducerea numărului de posturi la instanțe și parchete;
20. elaborează propriul proiect de buget, cu avizul consultativ al Ministerului Finanțelor Publice;
21. emite avizele conforme pentru proiectele de buget ale instanțelor și parchetelor, precum și asupra ordinelor de aprobare a statelor de funcții și de personal ale instanțelor și parchetelor;
22. adopta Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, Codul deontologic al personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii, Regulamentul privind procedura alegerii membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, precum și alte regulamente și hotărâri prevăzute în Legea nr. 303/2004 și Legea nr. 304/2004, astfel cum au fost modificate și completate, precum și în alte legi;
23. asigură publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, și pe pagina de Internet a Consiliului a Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor, a Codului deontologic al

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și a regulamentelor pe care le adopta;

24. avizează proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești;
25. avizează proiectele de regulamente și ordine care se aproba de ministrul justiției, în cazurile și în condițiile prevăzute de lege;
26. sesizează ministrului justiției necesitatea inițierii sau modificării unor acte normative în domeniul justiției;
27. aproba raportul privind starea justiției și raportul privind activitatea proprie și asigură publicarea acestora în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, și pe pagina de Internet a Consiliului;
28. stabilește structura, atribuțiile și numărul inspectorilor din cadrul Inspecției judiciare a Consiliului și numește inspectorii, în condițiile legii;
29. numește și revoca secretarul general, secretarul general adjunct și personalul cu funcții de conducere din aparatul propriu al Consiliului;
30. soluționează sesizările privind revocarea din funcția de membru ales al Consiliului, în condițiile prevăzute de art. 53 din Legea nr. 317/2004, cu modificările și completările ulterioare;
31. soluționează contestațiile privind procedura de alegere a judecătorilor și procurorilor ca membri ai Consiliului;
32. stabilește numărul de posturi necesar funcționării aparatului propriu al Consiliului, în limitele bugetului;
33. stabilește structura compartimentelor din cadrul aparatului propriu al Consiliului și modul de organizare a activității acestora
34. aproba programele de activitate ale compartimentelor din cadrul aparatului propriu al Consiliului;
35. stabilește parcul auto și consumul de carburanți pentru Consiliu și pentru unitățile pe care le coordonează, în condițiile legii.

Plenul exercită orice alte atribuții prevăzute de lege și de regulamente.

Secțiile Consiliului au următoarele atribuții referitoare la cariera judecătorilor și procurorilor:

1. dispun delegarea judecătorilor și detașarea judecătorilor și procurorilor, în condițiile legii;
2. numesc în funcții de conducere judecătorii și procurorii care au reușit la concursul sau au promovat examenul prevăzut la art. 48 și 48¹ din Legea nr. 303/2004, cu modificările și completările ulterioare;
3. examinează recomandările primite de la Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție privind numirea judecătorilor în cadrul Curții;
4. analizează îndeplinirea condițiilor legale de către judecătorii stagiați și procurorii stagiați care au promovat examenul de capacitate, de către alți juriști care au fost admiși la

concurusul de intrare în magistratura, precum și de către judecătorii și procurorii înscriși la concursul de promovare;

5. soluționează contestațiile împotriva calificativelor acordate de comisiile de evaluare a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, constituite în condițiile legii;

6. ia măsuri pentru soluționarea sesizărilor primite de la justițiabili sau de la alte persoane privind conduita necorespunzătoare a judecătorilor și procurorilor, după verificarea prealabilă a acestora de către Inspekția judiciară;

7. propun Președintelui României numirea în funcție și revocarea din funcție a președintelui, vicepreședintelui și președinților de secții ai Înaltei Curți de Casație și Justiție;

8. avizează propunerea ministrului justiției de numire și revocare a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a procurorului general al Parchetului Național Anticorupție, a adjuncților acestora, a procurorilor șefi de secție din aceste parchete, precum și a procurorului șef al Direcției de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și a adjunctului acestuia;

9. aprobă transferul judecătorilor și procurorilor;

10. dispun suspendarea din funcție a judecătorilor și procurorilor.

Secțiile Consiliului au următoarele atribuții referitoare la organizarea și funcționarea instanțelor și parchetelor:

1. aprobă înființarea și desființarea secțiilor curților de apel, ale instanțelor din circumscripțiile acestora, precum și înființarea sediilor secundare ale instanțelor judecătorești și circumscripțiile acestora, în condițiile legii;

2. aprobă propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau a procurorului general al Parchetului Național Anticorupție de înființare sau de desființare a secțiilor în cadrul parchetelor;

3. avizează proiectul de hotărâre a Guvernului privind lista localităților care fac parte din circumscripțiile judecătoriilor;

4. stabilesc categoriile de procese sau de cereri care se soluționează în municipiul București numai de anumite instanțe, cu respectarea competenței materiale prevăzute de lege;

5. la propunerea președinților curților de apel, stabilesc numărul vicepreședinților curților de apel, ai tribunalelor și ai tribunalelor specializate, precum și judecătoriile la care funcționează un vicepreședinte;

6. la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau a procurorului general al Parchetului Național Anticorupție, după caz, aprobă numărul adjuncților procurorilor generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel și ai prim-procurorilor parchetelor de pe lângă tribunale, precum și parchetele de pe lângă judecătorii, la care prim-procurorii sunt ajutați de adjuncți.

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

Secția pentru judecători a Consiliului numește, promovează și eliberează din funcție magistrații-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, în condițiile legii.

Secția pentru judecători sau Secția pentru procurori, după caz, soluționează contestațiile formulate de judecători și procurori împotriva calificativelor acordate de comisiile de evaluare a activității profesionale, în termen de 30 de zile de la primirea acestora.

Judecătorii, procurorii și magistrații-asistenți pot fi percheziționați, reținuți sau arestați preventiv numai cu încuviințarea secțiilor Consiliului.

Secțiile Consiliului îndeplinesc orice alte atribuții stabilite prin lege și regulamente.

Consiliul îndeplinește prin secțiile sale rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor, pentru faptele prevăzute la art. 97 din Legea nr. 303/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Secția pentru judecători are rolul de instanță disciplinara și pentru magistrații-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Acțiunea disciplinara se exercita de comisiile de disciplina ale Consiliului, formate din un membru al Secției pentru judecători și 2 inspectori ai Serviciului de inspecție judiciara pentru judecători și, respectiv, un membru al Secției pentru procurori și 2 inspectori ai Serviciului de inspecție judiciara pentru procurori. Comisia de disciplina este titularul acțiunii disciplinare.

Secțiile Consiliului numesc în fiecare an membrii și membrii supleanți ai comisiilor de disciplina ale Consiliului .

Membrii secției Consiliului deliberează în secret asupra acțiunii disciplinare. Judecătorii și procurorii, membri ai comisiei de disciplina, nu participa la soluționarea acțiunii disciplinare.

Secția Consiliului, în cazul în care constata ca sesizarea este întemeiata, aplica una dintre sancțiunile disciplinare prevăzute de lege, în raport cu gravitatea abaterii disciplinare săvârșite de judecător sau procuror și cu circumstanțele personale ale acestuia.

V. DREPTURILE PROCESUALE PREVĂZUTE DE CODURI ȘI LEGI SPECIALE

Este necesar de prezentat faptul că săvârșirea unor fapte de corupție sau a unor abuzuri judiciare au ca principal efect negativ, pe lângă multe altele, afectarea drepturilor procesuale reglementate de normele procedurale.

Afectarea exercițiului drepturilor procesuale rezultă, în principal, din nerespectarea principiilor procesuale civile și penale de către magistrați. Instituirea obligativității respectării anumitor principii în derularea proceselor în materie civilă și penală urmărește tocmai respectarea legalității și garantarea drepturilor procesuale de care beneficiază justițiabilii.

Mai mult, o parte din drepturile procesuale sunt ridicate la rang de principiu de desfășurare atât a procesului penal, cât și a procesului civil.

Având în vedere aceste argumente, vom analiza în continuare atât principiile cât și drepturile procesuale sau procedurale, așa cum mai sunt denumite.

1. Prezentarea generală a principiilor procesual civile și penale

Principiile reprezintă reguli esențiale ce determină structura și modul de desfășurare a procesului, guvernând întreaga activitate judiciară.

Din punct de vedere a reglementărilor dreptului intern aceste principii sunt prevăzute o serie de principii, atât pentru procesul civil cât și pentru cel penal, la care se adaugă principiile din legislația internațională cu privire la drepturile omului în secțiunile dedicate la drepturile în fața justiției.

ATENȚIE!	Aceste principii sunt esențiale în aprecierea modului de realizare a actului de justiție, și nici o prevedere a codurilor de procedură nu poate fi interpretată în contra lor.
	Orice încălcarea a acestor principii poate reprezenta un abuz judiciar, care dacă profită uneia dintre părți poate constitui faptă corupție.
	Structura acestui ghid pune un accent deosebit pe principiile procesuale care stau la baza integrității în realizarea actului de justiție.

În materia ***dreptului procesual penal***:

- ⇒ Principiul legalității procesului penal;
- ⇒ Principiul oficialității procesului penal;
- ⇒ Principiul aflării adevărului;
- ⇒ Principiul rolului activ al organelor judiciare penale;
- ⇒ Principiul garantării libertății persoanei;
- ⇒ Principiul garantării dreptului la apărare;
- ⇒ Principiul asigurării demnității persoanei;

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

- ⇒ Principiul limbii de desfășurare a procesului penal;
- ⇒ Prezumția de nevinovăție.

Dreptul procesual civil se bazează pe următoarele principii:

- ⇒ Principiul legalității
- ⇒ Principiul aflării adevărului
- ⇒ Principiul dreptului la apărare
- ⇒ Principiul publicității
- ⇒ Principiul oralității
- ⇒ Principiul rolului activ al judecătorului
- ⇒ Principiul disponibilității
- ⇒ Principiul contradictorialității
- ⇒ Principiul nemijlocirii
- ⇒ Principiul continuității

Aceste principii prezintă o importanță teoretică de politică legislativă și au o semnificație deosebită din punct de vedere practic. Din punctul de vedere al politicii legislative, aceste principii sunt folosite de legiuitor pentru a direcționa realizarea justiției având la bază anumite deziderate sau obiective pe care și le propune, cum ar fi eficientizarea activității judiciare, respectarea drepturilor omului, etc.

Alte **observații** cu privire la principiile procesului civil și penal:

- acestea contribuie la înțelegerea și interpretarea corectă a normelor procesuale;
- orientează activitatea de elaborare a legislației procesuale în sensul adoptării unor reglementări coerente și eficiente;
- contribuie la formarea unei jurisprudențe unitare.

Aceste principii sunt consacrate în Constituție, în Legea de organizare judecătorească precum și în importante documente internaționale.

Printre cele mai importante documente internaționale menționăm: Declarația Universală a Drepturilor Omului; Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice și Convenția Europeană pentru Protecția Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Semnificative sunt prevederile Convenției Europene privind Drepturile Omului (C.E.D.O.), care stabilesc cadrul juridic european obligatoriu pentru toate țările membre ale Consiliului Europei.

Important!

În art. 6 al Convenției Europene sunt sintetizate cele mai importante principii ale activității judiciare, respectiv:

- independența și imparțialitatea justiției;
- publicitatea dezbaterilor ;
- dreptul la apărare.

Aceste principii cuprinse în C.E.D.O. trebuie să orienteze și viitoarea activitate de legiferare în materie procesuală la nivelul dreptului românesc.

Potrivit acestui articol „Orice persoană are dreptul să-i fie examinată cauza sa în mod echitabil, public și rezonabil de către un tribunal independent și imparțial stabilit de lege care va decide asupra drepturilor și obligațiilor sale civile sau asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa”.

După cum se observă, aceste principii trebuie să guverneze întreaga procedură judiciară, fie că este penală, fie că este civilă.

OBSERVAȚIE !	Unele principii se aplică la nivelul întregului sistem de drept (principiul legalității), altele sunt aplicabile mai multor ramuri de drept (principiul adevărului, principiul publicității) sau guvernează numai activitatea judiciară în materie civilă (principiul disponibilității).
---------------------	--

2. Prezentarea detaliată a principiilor procesual civile

a. Principiul legalității

- ✓ constituie alături de principiul independenței judecătorului, principiul rolului activ al judecătorului și principiul adevărului unul din pilonii activității judiciare;
- ✓ legalitatea reprezintă un principiu general recunoscut în statele democratice . Presupune respectarea actelor normative editate de către toate organele de stat, de toate persoanele juridice de drept public sau privat, de toți cetățenii;
- ✓ deși actuala lege fundamentală – Constituția – nu-i consacră un text special, principiul legalității este considerat o valoare constituțională, rezultând din unele dispoziții constituționale

Exemple: art. 51 din Constituție care prevede că „Respectarea legii fundamentale, a supremației sale și a legilor este obligatorie”, art. 123 precizează că ”Justiția se înfăptuiește în numele legii, iar judecătorii sunt independenți și se supun numai legii”, art. 131 al. 1 prevede că „Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității”);

- ✓ reprezintă o cerință obiectivă într-un stat de drept și o garanție a desfășurării în condiții optime a tuturor mecanismelor sociale;

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

- ✓ judecătorul trebuie să interpreteze și să aplice legea în concordanță cu litera și spiritul ei, precum și în raport cu cerințele vieții sociale, nu după preferințele sale subiective.

b. Principiul independenței judecătorului și al supunerii lui numai față de lege

- ✓ potrivit art. 123 al. 2 din Constituție „Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii. acest text este reluat și în Legea de organizare judecătorească nr. 92/1992, modificată substanțial prin Legea 304/2004 de organizare judiciară, precum și în Legea 303/2004 privind statutul magistraților care, în art. 1 al. 2, stipulează că „ Judecătorii sunt independenți, se supun numai legii și trebuie să fie imparțiali”;
- ✓ independența judecătorului implică cerința soluționării litigiilor fără nici o influență din partea unui organ de stat sau din partea vreunei persoane;
- ✓ independența este necesară pentru a asigura și imparțialitatea judecătorului față de părțile din proces;
- ✓ atitudinea judecătorului în cadrul procedurii judiciare trebuie să fie neutră față de poziția și interesele părților litigante.

IMPORTANT !

Principiul independenței judecătorului își regăsește aplicarea numai în activitatea de judecată . Sub aspect organizatoric și administrativ însă, judecătorii sunt subordonați organelor de conducere judiciară. Legea nu exclude un control asupra calității activității profesionale a judecătorilor (art. 19 al. 2 din Legea 92/1992 „Ministrul Justiției răspunde de buna organizare și funcționare a justiției ca serviciu public. Prin judecătorii inspectori de la Curțile de Apel, Ministrul Justiției este informat cu privire la funcționarea instanțelor și la abaterile de natură să compromită

calitatea activității, aplicarea legilor și a regulamentelor în circumscriptiile Curților de Apel”.

Potrivit art. 19 al. 3 din Legea 92/1992 „Președinții și vicepreședinții instanțelor verifică organizarea și calitatea serviciului, respectarea legilor și a regulamentelor în cadrul instituției pe care o conduc și al instanțelor din circumscripția acestora .Președinții Curților de Apel își exercită această atribuție și prin judecătorii inspectori din cadrul Curții”.

Acest control profesional al judecătorilor nu trebuie să se răsfrângă asupra legalității și temeiniciei hotărârilor judecătorești (art. 19 al. 4 din Legea 92/1992).

Controlul are un caracter profesional care trebuie să rămână fără influență asupra dispozițiilor ce consacră principiul independenței judecătorilor . Acest control este posterior pronunțării hotărârii.

OBSERVAȚIE !

Din punct de vedere teoretic lucrurile stau foarte bine, după cum se poate observa mai sus, dar chiar dacă acest control exercitat asupra activității judecătorilor se realizează după luarea hotărârii, apare aici un aspect subiectiv. Acesta este legat de faptul că judecătorul este totuși subordonat într-o ierarhie, față de cel care realizează controlul.

Apar probleme de influențare a actului de justiție în momentul în care judecătorul respectiv, din dorința de a nu „supăra” eventual pe cel care are drept de control asupra lui, acesta din urmă „rugându-l” să dea o anumită hotărâre într-un caz aflat în judecare, se conformează cererii acestuia pe considerentul că vreodată ar putea fi sancționat de acesta și iar îngreuna ascensiunea în carieră.

Aici depinde de profilul moral, în primul rând, a celui care exercită controlul și, în al doilea rând de cel al judecătorului în fața căruia este adusă spre judecare o cauză.

c. Principiul inamovibilității judecătorilor

Inamovibilitatea este acel beneficiu al legii care le conferă judecătorilor stabilitate în funcție . Astfel, conform Legii 92/1992 „judecătorii odată investiți nu mai pot fi revocați, transferați sau suspendați decât în condiții excepționale”.

Precizări:

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

- ✓ este unul din cele mai importante principii ale organizării justiției într-un stat democratic și de drept ;
- ✓ este o cucerire relativ modernă a dreptului;
- ✓ necesitatea instaurării acestui principiu a fost surprinsă într-un mod elocvent de Benjamin Constant în următoarea formulare : „Un judecător amovibil sau revocabil este mai periculos decât un judecător care și-ar fi cumpărat funcția”;
- ✓ majoritatea legislațiilor moderne consacră acest principiu;
- ✓ problema independenței magistraturii și a inamovibilității judecătorului este esențială și de interes universal. A format obiect de reglementare a O.N.U. la cel de de-al VII Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentelor aplicate delincvenților, organizat la Milano în anul 1985 (rezoluțiile Adunării Generale nr. 40/32/29.11.1985 și nr. 40/146/13.12.1985;
- ✓ există o strânsă legătură între independență, imparțialitate și inamovibilitate .Art. 124 din Constituție prevede că „Judecătorii numiți de Președintele României sunt inamovibili potrivit legii” ;
- ✓ inamovibilitatea este reglementată în art. 75 din Legea 92/1992 și în art. 124 din Constituție. Art. 75 al.1 din Legea 92/1992 prevede că „Procurorii și judecătorii stagiați se bucură de stabilitate”. Art. 51 din aceeași lege precizează că „Judecătorii și procurorii, cu excepția celor stagiați, sunt numii prin Decret al Președintelui României la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii . Deci toți judecătorii se bucură de inviolabilitate, cu excepția celor stagiați;
- ✓ art. 76 din Legea 92/1992 prevede situația în care magistrații pot fi eliberați din funcție, distincția dintre inamovibilitate și stabilitate fiind artificială.

d. Principiul adevărului

- ✓ acest principiu este consacrat în art. 129 și art. 130 Cod procedură civilă;
- ✓ acest principiu constă în faptul că adevărul trebuie să constituie scopul final al activității judiciare în orice stat modern și democrat;
- ✓ principiul adevărului trebuie să guverneze întreaga activitate de îndeplinire a actului de justiție ;
- ✓ este o obligație a judecătorului impusă de lege acestuia;
- ✓ implică cerința ca toate împrejurările de fapt ale cauzei să fie stabilite de către instanță în deplină concordanță cu realitatea;

ATENȚIE!

Hotărârea pronunțată cu nerespectarea principiului adevărului este netemeinică în principiu iar cea privitoare la interpretarea și aplicarea legii este nelegală.

e. Principiul rolului activ al judecătorului

Acest principiu impune următoarele **obligatii**:

- ✓ - obligă instanța de a pune, din oficiu, în dezbateră părțile orice împrejurare de fapt sau de drept care ar putea conduce la dezlegarea cauzei (art. 129 Cod procedură civilă);
- ✓ - obligă instanța de a ordona, din oficiu, dovezile pe care le consideră necesare pentru soluționarea cauzei, chiar dacă părțile se împotrivesc;
- ✓ - obligă instanța de a încuviința în apel refacerea sau completarea probelor administrate la prima instanță și de a dispune administrarea de noi probe ;
- ✓ - preocuparea judecătorului pentru soluționarea rapidă sau cu celeritate a cauzei,
- ✓ - să nu conducă la diminuarea inițiativei părților în procesul civil.

Observație!

Acest principiu trebuie să fie pus în practică în tot cursul judecății și se află în strânsă legătură cu principiul adevărului.

f. Principiul egalității părților în fața justiției

- ✓ acest principiu este reglementat de art. 16 din Constituția României;
- ✓ este de o importanță deosebită deoarece asigurarea egalității reprezintă o obligație a tuturor statelor și decurge din Declarația Universală a Drepturilor Omului (D.U.D.O). din celelalte tratate și pacte referitoare la drepturile omului;
- ✓ potrivit art. 1 din D.U.D.O. „Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și drepturi „;
- ✓ art. 10 din același document internațional prevede că „Orice persoană are drepturi în deplină egalitate ca litigiul său să fie examinat în mod echitabil ... ;

ATENȚIE!

Egalitatea părților în fața legii presupune :

- judecarea proceselor pentru toți cetățenii trebuie să se realizeze de aceleași organe potrivit aceluiași reguli procesuale;
- aceleași drepturi procesuale trebuie acordate tuturor părților fără nici o deosebire.

Reglementarea acestui principiu în legislația noastră:

- ⇒ art. 4 din Legea 92/1992 prevede că „Justiția se înfăptuiește în mod egal pentru toate persoanele , indiferent de sex, naționalitate și religie”;
- ⇒ art. 16 din Constituție și art. 4 din Legea 92/1992 precizează că „Nimeni nu este mai presus de lege”.

Instanța de judecată, conform acestui principiu, este obligată să :

- ⇒ asigure un echilibru în situația procesuală a părților;

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

⇒ să înștiințeze părțile asupra termenelor de judecată, să le comunice actele de procedură, să lămurească părțile asupra drepturilor lor.

g. Principiul desfășurării procedurii judiciare în limba română

- ✓ principiul „procedura judiciară se desfășoară în limba română” este prevăzut în art. 6 al. 1 din Legea 92/1992 ;
- ✓ art. 13 din Constituție prevede că „limba oficială este limba română”. Nerespectarea acestei prevederi atrage nulitatea hotărârii pronunțate în cauză;

ATENȚIE!	Există însă o excepție de la acest principiu: cetățenii aparținând minorităților naționale precum și persoanele care nu înțeleg limba română au dreptul de a lua la cunoștință de toate actele și lucrările dosarului, de a vorbi în instanță, de a pune concluzii prin interpret. În cazul procesului penal acest drept este asigurat gratuit.
-----------------	--

h. Principiul publicității (dezbaterilor)

- ✓ acest principiu are valoare constituțională. Art. 126 din Constituție prevede că „Ședințele de judecată sunt publice, afară de cazurile prevăzute de lege”, când ar putea vătăma ordinea și moralitatea publică sau părțile;
- ✓ de asemenea, art. 121 Cod procedură civilă prevede că : „Ședințele vor fi publice , afară de cazurile când legea dispune altfel”;
- ✓ sunt prevăzute două forme : publicitatea pentru părți și publicitatea pentru public;
- ✓ publicitatea este consacrată și în unele documente internaționale: art. 10 din D.U.D.O.

i. Principiul oralității

- ✓ acest principiu rezultă din art. 127 Cod procedură civilă care prevede că : „pricinile se dezbate verbal, dacă legea nu dispune altfel”;
- ✓ oralitatea implică dreptul părților de a-și susține verbal pretențiile, de a da explicații, de a discuta materialul probator administrat în cauză , de a invoca neregularitatea actului de procedură, de a pune concluzii cu privire la toate împrejurările de fapt și de drept ale litigiului;
- ✓ nu exclude întocmirea unor acte de procedură în formă scrisă;
- ✓ unele acte de procedură se întocmesc în mod obligatoriu în forma scrisă (cererea de chemare în judecată, încheierea de ședință, cererea de intervenție, minuta, hotărârea judecătorească);

j. Principiul contradictorialității

- ✓ acest principiu constă în posibilitatea conferită de lege părților de a discuta și combate orice element de fapt sau de drept al procesului civil;
- ✓ nu poate fi luată nici o măsură de către instanță fără a acorda părților dreptul de a se apăra ;
- ✓ există o legătură indisolubilă între principiul dreptului la apărare și principiul contradictorialității;
- ✓ pentru ca părțile să aibă posibilitatea efectivă de a discuta în contradictoriu toate elementele cauzei, ele trebuie informate în timp util despre locul și data soluționării acestuia, cerință care se realizează prin citarea părților.

k. Principiul dreptului la apărare

Precizări:

- ✓ acest principiu are valoare constituțională . Art. 24 din Constituție prevede că „Dreptul la apărare este gratuit”;
- ✓ constă în posibilitatea părților de a lua la cunoștință de toate actele de la dosar, de a formula cereri, de a solicita probe, de a invoca excepții de procedură, de a exercita căile legale de atac, de a recuza pe judecători;
- ✓ oferă posibilitatea recunoscută de lege părților în litigiu de a-și angaja un apărător care să le asigure o apărare certificată;
- ✓ este reglementat de art. 24 al. 2 din Constituție și art. 7 din Legea 92/1992;
- ✓ art. 7 Cod procedură civilă reglementează situațiile dreptului de apărare prin „avocat gratuit”;
- ✓ art. 156 Cod procedură civilă stabilește „dreptul părților de a pune concluzii scrise și obligația instanței de a acorda cuvântul părților „.

l. Principiul disponibilității

- ✓ reprezintă posibilitatea conferită de lege de a sesiza autoritățile judiciare, de a dispune de obiectul litigiului și de mijloacele de apărare;
- ✓ judecătorul nu poate soluționa un litigiu decât pe baza cererii părții interesate și numai în limitele sesizării ;
- ✓ principiul disponibilității constă în dreptul reclamantului de a determina limitele acțiunii, de a renunța la acțiune, sau la dreptul său subiectiv;

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

- ✓ oferă pârâtului dreptul de a fi de acord cu pretențiile formulate de reclamant,
- ✓ oferă dreptul ambelor părți de a pune capăt procesului printr-o tranzacție;
- ✓ dă posibilitatea părților de a exercita căile legale de atac;
- ✓ dă dreptul de a fi de acord cu hotărârea pronunțată;
- ✓ dă dreptul părții câștigătoare de a solicita executarea silită a hotărârii.

m. Principiul nemijlocirii

Acest principiu constă în obligația instanței civile de a cerceta în mod direct întreg materialul probator.

n. Principiul continuității

- ✓ acest principiu presupune soluționarea întregului proces într-o singură ședință de judecată;
- ✓ contribuie la corecta soluționare a litigiilor civile prin faptul că judecătorii pot reține cu multă ușurință și în întreaga lor complexitate toate aspectele relevante ale cauzei;
- ✓ este de natura să contribuie la soluționarea rapidă a litigiilor deduse judecătii;
- ✓ presupune unicitatea completului de judecată, soluționarea întregului proces de către același judecător ;
- ✓ continuitatea ședinței de judecată, soluționarea cauzei într-o singură ședință.

3. Prezentarea detaliată a principiilor procesual penale

Principiile de bază ale procesului penal sunt stabilite de legea penală. În acest sens, în art. 2 - 8, sunt considerate de legiuitor principii de baza următoarele:

- Principiul legalității procesului penal;
- Principiul oficialității procesului penal;
- Principiul aflării adevărului;
- Principiul rolului activ al organelor judiciare penale;
- Principiul garantării libertății persoanei;
- Principiul garantării dreptului la apărare;
- Principiul asigurării demnității persoanei;
- Principiul limbii de desfășurare a procesului penal;
- Prezumția de nevinovăție.

Din modul de desfășurare a procesului judiciar în general (procesul civil, de contencios administrativ s. a.), observăm că și aceste forme de activitate judiciară trebuie

să se desfășoare cu respectarea legii în scopul aflării adevărului, cu garantarea dreptului la apărare. Unele dintre regulile generale de la art. 2 - 8 sunt specifice nu numai procesului penal, ci procesului judiciar în general.

ATENȚIE!	Deosebit de importante pentru procesul penal sunt principiile: <ul style="list-style-type: none">○ oficialității procesului penal;○ rolului activ al organelor judiciare. Celelalte principii le-am detaliat anterior în cadrul principiilor procedurale civile.
-----------------	---

a. Principiul oficialității procesului penal

- ✓ oficialitatea procesului penal desemnează acea calitate ce presupune că actele necesare acestuia se îndeplinesc din oficiu;
- ✓ toate actele de urmărire și judecată, de punere în executare, se îndeplinesc din oficiu ca o obligație de serviciu a celor ce funcționează acolo. Regula este impusă de necesitatea luptei împotriva fenomenului infracțional, numai când organele judiciare au obligația să descopere toate infracțiunile și făptuitorii putem vorbi de apărarea societății prin legea penală;
- ✓ art. 221 prevede obligația pentru organele de urmărire de a se sesiza din oficiu atunci când află pe orice cale de săvârșirea unei infracțiuni, urmărirea penală începând, toate actele se vor îndeplini tot din oficiu, neputându-se opri procesul penal decât în situații speciale. În afara acestora, procurorul dispune trimiterea în judecată, conform art. 223, iar instanța de judecată, conform art. 345, al. 2, dispune condamnarea atunci când nu a intervenit nici o situație, fapta există și a fost săvârșită de inculpat, este infracțiune, în sensul art. 17 C. pen., iar după ce hotărârea de condamnare a rămas definitivă, punerea în executare se face tot din oficiu;
- ✓ când se soluționează o cale de atac împotriva unei hotărâri judecătorești, legea prevede obligația de a se lua în considerare motivele invocate; organele de control judiciar trebuie să descopere orice alte motive de ilegalitate sau netemeinicie, din oficiu.

Principiul civil al disponibilității se opune din acest punct de vedere principiului oficialității din procesul penal.

- ⇒ legea de procedură penală nu are un caracter absolut, ci permite ca în anumite situații începerea și continuarea procesului penal să depindă de

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

voința unor persoane sau autorități. În acest sens, art. 2 al. 2 prevede: "afară de cazul când prin lege se dispune altfel";

- ⇒ legea de procedură penală presupune că pentru tragerea la răspundere penală pentru săvârșirea unor infracțiuni este necesară plângerea prealabilă a persoanei vătămate, lipsa ei constituind un obstacol pentru procesul penal. Dacă aceasta a fost formulată în condițiile legii, procesul penal se desfășoară în continuare, potrivit regulilor de oficialitate;
- ⇒ legea condiționează continuarea procesului penal de voința persoanei vătămate ca aceasta să nu-și retragă plângerea prealabilă, iar în cazurile prevăzute de lege, să nu se împace cu inculpatul, acestea fiind cauze de înlăturare a răspunderii penale și obstacole în calea desfășurării procesului penal;
- ⇒ sunt unele infracțiuni la care începerea procesului penal este condiționată de autorizarea prealabilă a unor autorități (art. 5 C. pen.);

Pentru unele infracțiuni săvârșite de anumite persoane, se cere sesizarea unei anumite autorități:

- infracțiunile săvârșite de membrii Guvernului în cadrul atribuțiilor lor pot fi sesizate numai de Președinte sau de Parlament;
- infracțiunile săvârșite de militari;
- infracțiunile privind siguranța circulației pe căile ferate se sesizează de către Direcția Generală a C.F.R.;
- art. 171 C. pen. Cere sesizarea Guvernului străin pentru infracțiunile săvârșite pe teritoriul României împotriva reprezentantului statului străin;
- art. 75, al. 2 din Legea 51/1995 prevede ca magistrații nu pot fi urmăriți fără avizul ministrului justiției.
- în ceea ce privește punerea în executare, aceasta se realizează, de principiu, din oficiu, în toate situațiile, cu excepția de la art. 304 al. 3 C. pen.: hotărârea definitivă de condamnare pentru adulter se pune în executare din oficiu, dar executarea poate fi întreruptă dacă șotul nevinovat îl iartă pe cel vinovat. Când legea condiționează începerea sau continuarea procesului penal de îndeplinirea unei anumite condiții, aceasta da posibilitatea autorităților judiciare să înceapă procesul penal, toate actele de urmărire, judecata, punere în executare fiind realizate din oficiu.

b. Principiul rolului activ

- ✓ desfășurarea procesului penal are scopul de a se afla adevărul în fiecare cauză penală în legătura cu fapta și persoana urmărită sau judecată.

- ✓ pentru aflarea adevărului, organele judiciare administrează probe, iar art. 52 prevede că „pentru aflarea adevărului organele judiciare sunt obligate să lămurească fiecare cauză în parte sub toate aspectele pe baza de probe”.
- ✓ Art. 35 al. 1 prevede că „obligația administrării probelor revine organelor de urmărire penală și instanțelor de judecată, pe când în procesul civil aceasta este la aprecierea părților.
- ✓ în procesul penal, aflarea adevărului constituie obligația esențială a organelor judiciare pe care legea le obligă să aibă rol activ (art.4).

Acest principiu impune următoarele cerințe:

- ⇒ organele judiciare trebuie să explice părților ce drepturi procesuale au în dovedirea nevinovăției, care sunt modalitățile procesuale, termenele, căile de atac s. a.;
- ⇒ dacă părțile din procesul penal dau dovada de pasivitate, organele judecătorești sunt obligate să aducă în discuția părților orice chestiune de fapt de natura a se afla adevărul, de a administra orice proba;
- ⇒ în cadrul cailor de atac organul de control judiciar are obligația de a aduce în discuție și alte motive de ilegalitate și netemeinicie decât cele ale părților;
- ⇒ dacă în procesul penal se constată că inculpatul a mai săvârșit și alte acte materiale ale aceleiași infracțiuni sau infracțiuni în legătură cu cea pentru care este urmărit sau au existat coparticipați, va avea loc o extindere a procesului penal.

4. Prezentarea drepturilor procesuale în materie civilă

4.1. Reprezentarea părților (reclamant, pârât) în judecată (art. 67-72 Cod proc. civ.)

Părțile pot să exercite drepturile procedurale personal sau prin mandatar. Mandatarul cu procură generală poate să reprezinte în judecată pe mandant, numai dacă acest drept i-a fost dat anume.

Dacă cel care a dat procură generală nu are domiciliu și nici reședință în țară, sau dacă procura este dată unui prepus, dreptul de reprezentare în judecată se presupune dat.

Procura pentru exercițiul dreptului de chemare în judecată sau de reprezentare în judecată trebuie făcută prin înscris sub semnătură legalizată; în cazul când procura este dată unui avocat, semnătura va fi certificată potrivit legii avocaților, Legea 51/1995.

Dreptul de reprezentare mai poate fi dat și prin declarație verbală, făcută în instanță și trecută în încheierea de ședință. Mandatul este presupus dat pentru toate actele judecătorești,

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

chiar dacă nu cuprinde nici o arătare în această privință; el poate fi însă restrâns numai la anumite acte sau pentru anumită instanță.

Dacă mandatul este dat unei alte persoane decât unui avocat, mandatarul nu poate pune concluzii decât prin avocat, cu excepția consilierului juridic care, potrivit legii, reprezintă partea.

Asistarea de către avocat nu este cerută doctorilor sau licențiaților în drept când ei sunt mandatați în pricinile soțului sau rudelor până la al patrulea grad inclusiv. De asemenea asistarea de către avocat nu este cerută la judecătoria când partea este reprezentată prin soț sau rudă până la al patrulea grad inclusiv.

Recunoașterile privitoare la drepturile în judecată, renunțările, cum și propunerile de tranzacție nu se pot face decât în temeiul unei procuri speciale.

Avocatul care a asistat pe o parte la judecarea pricinii, chiar fără mandat, poate face orice acte pentru păstrarea drepturilor supuse unui termen și care s-ar pierde prin neexercitarea lor la timp. El poate să exercite de asemenea orice cale de atac împotriva hotărârii date; în acest caz însă, toate actele de procedură se vor îndeplini numai față de partea însăși.

Când dreptul de reprezentare izvorăște din lege sau dintr-o dispoziție judecătorească, asistarea reprezentantului de către un avocat nu este obligatorie.

Mandatul nu încetează prin moartea celui care l-a dat și nici dacă acesta a devenit incapabil. Mandatul dăinuiește până la retragerea lui de către moștenitori sau de către reprezentantul legal al incapabilului.

Renunțarea sau retragerea mandatului nu poate fi opusă celeilalte părți decât de la comunicare, afară numai dacă a fost făcută în ședință în prezența părții.

Mandatarul care renunță la împuternicire este ținut să înștiințeze atât pe cel care i-a dat mandatul cât și instanța, cu cel puțin 15 zile înainte de termenul de înfățișare sau de împlinirea termenelor căilor de atac.

4.2. Cererile (art. 82-84 Cod proc. civ.)

Orice cerere adresată instanțelor judecătorești trebuie să fie făcută în scris și să cuprindă arătarea instanței, numele, domiciliul sau reședința părților ori, după caz, denumirea și sediul lor și ale reprezentantului, obiectul cererii și semnătura.

În cazul în care, din orice motive, cererea nu poate fi semnată, judecătorul va stabili mai întâi identitatea părții și îi va citi acesteia conținutul cererii. Despre toate acestea judecătorul va face mențiune pe cerere. Când cererea este făcută prin mandatar, se va alătura procura în original sau în copie legalizată.

Mandatarul avocat certifică el însuși copia de pe procura sa. Reprezentantul legal va alătura copie legalizată de pe înscrisul doveditor al calității sale.

Cererea de chemare în judecată sau pentru exercitarea unei căi de atac este valabilă făcută chiar dacă poartă o denumire greșită.

4.3. Citațiile și comunicarea actelor de procedură (art. 85-100 Cod proc. civ.)

ATENȚIE!	Judecătorul nu poate hotărî asupra unei cereri decât după citarea sau înfățișarea părților, afară numai dacă legea nu dispune altfel
-----------------	--

Comunicarea cererilor și a tuturor actelor de procedură se va face, din oficiu, prin agenții procedurale ai instanței sau prin orice alt salariat al acesteia, precum și prin agenți ori salariați ai altor instanțe, în ale căror circumscripții se află cel căruia i se comunică actul.

Instanța solicitată, când i se cere să îndeplinească procedura de comunicare pentru altă instanță, este obligată să ia de îndată măsurile necesare, potrivit legii, și să trimită instanței solicitante dovezile de îndeplinire a procedurii.

În cazul în care comunicarea, în condițiile de mai sus, nu este posibilă, aceasta se va face prin poștă, cu scrisoare recomandată cu dovadă de primire sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia.

Vor fi citați:

- ⇒ statul, județul, comuna și celelalte persoane juridice de drept public, în persoana capului autorității la contenciosul sediului central al administrației respective sau, în lipsă de contencios, la sediul administrației;
- ⇒ persoanele juridice de drept privat, prin reprezentanții lor, la sediul principal sau la cel al sucursalei ori, după caz, al reprezentanței.
- ⇒ asociațiile și societățile care nu au personalitate juridică, prin organele lor de conducere, la sediul administrației lor;
- ⇒ cei supuși procedurii reorganizării judiciare și a falimentului prin administratorul judiciar ori, după caz, lichidatorul judiciar;
- ⇒ incapabilii, prin reprezentanții lor legali. În caz de numire a unui curator special, citarea se va face prin acest curator;
- ⇒ personalul misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale României, cetățenii români trimiși ca funcționari la organizații internaționale, precum și membrii lor de familie care locuiesc cu ei, aflați în străinătate, prin Ministerul Afacerilor Externe. Cetățenii români, alții decât cei prevăzuți în alineatul precedent, aflați în străinătate în interes de serviciu, prin organele centrale care i-au trimis sau în subordinea cărora se află cei care i-au trimis;
- ⇒ în cazul în care prin tratate sau convenții internaționale la care este parte România sau prin acte normative speciale nu se prevede o altă procedură, cei care se află în străinătate, având domiciliul sau reședința cunoscută, printr-o citație scrisă trimisă

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

cu scrisoare recomandată cu dovadă de primire. Dacă domiciliul sau reședința celor aflați în străinătate nu sunt cunoscute, citarea se face potrivit art. 95 Cod proc. civ, adică prin publicitate. În toate cazurile, dacă cei aflați în străinătate au mandatar cunoscut în țară, va fi citat și acesta;

- ⇒ cei cu domiciliul sau reședința necunoscută, potrivit art. 95, prin publicitate;
- ⇒ moștenitorii, până la intervenirea lor în proces, printr-un curator special, numit de instanță.

Citația trebuie să cuprindă:

- ⇒ numărul și data emiterii, precum și numărul dosarului;
- ⇒ arătarea anului, lunii, zilei și orei de înfățișare (sub sancțiunea nulității);
- ⇒ arătarea instanței și sediul ei (sub sancțiunea nulității) ;
- ⇒ numele, domiciliul și calitatea celui citat (sub sancțiunea nulității);
- ⇒ numele și domiciliul părții potrivnice și felul pricinii;
- ⇒ alte mențiuni prevăzute de lege;
- ⇒ parafa șefului instanței și semnătura grefierului (sub sancțiunea nulității).

Citația, sub pedeapsa nulității, va fi înmănată părții cu cel puțin 5 zile înaintea termenului de judecată. În pricinile urgente, termenul poate fi și mai scurt, după aprecierea instanței.

Înfățișarea părții în instanță, în persoană sau prin mandatar, acoperă orice vicii de procedură. Partea este însă în drept să ceară amânarea dacă nu-i s-a înmănat citația în termen.

Înmânarea citației și a tuturor actelor de procedură se face la domiciliul sau reședința celui citat. Când acesta are o așezare agricolă, comercială, industrială sau profesională în altă parte, înmânarea se poate face și la locul acestor așezări. Înmânarea se poate face oriunde, când cel citat primește citația.

Pentru cei ce se găsesc sub arme, citația se înmânează la comandamentul superior cel mai apropiat.

Procesul-verbal încheiat de cel însărcinat cu înmânarea actului de procedură trebuie să cuprindă:

- ✓ anul, luna și ziua când a fost încheiat;
- ✓ numele celui care l-a încheiat;
- ✓ funcțiunea acestuia;
- ✓ numele, prenumele și domiciliul celui căruia i s-a făcut comunicarea, cu arătarea numărului, etajului, apartamentului sau camerei, dacă cel căruia i s-a făcut comunicarea locuiește într-o clădire cu mai multe etaje sau apartamente sau în hotel

și dacă actul de procedură a fost înmănat la locuința sa, ori a fost afișat pe ușa acestei locuințe;

- ✓ arătarea instanței de la care pornește actul de procedură și identificarea lui, iar pentru citații și a termenului de înfățișare.
- ✓ arătarea înscrisurilor comunicate;
- ✓ numele și calitatea celui căruia i s-a făcut înmânarea sau locul unde s-a făcut afișarea;
- ✓ semnătura celui care a încheiat procesul-verbal.

Dacă cei care urmează să semneze dovada de primire sau procesul-verbal refuză sau nu pot să facă, se consemnează în cuprinsul procesului-verbal.

4.4. Chemarea în judecată (art. 112 – 114¹ Cod proc. civ.)

Cererea de chemare în judecată va cuprinde:

- ✓ numele, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor, precum și, după caz, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice, codul fiscal și contul bancar. Dacă reclamantul locuiește în străinătate, va arăta și domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;
- ✓ numele și calitatea celui care reprezintă partea în proces, iar în cazul reprezentării prin avocat, numele acestuia și sediul profesional;
- ✓ obiectul cererii și valoarea lui, după prețuirea reclamantului, atunci când prețuirea este cu putință. Pentru identificarea nemișcătoarelor se va arăta comuna și județul, strada și numărul, iar, în lipsă, vecinătățile, etajul și apartamentul, sau, când imobilul este înscris în cartea funciară, numărul de carte funciară și numărul topografic;
- ✓ arătarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază cererea;
- ✓ arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere.
- ✓ Semnătura.

Când dovada se face prin înscrisuri, se vor alătura la cerere atâtea copii câți pârâți sunt, mai mult câte o copie de pe fiecare înscris, pentru instanță; copiile vor fi certificate de reclamant că sunt la fel cu originalul. Se va putea depune și numai o parte dintr-un înscris privitor la pricină, rămânând ca instanța să dispună, la nevoie, înfățișarea înscrisului în întregime. Dacă înscrisurile sunt scrise în limbă străină sau cu litere vechi, se vor depune traduceri sau copii cu litere latine, certificate de parte. Când reclamantul voiește să-și dovedească cererea sau vreunul din capetele cererii sale, prin interogatoriul pârâtului, va cere înfățișarea în persoană a acestuia. Când se va cere dovada cu martori, se va arăta numele și locuința martorilor;

Alte dispoziții cu privire la cererea de chemare în judecată:

- ⇒ La cererea de chemare în judecată se vor alătura atâtea copii de pe cerere câți pârâți sunt. Dacă mai mulți pârâți au un singur reprezentant sau dacă pârâtul are mai multe calități juridice, se va comunica o singură copie de pe acțiune și de pe înscrisuri și se va înmâna o singură citație.
- ⇒ La primirea cererii de chemare în judecată președintele sau judecătorul care îl înlocuiește va verifica dacă aceasta întrunește cerințele prevăzute de lege. Când este cazul, reclamantului i se pune în vedere să completeze sau să modifice cererea și să depună, potrivit art. 112 alin. 2 și art. 113 Cod proc. civ. , cererea și copii certificate de pe toate înscrisurile pe care își întemeiază cererea.
- ⇒ Reclamantul va completa cererea de îndată. Atunci când completarea nu este posibilă, cererea se va înregistra și i se va acorda reclamantului un termen scurt. În cazul în care cererea a fost primită prin poștă, reclamantului i se vor comunica în scris lipsurile ei, cu mențiunea că, până la termenul acordat, urmează să facă completările sau modificările necesare.
- ⇒ Președintele, de îndată ce constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru cererea de chemare în judecată, fixează termenul de judecată pe care, sub semnătură, îl dă în cunoștință reclamantului prezent sau reprezentantului acestuia. Celelalte părți vor fi citate potrivit legii.
- ⇒ Președintele va dispune în același timp să se comunice pârâtului, o dată cu citația, copii de pe cerere și de pe înscrisuri, punându-i-se în vedere obligația de a depune la dosar întâmpinare cel mai târziu cu 5 zile înainte de termenul stabilit pentru judecată.
- ⇒ Termenul de judecată va fi stabilit astfel încât de la data primirii citației pârâtul să aibă la dispoziție cel puțin 15 zile pentru a-și pregăti apărarea, iar în procesele

urgente, cel puțin 5 zile. Dacă pârâtul locuiește în străinătate, președintele va putea fixa un termen mai îndelungat. Prin citație pârâtul va fi informat că are obligația de a-și alege domiciliul în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul. În cazul în care pârâtul nu se conformează acestei obligații, comunicările se vor face prin scrisoare recomandată, recipisa de predare la poșta română a scrisorii, în cuprinsul căreia vor fi menționate actele ce se expediază, ținând loc de dovadă de îndeplinire a procedurii.

- ⇒ Sub rezerva dezbaterii la prima zi de înfățișare, președintele, cu ocazia fixării termenului de mai sus, dacă s-a solicitat prin cerere, va putea dispune citarea pârâtului la interogatoriu, precum și orice alte măsuri pentru administrarea probelor.
- ⇒ De asemenea, în condițiile legii, președintele va putea încuviința, prin încheiere executorie, măsuri asigurătorii, precum și măsuri pentru asigurarea dovezilor ori pentru constatarea unei situații de fapt.

4.5. Întâmpinarea (art. 115 – 118 Cod proc.civ.)

Întâmpinarea va cuprinde:

- ✓ excepțiile de procedură ce pârâtul ridică la cererea reclamantului;
- ✓ răspunsul la toate capetele de fapt și de drept ale cererii;
- ✓ dovezile cu care se apără împotriva fiecărui capăt din cerere; când va cere dovada cu martori, pârâtul va arăta numele și locuința lor;
- ✓ Semnătura.

La întâmpinare se vor alătura atâtea copii de pe întâmpinare câți reclamânți sunt; de asemenea se va alătura același număr de copii certificate de pe înscrisurile pe care se sprijină, mai mult un rând de copii pentru instanță.

Dacă mai mulți reclamânți au un singur reprezentant, sau un reclamant stă în judecată în mai multe calități juridice, se va depune la dosar pentru aceste părți câte o singură copie.

Când sunt mai mulți pârâți, ei pot răspunde toți împreună sau numai o parte din ei, printr-o singură întâmpinare.

ATENȚIE!	Întâmpinarea este obligatorie, afară de cazurile în care legea prevede în mod expres altfel. Nedepunerea întâmpinării în termenul prevăzut de lege atrage decăderea pârâtului din dreptul de a mai propune probe și de a invoca excepții, în afara celor de ordine publică
-----------------	---

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

În cazul în care pârâtul nu este reprezentat sau asistat de avocat, președintele îi va pune în vedere, la prima zi de înfățișare, să arate excepțiile, dovezile și toate mijloacele sale de apărare despre care se va face vorbire în încheierea de ședință; instanța va acorda, la cerere, un termen pentru pregătirea apărării și depunerea întâmpinării.

Modificarea adusă prin O.U.G. nr. 138/2000 nu vizează cuprinsul întâmpinării și nici condițiile de depunere, cu caracterul acesteia, ea devenind obligatorie. Soluția la cerere s-a revenit prin art. 118 alin. 1 (obligativitatea întâmpinării, în cazurile prevăzute de lege) este de natură să asigure egalitatea de mijloace, ceea ce dă satisfacție exigențelor prevăzute de art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

4.6. Cererea reconvențională (art. 119 – 120 Cod proc.civ.)

Dacă pârâtul are pretenții în legătură cu cererea reclamantului, el poate să facă cerere reconvențională. Cererea trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute pentru cererea de chemare în judecată.

Cererea reconvențională se depune o dată cu întâmpinarea sau, dacă pârâtul nu este obligat la întâmpinare, cel mai târziu la prima zi de înfățișare.

Când reclamantul și-a modificat cererea de chemare în judecată, cererea reconvențională se va depune cel mai târziu până la termenul ce se va încuviința pârâtului, spre acest sfârșit.

Cererea reconvențională se judecă o dată cu cererea principală. Când însă numai cererea principală este în stare de a fi judecată, instanța o poate judeca deosebit.

4.7. Termenele de procedură. Repunerea în termen

În limbajul obișnuit conceptul de termen este folosit în mod frecvent, însă în accepțiuni diferite.

În sensul său procesual, noțiunea de termen evocă durata de timp, stabilită de lege sau de judecător, înlăuntrul căruia trebuie îndeplinit sau dimpotrivă este oprită întocmirea unui anumit act de procedură.

Modul de calcul al termenelor este prevăzut de art. 101 – 104 Cod proc. civ. .

Reguli privind calcularea termenelor de procedură:

- ✓ Termenele se stabilesc pe zile libere, neintrând în socoteală nici ziua când a început, nici ziua când s-a sfârșit termenul.
- ✓ Termenele statornicite (stabilite) pe ore încep să curgă de la miezul nopții zilei următoare.
- ✓ Termenele statornicite (stabilite) pe ani, luni sau săptămâni se sfârșesc în ziua anului, lunii sau săptămânii corespunzătoare zilei de plecare.
- ✓ Termenul care, începând la 29, 30 sau 31 ale lunii, se sfârșește într-o lună care nu are o asemenea zi, se va socoti împlinit în ziua cea din urmă a lunii.
- ✓ Termenul care se sfârșește într-o zi de sărbătoare legală, sau când serviciul este suspendat, se va prelungi până la sfârșitul primei zile de lucru următoare.
- ✓ Termenele încep să curgă de la data comunicării actelor de procedură dacă legea nu dispune altfel.
- ✓ Termenele încep să curgă și împotriva părții care a cerut comunicarea, de la data când a cerut-o.

Alte dispoziții referitoare la termene:

Neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei.

În acest din urmă caz, actul de procedură se va îndeplini în termen de 15 zile de la încetarea împiedicării; în același termen vor fi arătate și motivele împiedicării.

Actele de procedură trimise prin poștă instanțelor judecătorești se socotesc îndeplinite în termen dacă au fost predate recomandat la oficiul poștal până la împlinirea lui.

ATENȚIE!	potrivit art. 405 ³ Cod proc. civ., după împlinirea termenului de prescripție, creditorul poate cere repunerea în acest termen numai dacă a fost împiedicat să ceară executarea datorită unor motive temeinice. Cererea de repunere în termen se introduce la instanța de executare competentă în termen de 15 zile de la încetarea împiedicării
-----------------	---

5. Drepturile procesuale în materie penală (conform Codului de procedură penală)

5.1. Drepturi ce decurg din obligația organelor de urmărire penală și a instanțelor de judecată de a avea un rol activ

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

Conform art. 4 organele de urmărire penală și instanțele de judecată sunt obligate să aibă rol activ în desfășurarea procesului penal. Aceasta presupune să depună toate diligențele pentru aflarea adevărului și soluționarea obiectivă a cauzei.

5.2. Garantarea libertății persoanei

Conform art. 5 alin. (1) și urm. „În tot cursul procesului penal este garantată libertatea persoanei.

Nici o persoană nu poate fi reținută, arestată sau privată de libertate în alt mod și nici nu poate fi supusă vreunei forme de restrângere a libertății decât în cazurile și condițiile prevăzute de lege.

Dacă cel împotriva căruia s-a luat măsura arestării preventive sau s-a dispus internarea medicală ori o măsură de restrângere a libertății consideră că aceasta este ilegală, are dreptul, în tot cursul procesului penal, să se adreseze instanței competente, potrivit legii.

Orice persoană care a fost, în cursul procesului penal, privată de libertate sau căreia i s-a restrâns libertatea, ilegal sau pe nedrept, are dreptul la repararea pagubei suferite, în condițiile prevăzute de lege.

În tot cursul procesului penal, învinuitul sau inculpatul arestat preventiv poate cere punerea în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauțiune.

5.3. Respectarea demnității umane

Conform art. 5¹ „Orice persoană care se află în curs de urmărire penală sau de judecată trebuie tratată cu respectarea demnității umane. Supunerea acesteia la tortură sau la tratamente cu cruzime, inumane ori degradante este pedepsită prin lege”.

5.4. Prezumția de nevinovăție

Conform art. 5² „Orice persoană este considerată nevinovată până la stabilirea vinovăției sale printr-o hotărâre penală definitivă”.

5.6. Garantarea dreptului de apărare

Conform art. 6 (1) și următoarele „dreptul de apărare este garantat învinuitului, inculpatului și celorlalte părți în tot cursul procesului penal.

În cursul procesului penal, organele judiciare sunt obligate să asigure părților deplina exercitare a drepturilor procesuale în condițiile prevăzute de lege și să administreze probele necesare în apărare.

Organele judiciare au obligația să-l încunoștințeze, de îndată și mai înainte de a-l audia, pe învinuit sau pe inculpat despre fapta pentru care este cercetat, încadrarea juridică a acesteia și să-i asigure posibilitatea pregătirii și exercitării apărării.

Orice parte are dreptul să fie asistată de apărător în tot cursul procesului penal.

Organele judiciare au obligația să încunoștințeze pe învinuit sau inculpat, înainte de a i se lua prima declarație, despre dreptul de a fi asistat de un apărător, consemnându-se aceasta în procesul-verbal de ascultare. În condițiile și în cazurile prevăzute de lege, organele judiciare sunt obligate să ia măsuri pentru asigurarea asistenței juridice a învinuitului sau inculpatului, dacă acesta nu are apărător ales.

VI. DREPTUL DE PETIȚIONARE, DREPTUL LA UN PROCES ECHITABIL, DREPTUL DE LIBER ACCES LA INFORMAȚIILE DE INTERES PUBLIC

1. Dreptul de petiționare

Dreptul de petiționare este instituit prin art. 51 din Constituția României din 1991, revizuită în 2003 care prevede în alin. (1) că "*cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții formulate numai în numele semnatarilor*". Aliniatele următoare prevăd că: "*Organizațiile legal constituite au dreptul să adreseze petiții exclusiv în numele colectivelor pe care le reprezintă. Exercițarea dreptului de petiționare este scutită de taxă. Autoritățile publice au obligația să răspundă la petiții în termenele și în condițiile stabilite potrivit legii*".

Din aceste dispoziții constituționale rezultă că dreptul de petiționare poate fi exercitat fie individual, fie de către un grup de cetățeni, fie de organizații. Petițiile adresate autorităților publice trebuie făcute numai în numele petentului sau în numele colectivelor sau organizațiilor respective.

Petiția este mijlocul prin care cetățeanul are posibilitatea de a-și valorifica un drept, de a cere o explicație cu privire la orice problemă personală sau de interes general.

Reglementările privitoare la petiții sunt prevăzute în Ordonanța Guvernului nr. 27/2002. Conform art. 2 din acest act normativ, petiția apare sub patru forme:

- cererea;
- reclamația;
- sesizarea sau
- propunerea.

Acestea trebuiesc formulate în scris , iar prin intermediul lor petentul se adresează autorităților publice care sunt obligate să-i satisfacă un drept, în cazul nostru este vorba de autoritățile prin care se realizează actul de justiție.

În O.G. nr. 27/2002 sunt cuprinse detalii privind: organizarea primirii petițiilor; regulile de examinare și rezolvare; controlul acestei activități și răspunderile ce revin funcționarilor publici pentru încălcarea dispozițiilor respective. Legea nu diminuează dreptul în sine, ci prevede numai procedura și responsabilitățile ce revin funcționarilor publici.

Pentru a fi valabilă petiția trebuie să fie semnată și să conțină datele complete de identificare a petentului.

Autoritățile publice sunt obligate să răspundă petiției în termen de 30 de zile de la înregistrarea ei în documentele autorității vizate.

Răspunsul la petiție trebuie să conțină și baza legală care a fost avută în vedere la formularea soluției comunicate.

În situația în care petiția este adresată altei autorități decât cea competentă cu soluționarea ei (petentul nu cunoaște care este autoritatea competentă), instituția care a primit-o trebuie să o trimită în termen de 5 zile autorității sau instituției în a cărei atribuții intră rezolvarea ei și să informeze petentul despre aceasta. Termenul de 30 de zile ce privește soluționarea va curge de la data primirii petiției de către autoritatea competentă căreia i s-a remis petiția.

OBSERVAȚIE !

Petiția dumneavoastră se redirecționează direct de către instituția care a primit-o prima dată pe cheltuiala de expedite a institutiilor publice.

ATENȚIE !

Orice cetățean să-și exercite acest drept, deoarece petițiile sunt scutite de taxă.

Dacă autoritatea refuză sau nu soluționează cererea în termenul legal, cetățeanul se poate adresa instanței de contencios administrativ în baza "*dreptului unei persoane vătămate de o autoritate publică*" reglementat în art. 52 din Constituția României . Conform acestui drept, "*orice persoană vătămată într-un drept al său sau într-un interes legitim de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului sau interesului pretins, anularea actului și repararea pagubelor*". Astfel, cetățeanul căruia i s-a încălcat dreptul de petiționare poate obține despăgubiri din partea autorității ce i l-a încălcat și nu are obligația de a proba vinovăția funcționarului public sau a autorității publice, ci trebuie doar să își justifice dreptul.

2. Dreptul la un proces echitabil

Trebuie menționat că acest drept nu este enunțat în mod expres de legislația noastră procesuală dar el reprezintă sinteza tuturor drepturilor procesuale reglementate de această legislație.

Semnificativ în acest sens este art. 6 din Convenția Europeană privind Drepturile Omului (C.E.D.O.), care stabilește cadrul juridic european obligatoriu pentru toate țările membre ale Consiliului Europei. Potrivit acestui articol „*Orice persoană are dreptul să-i fie examinată cauza sa în mod echitabil, public și rezonabil de către un tribunal independent și imparțial stabilit de lege care va decide asupra drepturilor și obligațiilor sale civile sau asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa*”.

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

Încălcarea sau respectarea acestui drept se poate observa din modul în care magistrații respectă sau nu drepturile procesuale ale justițiabililor (de exemplu, dacă se respectă principiul contradictorialității, dacă se respectă dreptul la apărare, dacă se respectă principiul aflării adevărului, etc.)

3. Dreptul de liber acces la informațiile de interes public

Dreptul de liber acces la informațiile de interes public are la bază dreptul la informație reglementat de art. 31 din Constituția României care prevede că: *„Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit. Autoritățile publice ... sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal. ...”* .

Conform art. 6 din Legea 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, „orice persoană are dreptul să solicite și să obțină de la autoritățile și instituțiile publice, în condițiile prezentei legi, informațiile de interes public. Autoritățile și instituțiile publice sunt obligate să asigure persoanelor, la cererea acestora, informațiile de interes public solicitate în scris sau verbal.”

ATENȚIE !

Pentru a obține astfel de informații solicitarea dumneavoastră în scris a informațiilor de interes public trebuie să cuprindă următoarele elemente:

- autoritatea sau instituția publică la care se adresează cererea;
- informația solicitată, astfel încât să permită autorității sau instituției publice identificarea informației de interes public;
- numele, prenumele și semnatura dumneavoastră, precum și adresa la care solicitați primirea răspunsului.

Autoritățile și instituțiile publice au obligația să răspundă în scris la solicitarea informațiilor de interes public în termen de 10 zile sau, după caz, în cel mult 30 de zile de la înregistrarea solicitării, în funcție de dificultatea, complexitatea, volumul lucrărilor documentare și de urgența solicitării. În cazul în care durata necesară pentru identificarea și difuzarea informației solicitate depășește 10 zile, răspunsul va fi comunicat solicitantului în maximum 30 de zile, cu condiția instiintării acestuia în scris despre acest fapt în termen de 10 zile.

Refuzul comunicării informațiilor solicitate se motivează și se comunica în termen de 5 zile de la primirea petitiilor.

Solicitarea și obținerea informațiilor de interes public se pot realiza, dacă sunt întrunite condițiile tehnice necesare, și în format electronic.

OBSERVAȚIE !

Acest drept îl puteți folosi în situația în care aveți nevoie de astfel de informații pentru a proba o situație de fapt în justiție sau, altfel spus, pentru a folosi aceste informații ca mijloace de probă.

Trebuie reținut faptul că, în conformitate cu art. 12 din Legea 544/2001, **sunt exceptate de la accesul liber al cetățenilor următoarele informații:**

- informațiile din domeniul apărării naționale, siguranței și ordinii publice, dacă fac parte din categoriile informațiilor clasificate, potrivit legii;
- informațiile privind deliberările autorităților, precum și cele care privesc interesele economice și politice ale României, dacă fac parte din categoria informațiilor clasificate, potrivit legii;
- informațiile privind activitățile comerciale sau financiare, dacă publicitatea acestora aduce atingere principiului concurenței loiale, potrivit legii;
- informațiile cu privire la datele personale, potrivit legii;
- informațiile privind procedura în timpul anchetei penale sau disciplinare, dacă se periclitează rezultatul anchetei, se dezvăluie surse confidențiale ori se pun în pericol viața, integritatea corporală, sănătatea unei persoane în urma anchetei efectuate sau în curs de desfășurare;
- informațiile privind procedurile judiciare, dacă publicitatea acestora aduce atingere asigurării unui proces echitabil ori interesului legitim al oricareia dintre părțile implicate în proces;
- informațiile a caror publicare prejudiciază măsurile de protecție a tinerilor.

ATENȚIE !

Conform art. 13 din Legea nr. 544/2001 „*informațiile care favorizează sau ascund încălcarea legii de către o autoritate sau o instituție publică nu pot fi incluse în categoria informațiilor clasificate și constituie informații de interes public*”.

VII. BUNA ADMINISTRARE ÎN JUSTIȚIE

1. Competența instanțelor judecătorești din punct de vedere material (ce pricini au dreptul să judece și conform Codului de procedură civilă)

Judecătorii judecă (art. 1 Cod proc. civ.):

- ⇒ în primă instanță, toate procesele și cererile în afară de cele date de lege în competența altor instanțe;
- ⇒ plângerile împotriva hotărârilor autorităților administrației publice cu activitate jurisdicțională și ale altor organe cu astfel de activitate, în cazurile prevăzute de lege;
- ⇒ în orice alte materii date prin lege în competența lor.

Tribunalele judecă (art. 2 Cod proc. civ.):

- în primă instanță:

- ⇒ procesele și cererile în materie comercială al căror obiect are o valoare de peste 1 miliard lei, precum și procesele și cererile în această materie al căror obiect este neevaluabil în bani;
- ⇒ procesele și cererile în materie civilă al căror obiect are o valoare de peste 1 miliard lei;
- ⇒ conflictele de muncă, cu excepția celor date prin lege în competența altor instanțe;
- ⇒ procesele și cererile în materie de contencios administrativ, în afară de cele date în competența curților de apel;
- ⇒ procesele și cererile în materie de creație intelectuală și de proprietate industrială;
- ⇒ procesele și cererile în materie de expropriere;
- ⇒ cererile pentru încuviințarea, nulitatea sau desfacerea adopției;
- ⇒ cererile pentru repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare săvârșite în procesele penale;
- ⇒ cererile pentru recunoașterea, precum și cele pentru încuviințarea executării silite a hotărârilor date în țări străine;

- **ca instanțe de apel**, apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorie în primă instanță, în cazurile expres prevăzute de lege;

- **ca instanțe de recurs**, recursurile în cazurile expres prevăzute de lege;

Curțile de apel judecă (art. 3 Cod proc. civ.):

- ⇒ **în primă instanță**, procesele și cererile în materie de contencios administrativ privind actele autorităților și instituțiilor centrale;
- ⇒ **ca instanțe de apel**, apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorii și tribunale în primă instanță;
- ⇒ **ca instanțe de recurs**, recursurile în cazurile expres prevăzute de lege;
- ⇒ **în orice alte** materii date prin lege în competența lor.

Înalta Curte de Justiție și Casație judecă (art. 4 Cod proc. civ.):

- ⇒ **recursurile** declarate împotriva hotărârilor curților de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege;
- ⇒ **recursurile** în interesul legii;
- ⇒ **în orice alte** materii date prin lege în competența sa.

1.2. Competențele instanțelor din punct de vedere teritorial

Codul de procedură civilă stabilește competența de a judeca o pricină și prin prisma cărei instanțe trebuie să i se înainteze cererea de constituire, reconstituire sau recunoaștere a unui drept al persoanei. Aceste competențe sunt reglementate prin articolele 5 până la 23 din Codul de procedură civilă.

- Cererea se face la instanța domiciliului pârâtului. Dacă pârâtul are domiciliul în străinătate sau nu are domiciliu cunoscut, cererea se face la instanța reședinței sale din țară, iar dacă nu are nici reședință cunoscută, la instanța domiciliului sau reședinței reclamantului.
- Când pârâtul, în afară de domiciliul său, are în chip statornic o îndeletnicire profesională ori una sau mai multe așezări agricole, comerciale sau industriale, cererea se poate face și la instanța locului acelor așezări sau îndeletniciri, pentru obligațiile patrimoniale și care sunt născute sau care urmează să se execute în acel loc.
- Cererea împotriva unei persoane juridice de drept privat se face la instanța sediului ei principal.

- Cererea se poate face și la instanța locului unde ea are reprezentanță, pentru obligațiile ce urmează a fi executate în acel loc sau care izvorăsc din acte încheiate prin reprezentant sau din fapte săvârșite de acesta.
- Cererea împotriva unei asociații sau societăți fără personalitate juridică se face la instanța domiciliului persoanei căreia, potrivit înțelegerii dintre asociați, i s-a încredințat președinția sau direcția asociației ori societății, iar, în lipsa unei asemenea persoane, la instanța domiciliului oricărui dintre asociați. În acest din urmă caz, reclamantul va putea cere instanței numirea unui curator, care să reprezinte interesele asociațiilor.
- Cererile îndreptate împotriva statului, direcțiilor generale, regiilor publice, caselor autonome și administrațiilor comerciale, se pot face la instanțele din capitala țării sau la cele din reședința județului unde își are domiciliul reclamantul. Când mai multe judecătoria din circumscripția aceluiași tribunal sunt deopotrivă competente, cererile în care figurează persoanele arătate anterior se introduc la judecătoria din localitatea de reședință a județului, iar în Capitală, la judecătoria sectorului 4.
- Cererea îndreptată împotriva mai multor pârâți poate fi făcută la instanța competentă pentru oricare dintre ei; în caz când printre pârâți sunt și obligați accesorii, cererea se face la instanța competentă pentru oricare dintre debitorii principali.

În afară de instanța domiciliului pârâtului, mai sunt competente următoarele instanțe:

- ✓ în cererile privitoare la executarea, anularea, rezoluțiunea sau rezilierea unui contract, instanța locului prevăzut în contract pentru executarea, fie chiar în parte, a obligațiunii;
- ✓ în cererile ce izvorăsc dintr-un raport de locațiune a unui imobil, în acțiunile în justificare sau în prestațiune tabulară, instanța locului unde se află imobilul;
- ✓ în cererile ce izvorăsc dintr-o cambie, cec sau bilet la ordin, instanța locului de plată;
- ✓ în cererile privitoare la obligații comerciale, instanța locului unde obligația a luat naștere sau aceea a locului plății;
- ✓ în cererile izvorâte dintr-un contract de transport, instanța locului de plecare sau de sosire;
- ✓ în cererile împotriva unei femei căsătorite*) care are reședința obișnuită deosebită de aceea a soțului, instanța reședinței femeii;
- ✓ în cererile făcute de ascendenți sau descendenți pentru pensia de întreținere, instanța domiciliului reclamantului;
- ✓ în cererile ce izvorăsc dintr-un fapt ilicit, instanța în circumscripția căreia s-a săvârșit acel fapt.

a) Competența în materie de asigurare

Cererea privitoare la despăgubiri se va putea face și la instanța în circumscripția căreia se află:

- ✓ domiciliul asiguratului;
- ✓ bunurile asigurate;
- ✓ locul unde s-a produs accidentul.

Alegerea competenței prin convenție este nulă dacă a fost făcută înainte de nașterea dreptului la despăgubire. Dispozițiile de mai sus nu se aplică în materie de asigurări maritime și fluviale. Reclamantul poate alege între mai multe instanțe deopotrivă competente.

b) Competența în materie de bunuri mișcătoare (imobile)

Cererile privitoare la *bunuri nemișcătoare (imobile)* se fac numai la instanța în circumscripția căreia se află nemișcătoarele (imobilele).

Când imobilul este situat în circumscripțiile mai multor instanțe, cererea se va face la instanța domiciliului sau reședinței pârâtului, dacă acestea se află în vreuna din aceste circumscripții, iar în caz contrar, la oricare din instanțele în circumscripțiile cărora se află imobilul.

c) Competența în materie de moștenire

În materie de moștenire, sunt de competența instanței celui din urmă domiciliu al defunctului:

- ✓ cererile privitoare la validitatea sau executarea dispozițiilor testamentare;
- ✓ cererile privitoare la moștenire, precum și cele privitoare la pretențiile pe care moștenitorii le-ar avea unul împotriva altuia;
- ✓ cererile legatarilor sau ale creditorilor defunctului împotriva vreunora din moștenitori sau împotriva executorului testamentar.

d) Competența în alte materii

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

- ✓ cererile în *materie de societate*, până la sfârșitul lichidării în fapt, sunt de competența instanței locului unde societatea își are sediul principal;
- ✓ cererile în *materia reorganizării judiciare și a falimentului* sunt de competența exclusivă a tribunalului în circumscripția căruia se află sediul principal al debitorului.
- ✓ cererile accesorii și incidentale sunt în căderea instanței competente să judece cererea principală;
- ✓ în cererile pentru constatarea existenței sau neexistenței vreunui drept, competența instanței se determină după regulile prevăzute pentru cererile având de obiect executarea prestațiunii.

IMPORTANT !

Instanța investită potrivit dispozițiilor referitoare la competența după valoarea obiectului cererii rămâne competentă să judece chiar dacă, ulterior investiției, intervin modificări în ceea ce privește cuantumul valorii aceluiasi obiect.

Părțile pot conveni, prin înscris sau prin declarație verbală în fața instanței, ca pricinile privitoare la bunuri să fie judecate de alte instanțe decât acelea care, potrivit legii, au competență teritorială, afară de cazurile prevăzute de art. 13, 14, 15 și 16.

1.3. Conflictele de competență

Există conflict de competență:

- ⇒ când două sau mai multe instanțe se declară deopotrivă competente să judece aceeași pricină;
- ⇒ când două sau mai multe instanțe, prin hotărâri irevocabile s-au declarat necompetente de a judeca aceeași pricină.

Dispozițiile legale de stabilire a competenței în caz de conflict de competență sunt următoarele:

- ✓ Instanța, înaintea căreia s-a ivit conflictul de competență, va suspenda din oficiu orice altă procedură și va înainta dosarul instanței în drept să hotărască asupra conflictului.
- ✓ Conflictul ivit între două judecătoria din circumscripția aceluiasi tribunal se judecă de acel tribunal.
- ✓ Dacă cele două judecătoria nu țin de același tribunal sau dacă conflictul s-a născut între o judecătoria și un tribunal, sau între două tribunale, competență este Curtea respectivă.

- ✓ Dacă cele două instanțe în conflict nu se găsesc în circumscripția aceleiași Curți, precum și conflictul între două Curți, se judecă de Înalta Curte de Justiție și Casație.

IMPORTANT !

Există conflict de competență, și în cazul în care el se ivește între instanțe judecătorești și alte organe cu activitate jurisdicțională. În acest caz, conflictul de competență se rezolvă de instanța judecătorească ierarhic superioară instanței în conflict, dispozițiile art. 21 fiind aplicabile.

Instanța competentă să judece conflictul va hotărî în camera de consiliu, fără citarea părților. Hotărârea este supusă recursului în termen de 5 zile de la comunicare.

ATENȚIE!

Când, din pricina unor împrejurări excepționale, instanța competentă este împiedicată un timp mai îndelungat să funcționeze, Înalta Curte de Justiție și Casație, la cererea părții interesate, va desemna o altă instanță de același grad care să judece pricina.

1.4. Strămutarea pricinilor (art. 37- 40 Cod. proc. civ.)

Când una din părți are două rude sau afini până la gradul al patrulea inclusiv printre magistrații ai instanței, cealaltă parte poate cere strămutarea pricinii la o altă instanță de același grad.

Strămutarea pricinii se mai poate cere pentru motive de bănuială legitimă sau de siguranță publică. Bănuiala se socotește legitimă de câte ori se poate presupune că nepărtinirea judecătorilor ar putea fi știrbită datorită împrejurărilor pricinii, calității părților ori vrăjmășiilor locale.

Strămutarea pentru motiv de rudenie sau de afinitate trebuie cerută mai înainte de începerea oricărei dezbateri; cea întemeiată pe bănuiala legitimă sau siguranță publică se poate cere în orice stare a pricinii.

Strămutarea pentru siguranță publică se poate cere numai de către procurorul de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Cererea de strămutare întemeiată pe motive de rudenie sau de afinitate se depune la instanța imediat superioară.

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

Cererea de strămutare întemeiată pe motive de bănuială legitimă sau de siguranță publică se depune la Curtea Supremă de Justiție. Cererea de strămutare se judecă în camera de consiliu.

Președintele instanței va putea cere dosarul pricinii și să ordone, fără citarea părților, suspendarea judecării pricinii, comunicând de urgență această măsură instanței respective. În caz de admitere, pricina se trimite spre judecată unei alte instanțe de același grad.

Hotărârea asupra strămutării se dă fără motivare și nu este supusă nici unei căi de atac. Ea va arăta în ce măsură actele îndeplinite de instanță înainte de strămutare urmează să fie păstrate.

Această instanță va fi înștiințată de îndată despre admiterea cererii de strămutare. În cazul în care instanța a săvârșit acte de procedură sau a procedat între timp la judecarea pricinii, actele de procedură îndeplinite ulterior strămutării și hotărârea pronunțată sunt desființate de drept prin efectul admiterii cererii de strămutare.

1.5. Nulitatea actelor de procedură (art. 105 – 107 Cod proc. civ.)

Actele de procedură îndeplinite de un judecător necompetent sunt nule. Vezi secțiunile referitoare la *competență instanțelor, incompatibilități, conflicte de interese*.

Actele îndeplinite cu neobservarea formelor legale sau de un funcționar necompetent se vor declara nule numai dacă prin aceasta s-a pricinuit părții o vătămare ce nu se poate înlătura decât prin anularea lor. În cazul nulităților prevăzute anume de lege, vătămarea se presupune până la dovada contrarie.

Anularea unui act de procedură atrage și nulitatea actelor următoare, în măsura în care acestea nu pot avea o existență de sine stătătoare. Judecătorul va putea să dispună îndreptarea neregularităților săvârșite cu privire la actele de procedură.

Președintele va amâna judecarea pricinii ori de câte ori constată că partea care lipsește nu a fost citată cu respectarea cerințelor prevăzute de lege sub pedeapsa nulității.

Nulitățile de ordine publică pot fi ridicate de parte sau de judecător în orice stare a pricinii. Celelalte nulități se declară numai după cererea părții care are interes să o invoce.

Neregularitatea actelor de procedură se acoperă dacă partea nu a invocat-o la prima zi de înfățișare ce a urmat după această neregularitate și înainte de a pune concluzii în fond.

Nimeni nu poate invoca neregularitatea pricinuită prin propriul său fapt.

1.6. Excepțiile de procedură și excepția puterii de lucru judecat (art. 158 – 166 Cod proc. civ.)

Când în fața instanței de judecată se pune în discuție competența acesteia, ea este obligată să stabilească instanța competentă ori, dacă este cazul, un alt organ cu activitate jurisdicțională competent.

Dacă instanța se declară competentă, va trece la judecarea pricinii, cel nemulțumit putând să facă, potrivit legii, apel sau recurs după darea hotărârii asupra fondului.

Dacă instanța se declară incompetentă, împotriva hotărârii se poate exercita recurs în termen de 5 zile de la pronunțare. Dosarul va fi trimis instanței competente sau, după caz, altui organ cu activitate jurisdicțională competent, de îndată ce hotărârea de declinare a competenței a devenit irevocabilă.

Trimiterea dosarului, după caz, instanței competente sau altui organ cu activitate jurisdicțională competent, nu este împiedicată de exercitarea căii de atac de către partea care a obținut declararea necompetenței.

Dacă necompetența nu este de ordine publică, partea care a făcut cererea la o instanță incompetentă nu va putea cere declararea necompetenței.

ATENȚIE! **Necompetența** este de ordine publică:

- când pricina nu este de competența instanțelor judecătorești;
- când pricina este de competența unei instanțe de alt grad;
- când pricina este de competența unei alte instanțe de același grad și părțile nu o pot înlătura.

În cazul declarării necompetenței, dovezile administrate în instanța incompetentă rămân câștigate judecății și instanța competentă nu va dispune refacerea lor decât pentru motive temeinice.

Când instanța constată lipsa capacității de exercițiu al drepturilor procedurale a părții sau când reprezentantul părții nu face dovada calității sale, se poate da un termen pentru împlinirea acestor lipsuri. Dacă lipsurile nu se împlinesc, instanța va anula cererea.

Excepțiile de procedură de ordine publică pot fi ridicate înaintea instanței de recurs numai când nu este nevoie de o verificare a împrejurărilor de fapt în afara dosarului.

Excepția puterii de lucru judecat

Nimeni nu poate fi chemat în judecată pentru aceeași cauză, același obiect și de aceeași parte înaintea mai multor instanțe. Această excepție se va putea ridica de părți sau de judecător în orice stare a pricinii în fața instanțelor de fond.

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

Dacă excepția este primită, dosarul se va trimite instanței care a fost mai întâi investită, iar în cazul când pricinile se află în judecata unor instanțe de grade deosebite, la instanța cu grad mai înalt.

Părțile vor putea cere întrunirea mai multor pricini ce se află înaintea aceleiași instanțe sau instanțe deosebite, de același grad, în care sunt aceleași părți sau chiar împreună cu alte părți și al căror obiect și cauză au între dânssele o strânsă legătură.

Întrunirea poate fi făcută de judecător chiar dacă părțile nu au cerut-o.

Dosarul va fi trimis instanței mai întâi investită, afară numai dacă amândouă părțile cer trimiterea lui la una din celelalte instanțe.

Când una din pricini este de competența unei instanțe, și părțile nu o pot înlătura, întrunirea se va face la acea instanță.

În orice stare a judecării se pot despărți pricinile întrunite, dacă instanța socotește că numai una din ele este în stare de a fi judecată.

Excepția puterii lucrului judecat se poate ridica, de părți sau de judecător, chiar înaintea instanțelor de recurs.

1.7. Judecarea cauzelor

Activitatea de soluționare a cauzei în ședință publică parcurge unele momente procesuale deosebit de importante începând cu activitatea de pregătire a ședinței de judecată, cu încercarea de împăcare a părților, administrarea probelor, rezolvarea excepțiilor de procedură și până la dezbaterile cauzei în fond.

a) Ședința de judecată. Poliția ședinței de judecată (art. 121- 124 Cod proc. civ.)

- ⇒ Ședința de judecată reprezintă cadrul în care se realizează dezbaterile publice și contradictorii.
- ⇒ Legislația noastră procesuală promovează, în prezent, un sistem mixt, respectiv soluționarea cauzelor în primă instanță de un singur judecător, iar în apel și recurs de un complet de judecători.
- ⇒ Ședințele sunt fi publice, afară de cazurile când legea dispune altfel.
- ⇒ Instanța poate să dispună ca dezbaterile să se facă în ședință secretă, dacă dezbaterile publice ar putea vătăma ordinea sau moralitatea publică sau pe părți. În acest caz, părțile vor putea fi însoțite, în afară de apărătorii lor, de cel mult două persoane desemnate de ele.
- ⇒ Hotărârea se pronunță întotdeauna în ședință publică.
- ⇒ Președintele exercită poliția ședinței, putând lua măsuri pentru păstrarea ordinii și buneii-cuviințe.

- ⇒ Dacă nu mai este loc în sala de ședință, președintele poate înlătura pe cei ce ar veni mai târziu sau pe cei ce depășesc numărul locurilor.
- ⇒ Nimeni nu poate fi lăsat să intre cu arme în sala de ședință, afară numai dacă le poartă în vederea serviciului ce îndeplinește în fața instanței.
- ⇒ Acei care iau parte la ședință sunt obligați să aibă o purtare cuviincioasă. Acel ce vorbește instanței trebuie să stea în picioare. Președintele poate încuviința excepțiuni de la această îndatorire.
- ⇒ Pot fi îndepărtați din sală cei minori și persoanele care s-ar înfățișa într-o ținută necuviincioasă.
- ⇒ Președintele poate chema la ordine orice persoană care tulbură mersul dezbaterilor. Dacă această chemare rămâne fără rezultat, el poate obliga pe tulburător să părăsească sala și la nevoie va da ordin să fie scos din sală.
- ⇒ Dacă în cursul ședinței se săvârșește o faptă penală, se aplică dispozițiile din Codul de procedură penală.
- ⇒ Președintele poate să ordone îndepărtarea tuturor persoanelor din sală, dacă altfel nu se poate păstra ordinea.
- ⇒ Dacă dintre cei îndepărtați din sală ar fi vreuna din părți, înainte de închiderea dezbaterilor, aceasta va fi chemată în sală și, sub pedeapsa de nulitate, i se vor pune în vedere toate faptele esențiale petrecute în lipsa sa, precum și declarațiile celor ascultați.
- ⇒ Dispoziția de mai sus nu se aplică în cazul când partea îndepărtată din ședință a fost asistată de un avocat, care a rămas mai departe în sală.
- ⇒ Dispozițiile de mai sus se aplică în toate locurile unde judecătorii sunt chemați să-și îndeplinească funcțiunile lor.

b) Prima zi de înfățișare

- ⇒ În faza preliminară a procesului, în ședință publică, un moment esențial al dezbaterilor îl constituie prima zi de înfățișare .
- ⇒ Potrivit art. 134 Cod proc. civ. Este socotită prima zi de înfățișare aceea în care părțile, legal citate, pot pune concluzii.
- ⇒ Legea leagă de acest moment exercițiul drepturilor procesuale ale părților cum este depunerea întâmpinării, a cererii reconvenționale, etc. ; se conturează cadrul general al dezbaterilor publice ulterioare.
- ⇒ Instanța de judecată va trebui să manifeste chiar din acest moment un rol activ în clarificarea unor aspecte ale cauzei având ca obiect pretențiile și apărările părților.

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

⇒ La prima zi de înfățișare pot surveni modificări chiar și cu privire la unele elemente de bază ale procesului .

Important!

Până la prima zi de înfățișare reclamantul își poate modifica acțiunea, atât cu privire la introducerea altor persoane în proces, cât și cu privire la schimbarea obiectului sau a cauzei.

Art. 132 alin. 1 Cod proc. civ. distinge între două categorii de cereri: de întregiri și de modificare a cererii inițiale.

Cererile de întregire au ca obiect completarea lipsurilor din cuprinsul cererii inițiale, cum ar fi prezentarea unor elemente suplimentare pentru identificarea bunurilor sau pentru completarea elementelor de fapt.

Cererile de modificare sunt acelea prin care reclamantul urmărește să schimbe unele elemente importante ale cererii de chemare în judecată : părțile, obiectul cererii sau temeiul juridic al acesteia.

c) Administrarea dovezilor

Reglementări generale

- ⇒ Dovezile se pot încuviința numai dacă instanța socotește că ele pot să aducă dezlegarea pricinii, afară de cazul când ar fi primejdie ca ele să se piardă prin întârziere.
- ⇒ Ele vor fi administrate înainte de începerea dezbaterilor asupra fondului.
- ⇒ Dovada și dovada contrarie vor fi administrate pe cât cu putință în același timp.
- ⇒ Când dovada cu martori a fost încuviințată în condițiile art. 138 Cod proc civ., dovada contrară va fi cerută sub pedeapsa decăderii în aceeași ședință, dacă amândouă părțile sunt de față.
- ⇒ Partea lipsă la încuviințarea dovezii este obligată să ceară dovada contrarie la ședința următoare, iar în caz de împiedicare, la prima zi când se înfățișează.
- ⇒ Încheierea prin care se încuviințează dovezile va arăta faptele ce vor trebui dovedite, precum și mijloacele de dovadă încuviințate pentru dovedirea lor.
- ⇒ Administrarea dovezilor se va face în ordinea statornicită de instanță.
- ⇒ Când o parte renunță la dovezile ce a propus, cealaltă parte poate să și le însușească.

- ⇒ Administrarea probelor se face în fața instanței de judecată, dacă legea nu dispune altfel.
- ⇒ Când administrarea dovezilor urmează să se facă în altă localitate, ea se va îndeplini, prin delegație, de către o instanță de același grad sau chiar mai mică în grad, dacă în acea localitate nu există o instanță de același grad. Dacă felul dovezii îngăduie și părțile se învoiesc, instanța care administrează dovada poate fi scutită de citarea părților.
- ⇒ Când s-a încuviințat o cercetare locală, expertiză sau dovadă cu martori, partea care a propus-o este obligată ca, în termen de 5 zile de la încuviințare, să depună suma statornică de instanță pentru cheltuielile de cercetare, drumul și despăgubirea martorilor sau plata expertului; recipisa se va depune la grefa instanței.
- ⇒ Neîndeplinirea acestor obligații atrage decăderea, pentru acea instanță, din dovada încuviințată.
- ⇒ Depunerea sumei se va putea însă face și după împlinirea termenului, dacă prin aceasta nu se amână judecata.
- ⇒ Partea decăzută din dreptul de a administra o dovadă va putea totuși să se apere, discutând în fapt, și în drept temeinicia susținerilor și a dovezilor părții potrivnice.

Dovada cu înscrisuri

- ⇒ Când partea învederează că partea potrivnică deține un înscris privitor la pricină, instanța poate ordona înfățișarea lui.
- ⇒ Cererea de înfățișare nu poate fi respinsă dacă înscrisul este comun părților sau dacă însăși partea potrivnică s-a referit în judecată la înscris ori dacă, după lege, ea este obligată să înfățișeze înscrisul.

IMPORTANT !

Instanța va respinge cererea de înfățișare a înscrisului, în întregime sau în parte, în cazurile:

- când cuprinsul înscrisului privește chestiuni cu totul personale;
- când înfățișarea înscrisului ar încălca îndatorirea de a păstra secretul;
- când înfățișarea ar atrage urmărirea penală împotriva părții sau a unei alte persoane, ori ar expune-o disprețului public

Dacă partea refuză să răspundă la interogatoriul ce s-a propus în dovedirea deținerii sau existenței înscrisului, dacă reiese din dovezile administrate că l-a ascuns sau l-a distrus sau dacă, după ce s-a dovedit deținerea înscrisului, nu-l înfățișează la cererea instanței,

**Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție
aceasta va putea socoti ca dovedite pretențiile părții care a cerut înfățișarea, cu privire la cuprinsul aceluia înscris.**

Dacă înscrisul se găsește în păstrarea unei autorități sau a altei persoane, instanța va dispune aducerea lui în termenul fixat în acest scop. Cel care deține înscrisul este îndreptățit să refuze aducerea acestuia în cazurile prevăzute de art. 173.

Înfățișarea și aducerea înscrisului se fac pe cheltuiala părții care a cerut dovada; suma de plată va fi stabilită prin încheiere irevocabilă.

Instanța nu va putea cere trimiterea cărților funciare și a planurilor, a registrelor autorităților, precum și a înscrisurilor originale depuse la instanțe sau notari publici.

Cercetarea acestor înscrisuri se va face, cu citarea părților, de un magistrat delegat sau, dacă înscrisul se găsește în altă localitate, prin delegație, de către instanța respectivă.

Verificarea de scripte

- ⇒ Acela căruia i se opune un înscris sub semnătură privată este dator, fie să recunoască, fie să tăgăduiască scrisul ori semnătura.
- ⇒ Moștenitorii sau urmașii în drepturi ai aceluia de la care se pretinde a fi înscrisul pot declara că nu cunosc scrisul sau semnătura acestuia.
- ⇒ Când una din părți declară că nu recunoaște fie scrisul, fie semnătura, instanța va păși la verificarea înscrisului.
- ⇒ Spre acest sfârșit, președintele instanței va obliga pe cel căruia i se atribuie scrierea sau semnătura să scrie și să semneze sub dictarea sa, părți din înscris.
- ⇒ Refuzul de a scrie va putea fi socotit ca o recunoaștere a scrisului.
- ⇒ Dacă instanța, după verificarea înscrisului cu scrisul sau semnătura făcută în fața ei sau cu alte înscrisuri, nu este lămurită, va dispune ca verificarea să se facă prin expert, obligând părțile să depună de îndată înscrisuri pentru verificare.

IMPORTANT !

Important! Se primesc ca atare:

1. înscrisurile autentice;
2. înscrisurile private, netăgăduite de părți;
3. partea din înscris netăgăduită;
4. scrisul sau semnătura făcută înaintea instanței.

- ⇒ Înscrisurile depuse pentru verificare vor fi semnate de președinte, grefier și părți.
- ⇒ Părțile iau cunoștință de înscrisuri în ședință.
- ⇒ Dacă una din părți declară că scrisul sau semnătura este falsă și cealaltă parte nu este de față, instanța va dispune înfățișarea părților în persoană, la alt termen, când

- partea care a invocat înscrisul va arăta mijloacele sale de apărare și va depune înscrisul pentru verificare.
- ⇒ Părțile pot fi reprezentate și prin mandatar cu procură specială, dacă dovedesc o împiedicare bine întemeiată.
 - ⇒ Președintele va constata, prin proces-verbal, starea materială a înscrisului defăimat, dacă există pe el ștersături, adăugiri sau îndreptări, apoi îl va semna, spre neschimbare și-l va încredința grefei, după ce va fi semnat de grefier și de părți.
 - ⇒ Dacă părțile nu vor sau nu pot să semneze, se va face arătare în procesul-verbal.
 - ⇒ La ziua fixată, președintele întreabă partea care a înfățișat înscrisul dacă înțelege să se folosească de el.
 - ⇒ Dacă partea lipsește, nu voiește să răspundă sau declară că nu se mai folosește de înscris, acesta va fi înlăturat.
 - ⇒ Dacă partea care a defăimat înscrisul ca fals lipsește sau nu voiește să răspundă sau nu stăruie în declarație, înscrisul va fi socotit ca recunoscut.
 - ⇒ Dacă partea care defaimă înscrisul ca fals arată pe autorul sau complicele falsului, instanța poate suspenda judecata pricinii, înaintând înscrisul procurorului împreună cu procesul-verbal ce se va încheia.
 - ⇒ Când nu este caz de judecată penală sau dacă acțiunea publică s-a stins sau s-a prescris, falsul se va cerceta de instanța civilă, prin orice mijloace de dovadă.

Dovada cu martori

- ⇒ Când instanța a încuviințat dovada cu martori, ea va dispune ascultarea acelor care au fost propuși prin cerere și întâmpinare.
- ⇒ În cazurile prevăzute de art. 138 pct. 2 și 4 din Cod , lista martorilor se va depune, sub pedeapsa decăderii, în termen de 5 zile de la încuviințare.
- ⇒ Înlocuirea martorilor nu se va încuviința decât în caz de moarte, dispariție sau motive bine întemeiate, în care caz, lista se va depune în termenul și sub pedeapsa mai sus-arătate.
- ⇒ Decăderea din dovada cu martori pentru neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de art. 170 („când s-a încuviințat o cercetare locală, expertiză sau dovadă cu martori, partea care a propus-o este obligată ca, în termen de 5 zile de la încuviințare, să depună suma statornicită de instanță pentru cheltuielile de cercetare, drumul și despăgubirea martorilor sau plata expertului; recipisa se va depune la grefa instanței”) se acoperă dacă aceștia se înfățișează la termenul fixat pentru ascultarea lor.
- ⇒ Instanța va putea mărgini numărul martorilor propuși.

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

- ⇒ Împotriva martorului care lipsește la prima citare instanța poate emite mandat de aducere.
- ⇒ În pricinile urgente, se poate dispune aducerea martorilor cu mandat chiar la primul termen.
- ⇒ Dacă, după mandatul de aducere, martorul nu se înfățișează, instanța va putea păși la judecată.
- ⇒ Instanța poate încuviința ascultarea martorului la locuința sa, când acesta este împiedicat de a veni în instanță.

ATENȚIE!

Nu pot fi ascultați ca martori:

- rudele și afinii până la gradul al treilea inclusiv;
- soțul, chiar despărțit;
- interzișii și cei declarați de lege incapabili de a mărturisi;
- cei condamnați pentru jurământ sau mărturie mincinoasă.

Excepție: În pricinile privitoare la starea civilă sau divorț se vor putea asculta rudele și afinii mai sus-arătați, în afară de descendenți.

Sunt scutiți de a fi martori:

- 1) slujitorii cultelor, medicii, moașele, farmaciștii, avocații, notarii publici și orice alți muncitori pe care legea îi obligă să păstreze secretul cu privire la faptele încredințate lor în exercițiul îndeletnicirii;
- 2) funcționarii publici și foștii funcționari publici, asupra împrejurărilor secrete de care au avut cunoștință în această calitate;
- 3) cei care prin răspunsurile lor s-ar expune ei înșiși sau ar expune pe vreuna dintre persoanele arătate în art. 189 la pct. 1 și 2 la o pedeapsă penală sau la disprețului public.

Persoanele arătate la punctele 1 și 2, în afară de slujitorii cultelor, vor fi obligați să depună dacă au fost dezlegate de îndatorirea păstrării secretului de cel interesat sau autoritatea interesată la păstrarea lui.

Expertiza

- ⇒ Când pentru lămurirea unor împrejurări de fapt instanța consideră necesar să cunoască părerea unor specialiști, va numi, la cererea părților ori din oficiu, unul sau trei experți, stabilind prin încheiere punctele asupra cărora ei urmează să se pronunțe și termenul în care trebuie să efectueze expertiza. Termenul va fi stabilit

astfel încât depunerea expertizei la instanță să aibă loc conform dispozițiilor art. 209 Cod proc. civ..

- ⇒ Când este necesar, instanța va solicita efectuarea expertizei unui laborator sau unui institut de specialitate.
- ⇒ În domeniile strict specializate, în care nu există experți autorizați, din oficiu sau la cererea oricăreia dintre părți judecătorul poate solicita punctul de vedere al uneia sau mai multor personalități ori specialiști din domeniul respectiv. Punctul de vedere va fi prezentat în camera de consiliu sau în ședință publică, părțile fiind îndreptățite să pună și ele întrebări.
- ⇒ Dacă părțile nu se învoiesc asupra numirii experților, ei se vor numi de către instanță, prin tragere la sorți, în ședință publică, de pe lista întocmită de biroul local de expertiză.
- ⇒ Experții se pot recuza pentru aceleași motive ca și judecătorii.
- ⇒ Recuzarea trebuie să fie cerută în termen de 5 zile de la numirea expertului, dacă motivul ei există la această dată; în celelalte cazuri termenul va curge de la data când s-a ivit motivul de recuzare.
- ⇒ Recuzările se judecă în ședință publică, cu citarea părților și a expertului.
- ⇒ Dispozițiile privitoare la citare, aducerea cu mandat și sancționarea martorilor care lipsesc sunt deopotrivă aplicabile experților.
- ⇒ Dacă expertul nu se înfățișează, instanța poate dispune înlocuirea lui.
- ⇒ Când sunt mai mulți experți cu păreri deosebite lucrarea trebuie să cuprindă părerea motivată a fiecăruia.
- ⇒ Experții sunt datori să se înfățișeze înaintea instanței spre a da lămuriri ori de câte ori li se va cere, caz în care au dreptul la despăgubiri, ce se vor stabili prin încheiere executorie.
- ⇒ Dacă instanța nu este lămurită prin expertiza făcută, poate dispune întregirea expertizei sau o nouă expertiză.
- ⇒ Expertiza contrarie va trebui cerută motivat la primul termen după depunerea lucrării.
- ⇒ Experții care vor cere sau vor primi mai mult decât plata statornicită se vor pedepsi pentru luare de mită.
- ⇒ La cererea experților, ținându-se seama de lucrare, instanța le va putea mări plata convenită prin încheiere executorie dată cu citarea părților.
- ⇒ Dacă expertiza se face de o altă instanță prin delegație, numirea experților și statornicirea plății ce li se cuvine se va putea lăsa în sarcina acestei instanțe.

Cercetarea la fața locului

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

- ⇒ În cazul când instanța va socoti de trebuință, va putea hotărî ca în întregul ei sau numai unul din magistrați să meargă la fața locului spre a se lămuri asupra unor împrejurări de fapt care se vor arăta prin încheiere.
- ⇒ Cercetarea la fața locului se va face cu citarea părților, putându-se asculta martorii și experții pricinii.
- ⇒ Despre cele urmate la fața locului se va încheia proces-verbal.
- ⇒ Când instanța merge la fața locului, va fi însoțită de procuror, în cazurile în care prezența acestuia este cerută de lege.

Interogatorul

- ⇒ Se va putea încuviința chemarea la interogatoriu, când este privitor la fapte personale, care fiind în legătură cu pricina, pot duce la dezlegarea ei.
- ⇒ Cel chemat va fi întrebat de către președinte asupra fiecărui fapt în parte.
- ⇒ Cu încuviințarea președintelui, fiecare dintre judecători, procurorul, precum și partea potrivnică pot pune de-a dreptul întrebări celui chemat la interogatoriu.
- ⇒ Partea nu are voie să citească un răspuns scris de mai înainte. Ea se poate folosi însă de însemnări, cu încuviințarea președintelui, dar numai cu privire la cifre sau denumiri.
- ⇒ Dacă partea declară că pentru a răspunde trebuie să cerceteze înscrisuri, se va putea fixa un nou termen pentru interogatoriu.
- ⇒ Reprezentantul legal poate fi chemat personal la interogatoriu pentru actele încheiate și faptele săvârșite de el în această calitate.
- ⇒ Răspunsurile la interogatoriu vor fi trecute pe aceeași foaie cu întrebările. Interogatorul va fi semnat pe fiecare pagină de președinte, grefier, de cel care l-a propus, precum și de partea care a răspuns după ce a luat cunoștință de cuprins. Tot astfel vor fi semnate adăugirile, ștersăturile sau schimbările aduse, sub pedeapsă de a nu fi ținute în seamă.
- ⇒ Dacă părțile nu voiesc sau nu pot să semneze, se va face arătare în josul interogatoriului.
- ⇒ Statul și celelalte persoane juridice de drept public, precum și persoanele juridice de drept privat, vor răspunde în scris la interogatoriul ce li se va comunica.
- ⇒ Se exceptează societățile comerciale de persoane, ai căror asociați cu drept de reprezentare vor fi citați personal la interogatoriu.
- ⇒ Partea care are domiciliu în străinătate va putea fi interogată prin cel care o reprezintă în judecată.
- ⇒ În acest caz, interogatoriul va fi comunicat în scris mandatarului, care va depune răspunsul părții dat în cuprinsul unei procuri speciale și autentice. Dacă mandatarul este avocat, procura specială certificată de acesta este îndestulătoare.

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

- ⇒ Instanța poate încuviința luarea interogatoriului la locuință, dacă partea este împiedicată de a veni în fața instanței.
- ⇒ Dacă partea, fără motive temeinice, refuză să răspundă la interogatoriu sau nu se înfățișează, instanța poate socoti aceste împrejurări ca o mărturisire deplină sau numai ca un început de dovadă în folosul părții potrivnice.

Breviar Legislativ

Lege nr. 303/2004

din 28/06/2004

privind statutul judecătorilor și procurorilor

*(cu modificările și completările până la data de 25.07.2005
conform O.U.G. nr. 124/2004 , Legea nr. 71/2005 și Legea nr. 247/2005)*

TITLUL I

Dispoziții generale

CAPITOLUL I

Noțiuni și principii

Art. 1. - Magistratura este activitatea judiciară desfășurată de judecători în scopul înlăptuirii justiției și de procurori în scopul apărării intereselor generale ale societății, a ordinii de drept precum și a drepturilor și libertăților cetățenilor.

Art. 2. - Abrogat.

Art. 3. - **(1)** Judecătorii numiți de Președintele României sunt inamovibili, în condițiile prezentei legi.

(2) Judecătorii inamovibili pot fi mutați prin transfer, delegare, detașare sau promovare, numai cu acordul lor, și pot fi suspendați sau eliberați din funcție în condițiile prevăzute de prezenta lege.

(3) Judecătorii sunt independenți, se supun numai legii și trebuie să fie imparțiali.

(4) Orice persoană, organizație, autoritate sau instituție este datoare să respecte independența judecătorilor.

Art. 4. - **(1)** Procurorii numiți de Președintele României se bucură de stabilitate și sunt independenți, în condițiile legii.

(2) Procurorii care se bucură de stabilitate pot fi mutați prin transfer, detașare sau promovare, numai cu acordul lor. Ei pot fi delegați, suspendați sau eliberați din funcție în condițiile prevăzute de prezenta lege.

Art. 5. - **(1)** Judecătorii și procurorii sunt obligați ca, prin întreaga lor activitate, să asigure supremația legii, să respecte drepturile și libertățile persoanelor, precum și egalitatea lor în fața legii și să asigure un tratament juridic nediscriminatoriu tuturor participanților la procedurile judiciare, indiferent de calitatea acestora, să respecte Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor și să participe la formarea profesională continuă.

(2) Judecătorii nu pot refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă.

CAPITOLUL II

Incompatibilități și interdicții

Art. 6. - **(1)** Funcțiile de judecător, procuror, magistrat-asistent și asistent judiciar sunt incompatibile cu orice alte funcții publice sau private, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, precum și a celor de instruire din cadrul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri, în condițiile legii.

(2) Judecătorii și procurorii sunt obligați să se abțină de la orice activitate legată de actul de justiție în cazuri care presupun existența unui conflict între interesele lor și interesul public de înlăptuire a justiției sau de apărare a intereselor generale ale societății, cu excepția cazurilor în care conflictul de interese a fost adus la cunoștință, în scris, colegiului de conducere al instanței sau conducătorului parchetului și s-a considerat că existența conflictului de interese nu afectează îndeplinirea imparțială a atribuțiilor de serviciu.

(3) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți și personalul auxiliar de specialitate sunt obligați să dea, anual, o declarație pe proprie răspundere în care să menționeze dacă soțul, rudele sau afiniile până la gradul al IV-lea, inclusiv, exercită o funcție sau desfășoară o activitate juridică ori activități de investigare sau cercetare penală, precum și locul de muncă al acestora. Declarațiile se înregistrează și se depun la dosarul profesional.

Art. 6¹. - **(1)** Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți, personalul de specialitate juridică asimilat magistraților și personalul auxiliar de specialitate sunt obligați să facă o declarație autentică, pe propria răspundere potrivit legii penale, privind apartenența sau neapartenența ca agent sau colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică.

(2) Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității verifică declarațiile prevăzute la alin. (1). Rezultatele verificărilor se atașează la dosarul profesional.

(3) Dispozițiile Legii **nr. 187/1999** privind accesul la propriul dosar și deconspirarea securității ca poliție politică se aplică în mod corespunzător.

Art. 6². - **(1)** Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți, personalul de specialitate juridică asimilat acestora și personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și parchetelor nu pot fi lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informații.

(2) Persoanele prevăzute la alin. (1) completează, anual, o declarație autentică, pe proprie răspundere potrivit legii penale, din care să rezulte că nu sunt lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informații.

(3) Consiliul Suprem de Apărare a Țării verifică, din oficiu sau la sesizarea Consiliului Superior al Magistraturii ori a ministrului justiției, realitatea declarațiilor prevăzute la alin. (2).

(4) Încălcarea dispozițiilor alin. (1) conduce la eliberarea din funcția deținută, inclusiv cea de judecător sau procuror.

Art. 7. - **(1)** Judecătorilor și procurorilor le este interzis:

a) să desfășoare activități comerciale, direct sau prin persoane interpușe;

b) să desfășoare activități de arbitraj în litigii civile, comerciale sau de altă natură;

c) să aibă calitatea de asociat sau de membru în organele de conducere, administrare sau control la societăți civile, societăți comerciale, inclusiv bănci sau alte instituții de credit, societăți de asigurare ori financiare, companii naționale, societăți naționale sau regii autonome;

d) să aibă calitatea de membru al unui grup de interes economic.

(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1) lit. c), judecătorii și procurorii pot fi acționari sau asociați ca urmare a legii privind privatizarea în masă.

Art. 8. - **(1)** Judecătorii și procurorii nu pot să facă parte din partide sau formațiuni politice și nici să desfășoare sau să participe la activități cu caracter politic.

(2) Judecătorii și procurorii sunt obligați ca în exercitarea atribuțiilor să se abțină de la exprimarea sau manifestarea, în orice mod, a convingerilor lor politice.

Art. 9. - **(1)** Judecătorii și procurorii nu își pot exprima public opinia cu privire la procese aflate în curs de desfășurare sau asupra unor cauze cu care a fost sesizat parchetul.

(2) Judecătorii și procurorii nu pot să dea consultații scrise sau verbale în probleme litigioase, chiar dacă procesele respective sunt pe rolul altor instanțe sau parchete decât acelea în cadrul cărora își exercită funcția și nu pot îndeplini orice altă activitate care, potrivit legii, se realizează de avocat.

(3) Judecătorilor și procurorilor le este permis să pledeze, în condițiile prevăzute de lege, numai în cauzele lor personale, ale ascendenților și descendenților, ale soților, precum și ale persoanelor puse sub tutela sau curatela lor. Chiar și în asemenea situații însă judecătorilor și procurorilor nu le este îngăduit să se folosească de calitatea pe care o au pentru a influența soluția instanței de judecată sau a parchetului și trebuie să evite a se crea aparența că ar putea influența în orice fel soluția.

Art. 10. - **(1)** Judecătorii și procurorii pot participa la elaborarea de publicații, pot elabora articole, studii de specialitate, lucrări literare ori științifice și pot participa la emisiuni audiovizuale, cu excepția celor cu caracter politic.

(2) Judecătorii și procurorii pot fi membri ai unor comisii de examinare sau de întocmire a proiectelor de acte normative, a unor documente interne sau internaționale.

(3) Judecătorii și procurorii pot fi membri ai societăților științifice sau academice, precum și ai oricăror persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial.

TITLUL II

Carierele judecătorilor și procurorilor

CAPITOLUL I

Admiterea în magistratură și formarea profesională inițială a judecătorilor și procurorilor

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

Art. 11. - Admiterea în magistratură a judecătorilor și procurorilor se face prin concurs, pe baza competenței profesionale, a aptitudinilor și a bunei reputații.

Art. 12. - Admiterea în magistratură și formarea profesională inițială în vederea ocupării funcției de judecător și procuror se realizează prin Institutul Național al Magistraturii.

Art. 13. - **(1)** Admiterea la Institutul Național al Magistraturii se face cu respectarea principiilor transparenței și egalității, exclusiv pe bază de concurs.

(2) La concursul pentru admiterea la Institutul Național al Magistraturii se poate înscrie persoana care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

- a)** are cetățenia română, domiciliul în România și capacitate deplină de exercițiu;
- b)** este licențiată în drept;
- c)** nu are antecedente penale sau cazier fiscal;
- d)** cunoaște limba română;
- e)** este aptă, din punct de vedere medical și psihologic, pentru exercitarea funcției. Comisia medicală se numește prin ordin comun al ministrului justiției și al ministrului sănătății.

Art. 14. - **(1)** Concursul de admitere se organizează anual la data și locul stabilite de Institutul Național al Magistraturii, cu aprobarea Consiliului Superior al Magistraturii. Data, locul, modul de desfășurare a concursului de admitere și numărul de locuri scoase la concurs se publică în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii și pe cea a Institutului Național al Magistraturii, cu cel puțin 60 de zile înainte de data stabilită pentru concurs.

(1¹) Datele prevăzute la alin. (1) se aduc la cunoștință și printr-un comunicat care se publică în trei cotidiane centrale.

(1²) Pentru înscrierea la concursul prevăzut la alin. (1), candidatul plătește o taxă al cărei quantum se stabilește prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, în funcție de cheltuielile necesare pentru organizarea concursului.

(2) Consiliul Superior al Magistraturii stabilește în fiecare an numărul de cursanți, în funcție de posturile de judecători și procurori vacante, precum și de cele care vor fi înființate.

(3) Comisia de admitere, comisia de elaborare a subiectelor și comisia de soluționare a contestațiilor sunt numite prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea Institutului Național al Magistraturii. Verificarea dosarelor candidaților și îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 13 alin. (2) se realizează de comisia de admitere.

(4) Rezultatele concursului se afișează la sediul Institutului Național al Magistraturii și se publică pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii și pe cea a Institutului Național al Magistraturii.

(5) Candidații nemulțumiți de rezultatele concursului pot formula contestații în termen de 3 zile de la afișare la comisia de soluționare a contestațiilor. Aceasta le va soluționa în termen de 3 zile. Decizia comisiei de soluționare a contestațiilor este irevocabilă, dispozițiile alin. (4) fiind aplicabile în mod corespunzător.

Art. 15. - **(1)** Cursanții Institutului Național al Magistraturii au calitatea de auditori de justiție.

(2) Formarea profesională inițială în cadrul Institutului Național al Magistraturii constă în pregătirea teoretică și practică a auditorilor de justiție pentru a deveni judecători sau procurori.

(3) Durata cursurilor de formare profesională a auditorilor de justiție este de 2 ani. După primul an de cursuri, auditorii de justiție optează, în ordinea mediilor și în raport cu numărul posturilor, pentru funcția de judecător sau procuror.

(4) În perioada cursurilor, auditorii de justiție efectuează stagii de practică în cadrul instanțelor judecătorești și al parchetelor, asistă la ședințele de judecată și la activitatea de urmărire penală, pentru a cunoaște în mod direct activitățile pe care le desfășoară judecătorii, procurorii și personalul auxiliar de specialitate.

(5) Programul de formare profesională a auditorilor de justiție se aprobă de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea Institutului Național al Magistraturii.

Art. 16. - **(1)** Auditorii de justiție beneficiază de o bursă având caracterul unei indemnizații lunare corespunzătoare funcției de judecător stagiar și procuror stagiar, în raport cu vechimea pe care o au ca auditori.

(2) Bursa auditorilor de justiție prevăzută la alin. (1) are natura și regimul juridic al unui drept salarial și se stabilește pe baza indemnizației brute prevăzute de lege pentru judecătorii și procurorii stagiați, la care se vor calcula reținerile pentru obținerea indemnizației nete, urmând a se vira obligația angajatorului și a asiguraților la asigurările sociale de stat, precum și obligația angajatorului și a asiguraților privind contribuția la asigurările sociale de sănătate. Auditorii de justiție beneficiază de indemnizație și în perioada vacanțelor.

(3) Indemnizațiile auditorilor de justiție se plătesc din fondul prevăzut în bugetul anual aprobat al Consiliului Superior al Magistraturii.

(3¹) Auditorii de justiție beneficiază de drepturile prevăzute de art. 78 alin. (4) și (5), care se aplică în mod corespunzător.

(4) Perioada în care o persoană a avut calitatea de auditor de justiție, dacă a promovat examenul de absolvire a Institutului Național al Magistraturii, constituie vechime în funcția de judecător sau procuror.

(5) Prevederile alin. (1)-(4) se aplică și auditorilor de justiție proveniți din alte țări, pe baza înțelegerilor încheiate cu ministerele de justiție din țările respective.

Art. 17. - **(1)** Abaterile disciplinare ale auditorilor de justiție de la îndatoririle ce le revin potrivit legii sau Regulamentului Institutului Național al Magistraturii se sancționează disciplinar.

(1¹) Constituie abateri disciplinare:

a) desfășurarea de activități publice cu caracter politic sau manifestarea convingerilor politice în exercitarea atribuțiilor ce le revin;

b) atitudinile ireverențioase față de colegi, personalul de instruire și de conducere al Institutului Național al Magistraturii, precum și față de persoanele cu care intră în contact în perioada efectuării stagiului;

c) absențele nemotivate de la cursuri, dacă acestea depășesc 8 ore într-o lună.

(2) Sancțiunile disciplinare aplicabile auditorilor de justiție sunt:

a) avertismentul;

b) diminuarea bursei cu până la 15% pe o perioadă de la o lună la 3 luni;

b¹) diminuarea bursei proporțional cu numărul absențelor nemotivate, dacă acestea depășesc 8 ore într-o lună;

c) exmatricularea din Institutul Național al Magistraturii.

(3) Avertismentul se aplică, în scris, de directorul Institutului Național al Magistraturii și poate fi contestat la consiliul științific al institutului.

(4) Sancțiunile prevăzute la alin. (2) lit. b), b¹) și c) se aplică de consiliul științific al Institutului Național al Magistraturii.

(5) Hotărârile consiliului științific prevăzute la alin. (4) pot fi atacate la instanța de contencios administrativ și fiscal competentă.

(6) În cazul exmatriculării din Institutul Național al Magistraturii, cel sancționat este obligat să restituie indemnizația și cheltuielile de școlarizare.

(7) Procedura de constatare a abaterilor și de aplicare a sancțiunilor disciplinare se stabilește prin Regulamentul Institutului Național al Magistraturii.

Art. 18. - (1) După încheierea cursurilor în cadrul Institutului Național al Magistraturii, auditorii de justiție susțin un examen de absolvire, constând în probe teoretice și practice, prin care se verifică însușirea cunoștințelor necesare exercitării funcției de judecător sau de procuror.

(2) Auditorii de justiție care au promovat examenul prevăzut la alin. (1) vor fi numiți, potrivit legii, de regulă, în funcțiile pentru care au optat după primul an de cursuri în cadrul Institutului Național al Magistraturii.

(3) Auditorii de justiție care nu promovează examenul de absolvire se pot prezenta încă o dată pentru susținerea acestuia la următoarea sesiune organizată de Institutul Național al Magistraturii. În cazul în care auditorul de justiție nu se prezintă, în mod nejustificat, la examen sau nu promovează examenul în a doua sesiune, el nu poate fi numit ca judecător sau procuror și este obligat să restituie bursa și cheltuielile de școlarizare.

Art. 19. - (1) Absolvenții Institutului Național al Magistraturii sunt obligați să îndeplinească timp de 6 ani funcția de judecător sau de procuror.

(2) În cazul în care un absolvent al Institutului Național al Magistraturii este eliberat din funcție înainte de expirarea perioadei de 6 ani, din inițiativa sa ori din motive care îi sunt imputabile, el este obligat să restituie bursa de auditor de justiție și cheltuielile de școlarizare efectuate cu formarea sa, proporțional cu timpul rămas până la împlinirea termenului prevăzut la alin. (1).

CAPITOLUL II

Judecătorii stagieri și procurorii stagieri

Art. 20. - (1) Judecătorii stagieri și procurorii stagieri sunt numiți în funcție de către Consiliul Superior al Magistraturii, pe baza mediei generale, obținută prin însumarea celor trei medii de la sfârșitul fiecărui an de studiu și de la examenul de absolvire a Institutului Național al Magistraturii.

(2) Judecătorii stagieri și procurorii stagieri pot fi numiți în funcție numai la judecătorii sau, după caz, la parchetele de pe lângă acestea.

(3) Judecătorii stagieri se bucură de stabilitate.

Art. 21. - (1) Durata stagiului este de 1 an.

(2) În perioada stagiului, judecătorii și procurorii sunt obligați să continue formarea profesională, sub coordonarea unui judecător sau procuror anume desemnat de președintele judecătoriei sau, după caz, de prim-procurorul parchetului de pe lângă această instanță.

(3) Conducerea instanțelor și a parchetelor este obligată să asigure toate condițiile pentru buna desfășurare a stagiului.

Art. 22. - (1) Judecătorii stagieri judecă:

a) cererile privind pensiile de întreținere, cererile privind înregistrările și rectificările în registrele de stare civilă, cererile privind poprurile, încuviințarea executării silite, investirea cu formulă executorie și luarea unor măsuri asigurătorii;

b) litigiile patrimoniale având ca obiect plata unei sume de bani sau predarea unui bun, în cazul în care valoarea obiectului litigiului nu depășește 100 milioane lei;

c) plângerile împotriva proceselor-verbale de constatare a contravențiilor și de aplicare a sancțiunilor contravenționale;

d) somația de plată;

e) reabilitarea;

f) constatarea intervenției amnistiei ori grațierii;

g) infracțiunile prevăzute la **art. 279** alin. 2 lit. a) din Codul de procedură penală.

(2) Procurorii stagieri au dreptul să pună concluzii în instanță, să efectueze și să semneze acte procedurale, sub coordonarea unui procuror care se bucură de stabilitate.

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

(3) Soluțiile procurorilor stagiaari sunt contrasemnate de procurorii care îi coordonează.

Art. 23. - (1) Judecătorul sau procurorul care răspunde de coordonarea judecătorilor stagiaari sau, după caz, a procurorilor stagiaari întocmește trimestrial un referat de evaluare individuală privind însușirea cunoștințelor practice specifice activității de judecător sau de procuror.

(2) În vederea prezentării la examenul de capacitate, ultimul referat de evaluare individuală cuprinde avizul consultativ al președintelui curții de apel sau al procurorului general al parchetului de pe lângă aceasta.

Art. 24. - (1) După încheierea perioadei de stagiu, judecătorii și procurorii stagiaari sunt obligați să se prezinte la examenul de capacitate. În cazul în care judecătorul stagiar sau procurorul stagiar este respins la examenul de capacitate, el este obligat să se prezinte la sesiunea următoare.

(2) Lipsa nejustificată de la examenul de capacitate sau respingerea candidatului la două sesiuni atrage pierderea calității de judecător stagiar sau de procuror stagiar. În această situație, judecătorul sau procurorul stagiar este obligat să restituie bursa de auditor de justiție și cheltuielile de școlarizare efectuate pentru formarea sa profesională.

(3) Persoana care, din motive justificate, nu s-a prezentat la examenul de capacitate poate susține acest examen dacă de la încheierea stagiului până la data fixată pentru examen nu au trecut mai mult de 2 ani. Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(4) După trecerea termenului de 2 ani, persoanele prevăzute la alin. (3) sunt obligate să efectueze din nou stagiul, potrivit legii.

Art. 25. - (1) Examenul de capacitate al judecătorilor stagiaari și al procurorilor stagiaari se organizează anual de Consiliul Superior al Magistraturii, prin intermediul Institutului Național al Magistraturii.

(2) Data, locul și modul de desfășurare a examenului de capacitate se publică în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, precum și pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii și pe cea a Institutului Național al Magistraturii și se comunică instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea, cu cel puțin 90 de zile înainte de data stabilită pentru examenul de capacitate.

(3) Cererile de înscriere la examenul de capacitate, însoțite de referatele de evaluare și de celelalte acte necesare potrivit Regulamentului privind examenul de capacitate al judecătorilor stagiaari și al procurorilor stagiaari, se depun la Consiliul Superior al Magistraturii în termen de 60 de zile de la publicarea datei examenului.

Art. 26. - (1) Comisia pentru examenul de capacitate al judecătorilor și comisia pentru soluționarea contestațiilor sunt alcătuite din judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție, judecători de la curțile de apel și formatori din Institutul Național al Magistraturii, numiți prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea Institutului Național al Magistraturii.

(2) Comisia pentru examenul de capacitate al procurorilor și comisia pentru soluționarea contestațiilor sunt alcătuite din procurori de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, procurori de la parchetele de pe lângă curțile de apel și formatori din Institutul Național al Magistraturii, numiți prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea Institutului Național al Magistraturii.

Art. 27. - (1) Examenul de capacitate constă în verificarea cunoștințelor teoretice și practice prin probe scrise și orale.

(2) Probele cu caracter teoretic au ca obiect fundamentele constituționale ale statului de drept, instituțiile de bază ale dreptului, organizarea judiciară și Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor. La susținerea probelor orale participă cel puțin 3 membri ai comisiilor prevăzute la art. 26.

(3) Probele cu caracter practic constau în soluționarea de spețe și întocmirea de acte judiciare, distincte pentru judecători și procurori, în funcție de specificul activității acestora.

Art. 28. - (1) Rezultatele examenului de capacitate se înscriu în tabelul de clasificare a candidaților, care se afișează la sediul Institutului Național al Magistraturii și se publică pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii și pe cea a Institutului Național al Magistraturii.

(1¹) Contestațiile pentru examenul de capacitate cu privire la probele scrise se trimit la Institutul Național al Magistraturii, în termen de 72 de ore de la afișarea rezultatelor, de către candidați, curțile de apel sau parchetele de pe lângă acestea. Contestațiile se soluționează în termen de 3 zile. Decizia comisiei de soluționare a contestațiilor este irevocabilă, dispozițiile alin. (1) fiind aplicabile în mod corespunzător.

(1²) Notarea la probele orale este definitivă.

(2) După întocmirea tabelului de clasificare a candidaților, Consiliul Superior al Magistraturii validează examenul de capacitate, în prima ședință care urmează afișării rezultatelor.

(3) Consiliul Superior al Magistraturii poate invalida, în tot sau în parte, examenul de capacitate în cazurile în care constată că nu au fost respectate condițiile prevăzute de lege sau de regulament privind organizarea examenului sau că există dovada săvârșirii unor fraude.

Art. 29. - (1) După validarea examenului de capacitate, lista tuturor posturilor vacante de la judecătorii și parchetele de pe lângă aceste instanțe se publică de îndată, separat pentru judecători și procurori, în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, și se afișează la sediile instanțelor și parchetelor, prin grija Consiliului Superior al Magistraturii.

(2) Candidații declarați admiși la examenul de capacitate au dreptul, în ordinea mediilor, să-și aleagă posturile, în termen de 15 zile libere de la publicarea acestora în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a.

(3) Candidatului care nu și-a exercitat dreptul de alegere a postului în termenul prevăzut la alin. (2) i se propune, din oficiu, un post de către Consiliul Superior al Magistraturii. Refuzul de a accepta propunerea este considerat demisie.

(4) La medii egale are prioritate la alegerea postului, în următoarea ordine, candidatul care funcționează la instanța sau parchetul pentru care a optat ori cel care are o vechime mai mare în magistratură.

(5) Repartizarea pe posturi se afișează la sediul Consiliului Superior al Magistraturii, al instanțelor și al parchetelor, se comunică persoanelor interesate și se publică pe pagina de Internet a Consiliului Superior al Magistraturii.

(6) În circumscripțiile instanțelor și parchetelor unde o minoritate națională are o pondere de cel puțin 50% din numărul locuitorilor, la medii egale, au prioritate candidații cunoscători ai limbii acelei minorități.

CAPITOLUL III

Numirea judecătorilor și procurorilor

Art. 30. - (1) Judecătorii și procurorii care au promovat examenul de capacitate sunt numiți de Președintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii.

(2) Propunerile de numire se fac în cel mult 30 de zile de la data validării examenului de capacitate.

(3) Președintele României poate refuza o singură dată numirea judecătorilor și procurorilor prevăzuți la alin. (1). Refuzul motivat se comunică de îndată Consiliului Superior al Magistraturii.

(4) În situația în care Consiliul Superior al Magistraturii susține propunerea inițială, are obligația să motiveze opțiunea și să o comunice de îndată Președintelui României.

(5) În perioada dintre data validării examenului de capacitate și data intrării în vigoare a actului de numire de către Președintele României, judecătorii și procurorii care au promovat examenul de capacitate primesc salariul corespunzător funcției imediat superioare celei de judecător sau procuror stagiar.

Art. 30¹. - Poate fi numită judecător sau procuror militar persoana care îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru intrarea în magistratură, după dobândirea calității de ofițer activ în cadrul Ministerului Apărării Naționale.

Art. 31. - (1) Pot fi numiți în magistratură, pe bază de concurs, dacă îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 13 alin. (2), persoanele care au îndeplinit funcția de judecător, procuror și care și-au încetat activitatea din motive neimputabile, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 86 alin. (1), avocații, notarii, asistenții judiciari, consilierii juridici, persoanele care au îndeplinit funcții de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Administrației Prezidențiale, Guvernului, Curții Constituționale, Avocatului Poporului, Curții de Conturi sau al Consiliului Legislativ, cadrele didactice din învățământul juridic superior acreditat, cu o vechime în specialitate de cel puțin 5 ani, precum și magistrații-asistenți la Înalta Curte de Casație și Justiție cu o vechime de cel puțin 5 ani și care și-au încetat activitatea din motive neimputabile.

(2) Concursul prevăzut la alin. (1) se organizează anual sau ori de câte ori este necesar, de Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Național al Magistraturii, pentru ocuparea posturilor vacante de la judecătorii și parchetele de pe lângă acestea.

(3) În termen de cel mult 30 de zile de la data validării concursului prevăzut la alin. (1), Consiliul Superior al Magistraturii propune Președintelui României numirea în funcția de judecător sau, după caz, de procuror a candidaților admiși.

(4) Dispozițiile art. 29 alin. (6) se aplică în mod corespunzător.

(5) Persoanele care au îndeplinit funcția de judecător sau procuror cel puțin 10 ani și care și-au încetat activitatea din motive neimputabile pot fi numite, fără concurs, în funcția de judecător sau procuror.

(6) Persoanele prevăzute la alin. (5) pot fi numite la instanțe sau parchete de același grad cu cele unde au funcționat, cu excepția Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(7) Persoanele care au îndeplinit funcția de magistrat-asistent la Înalta Curte de Casație și Justiție cel puțin 10 ani și care și-au încetat activitatea din motive neimputabile, precum și avocații cu o vechime în profesie de cel puțin 10 ani, pot fi numite, fără concurs, la judecătorii sau parchetele care funcționează pe lângă acestea.

(8) Persoanele care îndeplinesc condiția de la alin. (5) și (7) prin cumularea vechimii în funcția de judecător, procuror sau în profesia de avocat, pot fi numite judecător sau procuror, fără concurs, la instanțe sau parchete de același grad cu cele unde au funcționat, cu excepția Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(9) În vederea numirii în funcția de judecător sau procuror, persoanele prevăzute la alin. (5), (7) și (8) vor susține un interviu în fața secției corespunzătoare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

(10) Pentru a fi numite în funcția de judecător sau procuror, persoanele prevăzute la alin. (5), (7) și (8) trebuie să îndeplinească și condițiile prevăzute de art. 13 alin. (2).

(11) Președintele României poate refuza o singură dată numirea judecătorilor și procurorilor prevăzuți la alin. (1). Refuzul motivat se comunică de îndată Consiliului Superior al Magistraturii.

(12) În situația în care Consiliul Superior al Magistraturii susține propunerea inițială, are obligația să motiveze opțiunea și să o comunice de îndată Președintelui României.

(13) După numirea în funcția de judecător sau procuror, persoanele prevăzute la alin. (1), (5), (7) și (8) sunt obligate să urmeze, pe o perioadă de 6 luni, un curs de formare profesională în cadrul Institutului Național al Magistraturii care va cuprinde în mod obligatoriu elemente de drept comunitar.

(14) Persoanele prevăzute la alin. (5), (7) și (8) vor susține, la finalizarea cursului prevăzut la alin. (13), un examen pentru verificarea cunoștințelor. Nepromovarea examenului atrage eliberarea din funcție, cu obligația restituirii indemnizațiilor primite în perioada în care au urmat cursurile.

(15) Judecătorii Curții Constituționale care, la data numirii, aveau funcția de judecător sau de procuror au dreptul, la încetarea mandatului, să revină la postul deținut anterior.

Art. 32. - (1) Înainte de a începe să-și exercite funcția, judecătorii și procurorii depun următorul jurământ: "Jur să respect **Constitucia** și legile țării, să apăr drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei, să-mi îndeplinesc atribuțiile cu onoare, conștiință și fără părtinire. Așa să-mi ajute Dumnezeu!" Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă potrivit credinței religioase a judecătorilor și procurorilor și este facultativă.

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

(2) Refuzul depunerii jurământului atrage, de drept, nulitatea numirii în funcție.

(3) Jurământul se depune în ședință solemnă, în fața judecătorilor instanței sau, după caz, a procurorilor parchetului la care a fost numit judecătorul sau procurorul, după citirea actului de numire.

(4) Depunerea jurământului se consemnează într-un proces-verbal, care se semnează de conducătorul instanței sau, după caz, al parchetului și de doi dintre judecătorii sau procurorii prezenți, precum și de cel care a depus jurământul.

(5) Depunerea jurământului nu este necesară în cazul transferului sau al promovării judecătorului ori procurorului în altă funcție.

(6) Abrogat.

CAPITOLUL IV

Formarea profesională continuă și evaluarea periodică a judecătorilor și procurorilor

Art. 33. - (1) Formarea profesională continuă a judecătorilor și procurorilor constituie garanția independenței și imparțialității în exercitarea funcției.

(2) Formarea profesională continuă trebuie să țină seama de dinamica procesului legislativ și constă, în principal, în cunoașterea și aprofundarea legislației interne, a documentelor europene și internaționale la care România este parte, a jurisprudenței instanțelor judecătorești și a Curții Constituționale, a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Comunităților Europene, a dreptului comparat, a normelor deontologice, în abordarea multidisciplinară a instituțiilor cu caracter de noutate, precum și în cunoașterea și aprofundarea unor limbi străine și operarea pe calculator.

Art. 34. - Responsabilitatea pentru formarea profesională continuă a judecătorilor și procurorilor revine Institutului Național al Magistraturii, conducătorilor instanțelor sau parchetelor la care aceștia își desfășoară activitatea, precum și fiecărui judecător și procuror, prin pregătire individuală.

Art. 35. - (1) Judecătorii și procurorii participă, cel puțin o dată la 3 ani, la programe de formare profesională continuă organizate de Institutul Național al Magistraturii, de instituții de învățământ superior din țară sau din străinătate ori la alte forme de perfecționare profesională.

(2) Judecătorii și procurorii au obligația de a urma în cadrul programelor de formare profesională continuă un curs intensiv pentru învățarea sau aprofundarea unei limbi străine și un curs intensiv pentru inițierea sau aprofundarea cunoștințelor de operare pe calculator organizate de Institutul Național al Magistraturii sau de instanțele judecătorești sau parchete, de instituții de învățământ superior din țară sau din străinătate, precum și de alte instituții de specialitate.

(3) Consiliul Superior al Magistraturii aprobă anual, la propunerea Institutului Național al Magistraturii, programul de formare profesională continuă a judecătorilor și procurorilor.

(4) Formarea profesională continuă a judecătorilor și procurorilor se realizează ținând seama de necesitatea specializării lor.

Art. 36. - (1) În cadrul fiecărei curți de apel și în cadrul fiecărui parchet de pe lângă curtea de apel se organizează periodic activități de formare profesională continuă, constând în consultări, dezbateri, seminarii, sesiuni sau mese rotunde, cu participarea Institutului Național al Magistraturii. Tematica acestora se aprobă de Consiliul Superior al Magistraturii.

(2) Președintele curții de apel sau, după caz, procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel desemnează judecătorii, respectiv procurorii care răspund de organizarea activității de formare profesională continuă a judecătorilor și procurorilor de la curtea de apel și instanțele din circumscripția acesteia, respectiv de la parchetul de pe lângă curtea de apel și parchetele subordonate.

Art. 37. - (1) Pentru verificarea îndeplinirii criteriilor de competență profesională și de performanță judecătorii și procurorii sunt supuși la fiecare 3 ani unei evaluări privind eficiența, calitatea activității și integritatea, obligația de formare profesională continuă și absolvirea unor cursuri de specializare, iar în cazul judecătorilor și procurorilor numiți în funcții de conducere, și modul de îndeplinire a atribuțiilor manageriale.

(2) Prima evaluare a judecătorilor și procurorilor se face la 2 ani de la numirea în funcție.

(3) Evaluarea prevăzută la alin. (1) se face de comisii constituite prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, separat pentru judecători și procurori, formate din președintele instanței sau, după caz, conducătorul parchetului, secției sau direcției din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiției sau Parchetului Național Anticorupție, precum și din 2 judecători sau procurori desemnați de colegiul de conducere.

(4) Din comisiile pentru evaluarea procurorilor din cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și Parchetului Național Anticorupție fac parte și Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, respectiv, Procurorul General al Parchetului Național Anticorupție care răspund direct de performanțele acestor structuri.

(5) Criteriile de evaluare a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor sunt prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta lege.

(6) Regulamentul privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor se aprobă prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii.

Art. 38. - (1) Prin raportul de evaluare a activității profesionale a judecătorului sau procurorului întocmit de comisiile prevăzute la art. 37 alin. (3) sau (4), se poate acorda unul dintre calificativele: foarte bine, bine, satisfăcător sau nesatisfăcător.

(2) Judecătorii sau procurorii nemulțumiți de calificativul acordat pot face contestație la secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii, în termen de 30 de zile de la comunicare.

(3) În soluționarea contestației, secțiile Consiliului Superior al Magistraturii pot cere conducătorului instanței sau parchetului ori comisiilor sau persoanelor prevăzute la art. 37 alin. (3) sau (4) orice informații pe care le consideră necesare, iar citarea judecătorului sau procurorului pentru a fi audiat este obligatorie.

(4) Hotărârile secțiilor pot fi atacate la plenul Consiliului Superior al Magistraturii. Hotărârile plenului Consiliului Superior al Magistraturii, ca instanță de judecată, sunt definitive și irevocabile.

Art. 39. - (1) Judecătorii și procurorii care primesc calificativul nesatisfăcător sunt obligați să urmeze pentru o perioadă cuprinsă între 3 și 6 luni cursuri speciale organizate de Institutul Național al Magistraturii.

(2) Judecătorii și procurorii care primesc calificativul satisfăcător în urma a două evaluări consecutive sunt obligați să urmeze pentru o perioadă cuprinsă între 3 și 6 luni cursuri speciale organizate de Institutul Național al Magistraturii.

(3) Cursurile prevăzute la alin. (1) și (2) se încheie prin susținerea unui examen, în condițiile prezentei legi.

(4) Judecătorul sau procurorul care primește în urma a două evaluări consecutive calificativul nesatisfăcător sau care nu a promovat examenul prevăzut la alin. (3) este eliberat din funcție pentru incapacitate profesională de către Președintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii.

Art. 40. - (1) Evoluția carierei de judecător sau procuror se consemnează în fișa din dosarul profesional, care se întocmește și se păstrează de Consiliul Superior al Magistraturii.

(2) Datele conținute în dosarul profesional sunt confidențiale, în condițiile prevăzute de lege.

(3) Judecătorii și procurorii au acces la propriul dosar profesional și pot obține copii ale actelor existente în dosar.

Art. 41. - Abrogat.

CAPITOLUL V

Promovarea judecătorilor și procurorilor
și numirea în funcțiile de conducere

SECȚIUNEA 1

Promovarea la tribunale, curți de apel și la parchete

Art. 42. - Abrogat.

Art. 43. - (1) Promovarea judecătorilor și procurorilor se face numai prin concurs organizat la nivel național, în limita posturilor vacante existente la tribunale și curți de apel sau, după caz, la parchete.

(2) Concursul pentru promovarea judecătorilor și procurorilor se organizează, anual sau ori de câte ori este necesar, de Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Național al Magistraturii.

(3) Comisia pentru promovarea judecătorilor este alcătuită din judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție, judecători de la curțile de apel și formatori din Institutul Național al Magistraturii, numiți prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea Institutului Național al Magistraturii.

(4) Comisia pentru promovarea procurorilor este alcătuită din procurori de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, procurori de la parchetele de pe lângă curțile de apel și formatori din Institutul Național al Magistraturii, numiți prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea Institutului Național al Magistraturii.

(5) Data, locul, modul de desfășurare a concursului și posturile vacante pentru care se organizează concurs se comunică tuturor judecătorilor și procurorilor, prin curțile de apel și parchete, și se publică pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii, a Institutului Național al Magistraturii, a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și în trei cotidiane centrale, cu cel puțin 60 de zile înainte de data stabilită pentru concurs.

Art. 44. - (1) Pot participa la concursul de promovare la instanțele sau parchetele imediat superioare, judecătorii și procurorii care au avut calificativul foarte bine la ultima evaluare, nu au fost sancționați disciplinar în ultimii 3 ani și îndeplinesc următoarele condiții minime de vechime:

a) 5 ani vechime în funcția de judecător sau procuror, pentru promovarea în funcțiile de judecător de tribunal sau tribunal specializat și procuror la parchetul de pe lângă tribunal sau la parchetul de pe lângă tribunalul specializat;

b) 6 ani vechime în funcția de judecător sau procuror, pentru promovarea în funcțiile de judecător de curte de apel și procuror la parchetul de pe lângă aceasta;

c) 8 ani vechime în funcția de judecător sau procuror, pentru promovarea în funcția de procuror la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(1¹) La calcularea vechimii prevăzute la alin. (1) se ia în considerare și perioada în care judecătorul sau procurorul a fost avocat.

(2) Consiliul Superior al Magistraturii verifică îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (1).

Art. 45. - Judecătorii și procurorii care îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 44 pot participa la concurs, în vederea promovării pe loc, în limita numărului de locuri aprobat anual de Consiliul Superior al Magistraturii.

Art. 46. - (1) Concursul de promovare constă în probe scrise, cu caracter teoretic și practic.

(2) Probele constau în:

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

- a) în funcție de specializare, una dintre următoarele materii: drept civil, drept penal, drept comercial, drept administrativ, drept financiar și fiscal, dreptul muncii, dreptul familiei, drept internațional privat;
 - b) jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție și jurisprudența Curții Constituționale;
 - c) jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene;
 - d) procedura civilă sau procedura penală, în funcție de specializarea judecătorului sau procurorului.
- (3) Procedura de desfășurare a concursului, inclusiv modalitatea de contestare a rezultatelor este prevăzută în Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului de promovare a judecătorilor și procurorilor.
- (4) Dispozițiile art. 29 alin. (6) se aplică în mod corespunzător.

Art. 47. - în termen de cel mult 30 de zile de la comunicarea rezultatelor, Consiliul Superior al Magistraturii dispune, prin hotărâre, promovarea judecătorilor și procurorilor declarați admiși.

SECȚIUNEA a 2-a

Numirea în funcțiile de conducere din cadrul judecătoriilor, tribunalelor, curților de apel și parchetelor corespunzătoare

Art. 48. - (1) Numirea în funcțiile de președinte și vicepreședinte la judecătorii, tribunale, tribunale specializate și curți de apel se face numai prin concurs sau examen organizat, ori de câte ori este necesar, de Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Național al Magistraturii.

(2) Pot participa la concurs sau examen judecătorii care au calificativul foarte bine la ultima evaluare, nu au fost sancționați disciplinar în ultimii 3 ani și îndeplinesc condițiile de vechime prevăzute de lege.

(3) Judecătorii își depun candidaturile însoțite de orice alte acte considerate relevante, în termen de 20 de zile de la publicarea datei concursului sau examenului, la Institutul Național al Magistraturii.

(4) Concursul sau examenul constă în prezentarea unui proiect referitor la exercitarea atribuțiilor specifice funcției de conducere și în probe scrise privind managementul, comunicarea, resursele umane, capacitatea candidatului de a lua decizii și de a-și asuma răspunderea, rezistența la stres și un test psihologic.

(5) Comisia de examinare este numită de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea Institutului Național al Magistraturii și este formată din 2 judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție, 2 judecători de la curțile de apel și 3 specialiști în management și organizare instituțională. La constituirea comisiilor vor fi avuți în vedere, în principal, judecătorii care au urmat cursuri de management.

(6) Data, locul, precum și Regulamentul de organizare a concursului sau examenului elaborat de Institutul Național al Magistraturii se aprobă de Consiliul Superior al Magistraturii și se afișează pe pagina de internet a Institutului Național al Magistraturii, Ministerului Justiției, Consiliului Superior al Magistraturii și la sediile instanțelor judecătorești, cu cel puțin 30 de zile înainte de data desfășurării acestuia.

(7) Consiliul Superior al Magistraturii validează rezultatul concursului sau examenului și numește judecătorii în funcțiile de conducere în termen de 15 zile de la data afișării rezultatelor finale. Dispozițiile art. 29 alin. (6) se aplică în mod corespunzător.

(8) Numirea judecătorilor care au obținut rezultatul cel mai bun la concurs, sau, după caz, au fost declarați admiși la examen în funcțiile pentru care au candidat, se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reinvestirii, o singură dată, în condițiile prevăzute la alin. (1).

(9) Numirea judecătorilor în celelalte funcții de conducere se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reinvestirii o singură dată, de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea președintelui instanței.

(10) Nu pot fi numiți în funcții de conducere judecătorii care au făcut parte din serviciile de informații înainte de 1990 sau au colaborat cu acestea ori judecătorii care au un interes personal, ce influențează sau ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate și imparțialitate a atribuțiilor prevăzute de lege.

(11) Judecătorii care participă la concurs sau examen, precum și cei propuși pentru o funcție de conducere sunt obligați să dea o declarație pe proprie răspundere din care să rezulte că nu au făcut parte din serviciile de informații înainte de 1990 și nici nu au colaborat cu acestea, precum și o declarație de interese care se actualizează anual sau în termen de 15 zile de la apariția unei schimbări sau de la data la care judecătorul a luat cunoștință despre aceasta.

(12) Înainte de numirea în funcțiile de conducere, Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității verifică și comunică, în termen de 15 zile de la solicitarea Consiliului Superior al Magistraturii, dacă judecătorul a făcut parte din serviciile de informații înainte de 1990 sau a colaborat cu acestea.

(13) Evidența posturilor vacante de conducere de la instanțele judecătorești este publică și disponibilă permanent pe paginile de internet ale Consiliului Superior al Magistraturii, Institutului Național al Magistraturii și Ministerului Justiției, precum și prin afișare la sediile instanțelor judecătorești.

(14) Numirea în funcții de conducere potrivit prezentului articol se face în termen de cel mult 6 luni de la data la care acestea devin vacante.

Art. 48¹. - (1) Numirea în funcțiile de procuror general al parchetului de pe lângă curtea de apel, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunal, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunalul pentru minori și familie sau prim-procuror al parchetului de pe lângă judecătoria și de adjuncți ai acestora, se face numai prin concurs sau examen organizat, ori de câte ori este necesar, de Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Național al Magistraturii.

(2) Pot participa la concurs sau examen procurorii care au calificativul foarte bine la ultima evaluare, nu au fost sancționați disciplinar în ultimii 3 ani și îndeplinesc condițiile de vechime prevăzute de lege.

(3) Procurorii își depun candidaturile însoțite de orice alte acte considerate relevante, în termen de 20 de zile de la publicarea datei concursului sau examenului, la Institutul Național al Magistraturii.

(4) Dispozițiile art. 48 alin. (4) se aplică în mod corespunzător.

(5) Comisia de examinare este numită de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea Institutului Național al Magistraturii și este formată din 2 procurori de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, 2

procurori de la parchetele de pe lângă curțile de apel și 3 specialiști în management și organizare instituțională. La constituirea comisiilor vor fi avuți în vedere, în principal, procurorii care au urmat cursuri de management.

(6) Data, locul, precum și Regulamentul de organizare a concursului sau examenului elaborat de Institutul Național al Magistraturii se aprobă de Consiliul Superior al Magistraturii și se afișează pe pagina de internet a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a Institutului Național al Magistraturii, a Consiliului Superior al Magistraturii, a Ministerului Justiției și la sediile parchetelor, cu cel puțin 30 de zile înainte de data desfășurării acestuia.

(7) Consiliul Superior al Magistraturii validează rezultatul concursului sau examenului și numește procurorii în funcțiile de conducere în termen de 15 zile de la data afișării rezultatelor finale. Dispozițiile art. 29 alin. (6) se aplică în mod corespunzător.

(8) Numirea procurorilor care au obținut rezultatul cel mai bun la concurs, sau, după caz, au fost declarați admiși la examen în funcțiile pentru care au candidat, se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reinvestirii, o singură dată, în condițiile prevăzute la alin. (1).

(9) Numirea în celelalte funcții de conducere la parchete se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reinvestirii o singură dată, de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea Procurorului General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(10) Pentru numirea în funcțiile de conducere prevăzute la alin. (9) este necesară recomandarea conducătorului parchetului unde urmează să fie numit procurorul.

(11) Dispozițiile art. 48 alin. (10)-(12) și (14) se aplică în mod corespunzător și în cazul numirii procurorilor în funcțiile de conducere.

(12) Evidența posturilor vacante de conducere de la parchete este publică și disponibilă permanent pe paginile de internet ale Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Consiliului Superior al Magistraturii, Institutului Național al Magistraturii și Ministerului Justiției, precum și prin afișare la sediile parchetelor.

Art. 49. - (1) Pentru numirea în funcții de conducere, sunt necesare următoarele condiții minime de vechime:

a) pentru funcția de președinte și vicepreședinte de judecătorie, prim-procuror al parchetului de pe lângă judecătorie și adjunct al acestuia, o vechime de 5 ani în funcția de judecător sau procuror;

b) pentru funcția de președinte și vicepreședinte de tribunal sau tribunal specializat, precum și președinte de secție la tribunal, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunal sau al parchetului de pe lângă tribunalul pentru minori și familie, adjunct al acestuia și procuror șef secție al parchetului de pe lângă tribunal sau al parchetului de pe lângă tribunalul pentru minori și familie, o vechime de 6 ani în funcția de judecător sau procuror;

c) pentru funcția de președinte, vicepreședinte, președinte de secție la curtea de apel, procuror general al parchetului de pe lângă curtea de apel și adjunct al acestuia, procuror șef secție al parchetului de pe lângă curtea de apel, o vechime de 8 ani în funcția de judecător sau procuror.

(2) La calcularea vechimii prevăzute la alin. (1) se ia în considerare și perioada în care judecătorul sau procurorul a fost avocat.

(3) Pentru numirea în funcții de conducere, judecătorul și procurorul trebuie să aibă dreptul să funcționeze la instanța sau, după caz, parchetul la care urmează să fie numit în funcția de conducere.

Art. 50. - (1) La încetarea mandatului funcției de conducere judecătorii sau procurorii pot ocupa, în condițiile prevăzute de art. 48, art. 48¹ și art. 49, o funcție de conducere la aceeași instanță sau la același parchet ori la altă instanță sau parchet ori revin la instanțele sau parchetele de unde provin sau la o instanță sau parchet unde au dreptul să funcționeze potrivit legii.

(2) Revocarea din funcția de conducere a judecătorilor se dispune de Consiliul Superior al Magistraturii, din oficiu sau la propunerea adunării generale ori a președintelui instanței, pentru următoarele motive:

a) în cazul în care nu mai îndeplinesc una dintre condițiile necesare pentru numirea în funcția de conducere;

b) în cazul exercitării necorespunzătoare a atribuțiilor manageriale privind organizarea eficientă, comportamentul și comunicarea, asumarea responsabilităților și aptitudinile manageriale;

c) în cazul aplicării uneia dintre sancțiunile disciplinare.

(3) La verificarea organizării eficiente a activității vor fi avute în vedere, în principal, următoarele criterii: folosirea adecvată a resurselor umane și materiale, evaluarea necesităților, gestionarea situațiilor de criză, raportul resurse investite - rezultate obținute, gestionarea informațiilor, organizarea pregătirii și perfecționării profesionale și repartizarea sarcinilor în cadrul instanțelor sau parchetelor.

(4) La verificarea comportamentului și comunicării vor fi avute în vedere, în principal, comportamentul și comunicarea cu judecătorii, procurorii, personalul auxiliar, justițiabilii, persoanele implicate în actul de justiție, alte instituții, mass-media, asigurarea accesului la informațiile de interes public din cadrul instanței sau parchetului și transparența actului de conducere.

(5) La verificarea asumării responsabilității vor fi avute în vedere, în principal, îndeplinirea atribuțiilor prevăzute de lege și regulamente, implementarea strategiilor naționale și secvențiale în domeniul justiției și respectarea principiului distribuirii aleatorii sau, după caz, al repartizării pe criterii obiective a cauzelor.

(6) La verificarea aptitudinilor manageriale vor fi avute în vedere, în principal, capacitatea de organizare, capacitatea rapidă de decizie, rezistența la stres, autoperfecționarea, capacitatea de analiză, sinteză, previziune, strategie și planificare pe termen scurt, mediu și lung, inițiativa și capacitatea de adaptare rapidă.

(7) Revocarea din funcția de conducere a procurorilor se dispune de Consiliul Superior al Magistraturii, din oficiu sau la propunerea adunării generale ori a conducătorului parchetului, pentru motivele prevăzute la alin. (2) care se aplică în mod corespunzător.

SECȚIUNEA a 3-a

Promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție și numirea în funcțiile de conducere din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, Parchetului de pe

Art. 51. - (1) Promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție se face de către Consiliul Superior al Magistraturii, dintre persoanele care au îndeplinit funcția de judecător în ultimii 2 ani la tribunale sau curți de apel, au obținut calificativul foarte bine la ultima evaluare, nu au fost sancționați disciplinar, s-au remarcat în activitatea profesională și au o vechime în funcția de judecător sau procuror de cel puțin 12 ani.

(2) Dispozițiile art. 48 alin. (10)-(12) se aplică în mod corespunzător.

(3) Evidența posturilor vacante de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție este publică și disponibilă permanent pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii și pe cea a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(4) Judecătorii care îndeplinesc condițiile prevăzute la alin. (1) își pot depune candidaturile pentru funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, însoțite de orice înscrisuri considerate relevante, în termen de 30 de zile de la publicarea postului vacant, la colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, care le analizează și le înaintează Consiliului Superior al Magistraturii, însoțite de un raport consultativ asupra promovării, în termen de 10 zile de la primire.

Art. 52. - (1) Președintele, vicepreședintele și președinții de secții ai Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt numiți de către Președintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, dintre judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție care au funcționat la această instanță cel puțin 2 ani.

(2) Președintele României nu poate refuza numirea în funcțiile de conducere prevăzute la alin. (1) decât motivat, aducând la cunoștința Consiliului Superior al Magistraturii motivele refuzului.

(3) Numirea în funcțiile prevăzute la alin. (1) se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii, o singură dată.

(4) Dispozițiile art. 48 alin. (10)-(12) se aplică în mod corespunzător.

(5) Judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție care îndeplinesc condițiile prevăzute la alin. (1) își pot depune candidaturile pentru funcția de președinte sau vicepreședinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție ori președinte de secție, la Consiliul Superior al Magistraturii, în termen de 30 de zile de la data la care funcția de președinte, vicepreședinte sau președinte de secție a devenit vacantă.

(6) Revocarea din funcție a președintelui, a vicepreședintelui sau a președinților de secții ai Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de către Președintele României la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, care se poate sesiza din oficiu, la cererea unei treimi din numărul membrilor sau la cererea adunării generale a instanței, pentru motivele prevăzute la art. 50 alin. (2) care se aplică în mod corespunzător.

Art. 53. - (1) Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prim-adjunctul și adjunctul acestuia, procurorul general al Parchetului Național Anticorupție, adjunctii acestuia, procurorii șefi de secție ai acestor parchete, precum și procurorul șef al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și adjunctii acestora, sunt numiți de Președintele României, la propunerea ministrului justiției, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, dintre procurorii care au o vechime minimă de 10 ani în funcția de judecător sau procuror, pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii, o singură dată.

(2) Dispozițiile art. 48 alin. (10)-(12) se aplică în mod corespunzător.

(3) Președintele României poate refuza motivat numirea în funcțiile de conducere prevăzute la alin. (1), aducând la cunoștința publicului motivele refuzului.

(4) Revocarea procurorilor din funcțiile de conducere prevăzute la alin. (1) se face de către Președintele României, la propunerea ministrului justiției care se poate sesiza din oficiu, la cererea adunării generale sau, după caz a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori a Procurorului General al Parchetului Național Anticorupție, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, pentru motivele prevăzute la art.

Art. 53¹. - (1) Numirea în celelalte funcții de conducere în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și al Parchetului Național Anticorupție se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii o singură dată, de către Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau a Procurorului General al Parchetului Național Anticorupție, după caz.

(2) Pentru numirea în funcțiile de conducere prevăzute la alin. (1) este necesară recomandarea conducătorului secției ori, după caz, al direcției din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau Parchetului Național Anticorupție, unde urmează să fie numit procurorul.

(3) Dispozițiile art. 48 alin. (10)-(12) se aplică în mod corespunzător.

(4) Revocarea din funcțiile de conducere a procurorilor numiți potrivit alin. (1) se dispune de Consiliul Superior al Magistraturii, din oficiu sau la propunerea Procurorului General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori, după caz, a Procurorului General al Parchetului Național Anticorupție, pentru motivele prevăzute la art. 50 alin. (2) care se aplică în mod corespunzător.

(5) Propunerea prevăzută la alin. (4) poate fi formulată din oficiu sau la sesizarea adunărilor generale ori a conducătorilor secțiilor ori, după caz, al direcției din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau Parchetului Național Anticorupție.

Art. 54. - La încetarea mandatului pentru funcțiile de conducere prevăzute la art. 52, 53 și 53¹, judecătorii sau procurorii revin la instanțele sau parchetele de unde provin sau la o instanță sau parchet unde au dreptul să funcționeze potrivit legii.

CAPITOLUL VI

Delegarea, detașarea și transferul

Art. 55. - (1) În cazul în care o judecătorie, un tribunal sau un tribunal specializat nu poate funcționa normal din cauza absenței temporare a unor judecători, existenței unor posturi vacante sau altor asemenea cauze, președintele curții de apel, la propunerea președintelui respectivei instanțe din circumscripția acelei curți de apel, poate delega, judecători de la alte instanțe din circumscripția menționată, cu acordul scris al acestora.

(2) Delegarea judecătorilor de la judecătoria, tribunale și tribunale specializate în circumscripția altei curți de apel se dispune, cu acordul scris al acestora, de Consiliul Superior al Magistraturii, la solicitarea președintelui curții de apel în circumscripția căreia se cere delegarea și cu avizul președintelui curții de apel unde aceștia funcționează.

(3) Delegarea judecătorilor curților de apel se dispune, cu acordul scris al acestora, de Consiliul Superior al Magistraturii, la solicitarea președintelui curții de apel.

(4) Delegarea în funcții de conducere a judecătorilor de la curțile de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătoria se dispune, cu acordul scris al acestora, de Consiliul Superior al Magistraturii, până la ocuparea funcției prin numire în condițiile prezentei legi.

(5) Delegarea în funcțiile de conducere de la Înalta Curte de Casație și Justiție a judecătorilor de la această instanță, se dispune de Consiliul Superior al Magistraturii, cu acordul scris al acestora, la propunerea președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(6) Delegarea judecătorilor se poate face pe o perioadă de cel mult 90 de zile într-un an și poate fi prelungită, cu acordul scris al acestora, cel mult încă 90 de zile.

(7) În interesul serviciului, procurorii pot fi delegați, cu acordul scris al acestora, inclusiv în funcții de conducere, de către Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, la parchetele din cadrul Ministerului Public pe o perioadă de cel mult 90 de zile într-un an.

(8) Delegarea procurorilor poate fi prelungită, cu acordul scris al acestora, cel mult încă 90 de zile.

(9) Pe perioada delegării judecătoria și procurorii beneficiază de toate drepturile prevăzute de lege pentru funcția în care sunt delegați. Când salariul și celelalte drepturi bănești prevăzute pentru funcția în care este delegat judecătorul sau procurorul sunt inferioare, acesta își păstrează indemnizația de încadrare lunară și celelalte drepturi bănești.

Art. 56. - (1) Consiliul Superior al Magistraturii dispune detașarea judecătorilor și procurorilor, cu acordul scris al acestora, la alte instanțe sau parchete, la Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul Național al Magistraturii, Ministerul Justiției sau la unitățile subordonate acestuia ori la alte autorități publice, în orice funcții, inclusiv cele de demnitate publică numite, la solicitarea acestor instituții.

(2) Durata detașării este cuprinsă între 6 luni și 3 ani. Detașarea se prelungește o singură dată, pentru o durată de până la 3 ani, în condițiile prevăzute la alin. (1).

(3) În perioada detașării, judecătoria și procurorii își păstrează calitatea de judecător sau procuror și beneficiază de drepturile prevăzute de lege pentru personalul detașat. Când salariul și celelalte drepturi bănești prevăzute pentru funcția în care este detașat judecătorul sau procurorul sunt inferioare, acesta își păstrează indemnizația de încadrare lunară și celelalte drepturi bănești.

(4) Perioada detașării constituie vechime în funcția de judecător sau procuror.

(5) După încetarea detașării, judecătorul sau procurorul revine în funcția deținută anterior.

Art. 57. - Detașarea nu se poate face la instanțe sau parchete de nivel superior celor la care judecătorul sau procurorul are dreptul să funcționeze potrivit legii.

Art. 58. - Transferul judecătorilor și procurorilor de la o instanță la altă instanță sau de la un parchet la alt parchet ori la o instituție publică se aprobă, la cererea celor în cauză, de Consiliul Superior al Magistraturii.

Art. 59. - (1) La cererea motivată, judecătoria pot fi numiți în funcția de procuror, iar procurorii în funcția de judecător, prin decret al Președintelui României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, cu respectarea condițiilor prevăzute în prezenta lege.

(2) Pentru numirea în funcțiile prevăzute la alin. (1), candidații vor susține un interviu în fața secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii în cazul procurorilor care solicită numirea ca judecători și, respectiv, a secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii în cazul judecătorilor care solicită numirea ca procuror.

(3) Președintele României nu poate refuza numirea în funcțiile prevăzute la alin. (1) decât motivat, aducând la cunoștința Consiliului Superior al Magistraturii motivele refuzului.

CAPITOLUL VII

Suspendarea din funcție și încetarea funcției de judecător și procuror

Art. 60. - (1) Judecătorul sau procurorul este suspendat din funcție în următoarele cazuri:

- a)** când a fost pusă în mișcare acțiunea penală împotriva sa prin ordonanță sau rechizitoriu;
- b)** când suferă de o boală psihică, care îl împiedică să-și exercite funcția în mod corespunzător.

(2) Suspendarea din funcție a judecătorilor și procurorilor se dispune de Consiliul Superior al Magistraturii.

(3) În perioada suspendării din funcție, judecătorului și procurorului nu i se plătesc drepturile salariale. Această perioadă nu constituie vechime în magistratură.

(4) În perioada suspendării din funcție, judecătorului sau procurorului nu îi sunt aplicabile dispozițiile referitoare la interdicțiile și incompatibilitățile prevăzute la art. 6 și 7.

Art. 61. - (1) În cazul prevăzut la art. 60 alin. (1) lit. a), Consiliul Superior al Magistraturii comunică de îndată judecătorului sau procurorului și conducerii instanței sau parchetului unde acesta funcționează hotărârea prin care s-a dispus suspendarea din funcție.

(2) Dacă se dispune scoaterea de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale, achitarea sau încetarea procesului penal față de judecător sau procuror, suspendarea din funcție încetează, iar acesta este repus în

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

situația anterioară, i se plătesc drepturile bănești de care a fost lipsit pe perioada suspendării din funcție și i se recunoaște vechimea în magistratură pentru această perioadă.

Art. 62. - (1) În cazul prevăzut la art. 60 alin. (1) lit. b), boala psihică se constată printr-o expertiză de specialitate, la sesizarea președintelui instanței sau a conducătorului parchetului ori a colegiilor de conducere, iar suspendarea din funcție se dispune pe perioada recomandată de comisia medicală de specialitate, numită în condițiile art. 13 alin. (2) lit. e).

(2) După expirarea perioadei prevăzute la alin. (1), Consiliul Superior al Magistraturii, pe baza unei noi expertize poate hotărî încetarea suspendării și repunerea în funcție a judecătorului sau procurorului, prelungirea acesteia sau, dacă boala este ireversibilă, propune eliberarea din funcție potrivit legii.

(3) În perioada suspendării, judecătorului sau procurorului i se plătesc drepturile de asigurări sociale de sănătate, potrivit legii.

Art. 63. - (1) Judecătorii și procurorii sunt eliberați din funcție în următoarele cazuri:

- a)** demisie;
- b)** pensionare, potrivit legii;
- c)** transfer într-o altă funcție, în condițiile legii;
- d)** incapacitate profesională;
- e)** ca sancțiune disciplinară;
- f)** condamnarea definitivă a judecătorului sau procurorului pentru o infracțiune;
- g)** încălcarea dispozițiilor art. 6²;
- h)** nepromovarea examenului prevăzut la art. 31 alin. (14);
- i)** neîndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 13 alin. (2) lit. a), c) și e).

(2) Eliberarea din funcție a judecătorilor și procurorilor se dispune prin decret al Președintelui României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii.

(3) Trecerea în rezervă sau în retragere a judecătorilor și procurorilor militari se face în condițiile legii, după eliberarea din funcție de către Președintele României. În caz de pensionare sau de transfer, eliberarea din funcție se face după trecerea în rezervă sau, după caz, în retragere.

(4) Eliberarea din funcție a judecătorilor stagiați și a procurorilor stagiați se face de Consiliul Superior al Magistraturii.

(5) În cazul în care judecătorul sau procurorul cere eliberarea din funcție prin demisie, Consiliul Superior al Magistraturii poate stabili un termen de cel mult 30 de zile de la care demisia să devină efectivă, dacă prezența judecătorului sau procurorului este necesară.

(6) Judecătorul sau procurorul eliberat din funcție din motive neimputabile își păstrează gradul profesional dobândit în ierarhia instanțelor sau a parchetelor.

Art. 64. - Abrogat.

CAPITOLUL VIII

Magistrații-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție

Art. 65. - (1) Prim-magistratul-asistent, magistrații-asistenți șefi și magistrații-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție se bucură de stabilitate.

(2) Magistrații-asistenți sunt numiți și promovați în funcție de Consiliul Superior al Magistraturii, pe bază de concurs.

(3) Condițiile generale de numire a magistraților-asistenți sunt cele prevăzute pentru funcția de judecător și procuror.

(4) Dispozițiile prezentei legi privind incompatibilitățile și interdicțiile, formarea profesională continuă și evaluarea periodică, drepturile și îndatoririle, precum și răspunderea disciplinară a judecătorilor și procurorilor se aplică în mod corespunzător și magistraților-asistenți.

Art. 66. - (1) Prim-magistratul-asistent este promovat dintre magistrații-asistenți șefi cu o vechime de cel puțin 4 ani în această funcție.

(2) Magistrații-asistenți șefi gradul III sunt promovați dintre magistrații-asistenți cu cel puțin 3 ani vechime în această funcție. După o perioadă de 2 ani ca magistrați-asistenți șefi pot fi trecuți în gradul II și după alți 5 ani în gradul I.

(3) Magistrații-asistenți gradul III sunt numiți fără concurs dintre judecătorii sau procurorii cu o vechime în magistratură de cel puțin 4 ani. După o perioadă de 3 ani în această funcție, magistrații-asistenți pot fi trecuți în gradul II, iar după alți 3 ani în gradul I.

(4) Magistrații-asistenți gradul III pot fi numiți, prin concurs, și dintre avocați, notari, precum și grefieri cu studii superioare juridice de la curțile de apel și Înalta Curte de Casație și Justiție, cu o vechime de cel puțin 5 ani.

Art. 67. - (1) Prim-magistratul-asistent are următoarele atribuții:

a) coordonează activitatea magistraților-asistenți din secții și a funcționarilor din Cancelaria Înaltei Curți de Casație și Justiție;

b) ia parte la ședințele Secțiilor Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale Completului de 9 judecători, ca instanță disciplinară.

(2) Prim-magistratul-asistent are și alte atribuții stabilite prin Regulamentul privind organizarea administrativă și funcționarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Art. 68. - Magistrații-asistenți șefi au următoarele atribuții:

a) participă la ședințele de judecată ale secțiilor și ale Completului de 9 judecători;

b) repartizează magistrații-asistenți care participă la ședințele de judecată;

c) asigură ținerea în bune condiții a evidențelor secțiilor și realizarea la timp a tuturor lucrărilor.

Art. 69. - Magistrații-asistenți participă la ședințele de judecată ale secțiilor.

Art. 70. - Magistrații-asistenți care participă la ședințele de judecată ale Înaltei Curți de Casație și Justiție redactează încheierile, participă cu vot consultativ la deliberări și redactează hotărâri, conform repartizării făcute de președinte pentru toți membrii completului de judecată.

Art. 71. - Magistrații-asistenți aduc la îndeplinire orice alte sarcini încredințate de Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, de vicepreședinte sau de președintele secției.

TITLUL III

Drepturile și îndatoririle judecătorilor și procurorilor

Art. 72. - Stabilirea drepturilor judecătorilor și procurorilor se face ținându-se seama de locul și rolul justiției în statul de drept, de răspunderea și complexitatea funcției de judecător și procuror, de interdicțiile și incompatibilitățile prevăzute de lege pentru aceste funcții și urmărește garantarea independenței și imparțialității acestora.

Art. 73. - (1) Pentru activitatea desfășurată, judecătorii și procurorii au dreptul la o remunerație stabilită în raport cu nivelul instanței sau al parchetului, cu funcția deținută, cu vechimea în magistratură și cu alte criterii prevăzute de lege.

(2) Drepturile salariale ale judecătorilor și procurorilor nu pot fi diminuate sau suspendate decât în cazurile prevăzute de prezenta lege. Salarizarea judecătorilor și procurorilor se stabilește prin lege specială.

(3) Salarizarea judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție se stabilește prin legea privind indemnizațiile pentru persoanele care ocupă funcții de demnitate publică.

(4) Judecătorii și procurorii militari sunt militari activi și au toate drepturile și obligațiile ce decurg din această calitate.

(5) Salarizarea și celelalte drepturi convenite judecătorilor și procurorilor militari se asigură de Ministerul Apărării Naționale, în concordanță cu prevederile legislației privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești și cu reglementările referitoare la drepturile materiale și bănești specifice calității de militar activ și, respectiv, de salariat civil al acestui minister.

(6) Acordarea gradelor militare și înaintarea în grad a judecătorilor și procurorilor militari se fac potrivit normelor aplicabile cadrelor permanente din Ministerul Apărării Naționale.

Art. 74. - (1) Consiliul Superior al Magistraturii are dreptul și obligația de a apăra judecătorii și procurorii împotriva oricărui act care le-ar putea afecta independența sau imparțialitatea ori ar crea suspiciuni cu privire la acestea.

(2) Judecătorii sau procurorii care consideră că independența și imparțialitatea le sunt afectate în orice mod prin acte de imixtiune în activitatea profesională se pot adresa Consiliului Superior al Magistraturii, pentru a dispune măsurile necesare, conform legii.

Art. 75. - Judecătorii și procurorii sunt liberi să organizeze sau să adere la organizații profesionale locale, naționale sau internaționale, în scopul apărării intereselor lor profesionale, precum și la cele prevăzute de art. 10 alin. (3).

Art. 76. - (1) Judecătorii și procurorii în funcție sau pensionari au dreptul de a li se asigura măsuri speciale de protecție împotriva amenințărilor, violențelor sau a oricărui fapte care îi pun în pericol pe ei, familiile sau bunurile lor.

(2) Măsurile speciale de protecție, condițiile și modul de realizare a acestora se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Justiției și a Ministerului Administrației și Internelor.

Art. 77. - (1) Judecătorii și procurorii beneficiază de asigurare pentru risc profesional, realizată din fondurile bugetare ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, ale Ministerului Justiției, Ministerului Public sau, în cazul judecătorilor și procurorilor militari, din fondurile Ministerului Apărării Naționale, pentru viață, sănătate și bunuri, dacă sunt afectate în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu acestea, în limita veniturilor pentru anii lucrați în aceste funcții, dar nu în mai mult de 15 ani de activitate.

(2) La eliberarea din funcție, asigurarea prevăzută la alin. (1) încetează.

(3) Asigurarea prevăzută la alin. (1) se realizează în condițiile stabilite prin hotărâre a Guvernului, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii.

(4) Judecătorii și procurorii se pot asigura pentru risc profesional peste limita prevăzută la alin. (1).

(5) Prin hotărâre a Guvernului, se poate înființa Casa de asigurări a judecătorilor și procurorilor.

Art. 78. - (1) Judecătorii și procurorii beneficiază anual de un concediu de odihnă plătit de 35 de zile lucrătoare.

(2) Judecătorii și procurorii au dreptul la concedii de studii de specialitate plătite pentru participarea la cursuri sau alte forme de specializare organizate în țară sau în străinătate, pentru pregătirea și susținerea examenului de capacitate și de doctorat, precum și la concedii fără plată, potrivit Regulamentului privind concediile judecătorilor și procurorilor.

(3) Judecătorii și procurorii au dreptul la concedii medicale și la alte concedii, în conformitate cu legislația în vigoare.

(4) În perioada concediului de creștere a copilului în vârstă de până la 2 ani, judecătorii sau procurorii au dreptul la o indemnizație în cuantum de 75% din media veniturilor nete realizate în ultimele 6 luni anterioare datei de la care se acordă acest concediu.

(5) Judecătorii și procurorii în activitate sau pensionari, precum și soțul sau soția și copiii aflați în întreținerea acestora beneficiază în mod gratuit de asistență medicală, medicamente și proteze, în condițiile respectării dispozițiilor legale privind plata contribuției la asigurările sociale.

(6) Judecătorii și procurorii au dreptul la închirierea locuințelor de serviciu. Locuințele de serviciu aflate în proprietatea sau administrarea Ministerului Justiției și unităților subordonate, precum și cele aflate în proprietatea sau în administrarea Ministerului Public nu pot fi cumpărate de judecători, procurori sau orice alți salariați ai acestor instituții.

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

(7) În cazul pensionării pentru limită de vârstă, titularul contractului de închiriere prevăzut la alin. (6) și după caz, soțul, ori soția acestuia, își păstrează drepturile locative pe tot parcursul vieții.

Art. 79. - Judecătorii și procurorii beneficiază anual de 6 călătorii în țară dus-întors, gratuite, la transportul pe calea ferată clasa I, auto, naval și aerian sau de decontarea a 7,5 litri combustibil la suta de kilometri pentru 6 călătorii în țară dus-întors, în cazul în care deplasarea se efectuează cu autoturismul.

Art. 80. - (1) Judecătorii și procurorii cu vechime continuă în magistratură de 20 de ani beneficiază, la data pensionării sau a eliberării din funcție pentru alte motive neimputabile de o indemnizație egală cu 7 indemnizații de încadrare lunare brute, care se impozitează potrivit legii.

(2) Indemnizația prevăzută la alin. (1) se acordă o singură dată în decursul carierei de judecător sau procuror și se înregistrează, potrivit legii.

(3) Modul de calcul al vechimii continue în magistratură se stabilește prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii.

(4) Prevederile alin. (1) se aplică și în cazul decesului judecătorului sau procurorului aflat în activitate. În acest caz, de indemnizație beneficiază soțul/soția și copiii care se află în întreținerea acestuia la data decesului.

Art. 81. - (1) Judecătorii și procurorii cu o vechime de cel puțin 25 de ani în magistratură beneficiază, la împlinirea vârstei prevăzute de lege, de pensie de serviciu, în cuantum de 80% din media veniturilor brute realizate în ultimele 12 luni de activitate înainte de data pensionării.

(2) Judecătorii și procurorii sunt pensionați la cerere, înainte de împlinirea vârstei prevăzute de lege și beneficiază de pensia prevăzută la alin. (1), dacă au o vechime de cel puțin 25 de ani numai în aceste funcții. La calcularea acestei vechimi se iau în considerare și perioadele în care judecătorul sau procurorul a exercitat profesia de avocat, fără ca ponderea acestora să poată fi mai mare de 10 ani.

(3) Pentru fiecare an care depășește vechimea de 25 de ani în funcția de judecător sau procuror, la cuantumul pensiei se adaugă câte 1%, fără a se putea depăși venitul brut avut la data pensionării.

(4) De pensia de serviciu beneficiază și judecătorii și procurorii cu o vechime în magistratură între 20 și 25 de ani, în acest caz cuantumul pensiei prevăzut la alin. (1) fiind micșorat cu 1% pentru fiecare an care lipsește din vechimea integrală.

(5) Persoanele care îndeplinesc condițiile de vechime prevăzute la alin. (1) și (3) numai în funcția de judecător sau procuror beneficiază de pensie de serviciu, chiar dacă la data pensionării au o altă ocupație. În acest caz, pensia se stabilește pe baza drepturilor salariale pe care le are un judecător sau procuror în funcție în condiții identice de vechime și nivel al instanței sau parchetului.

(6) De prevederile alin. (5) pot beneficia numai persoanele care au fost eliberate din funcția de judecător sau procuror din motive neimputabile.

(7) Judecătorii și procurorii militari pot opta între pensia de serviciu sau pensia militară de serviciu.

(8) Judecătorii și procurorii care beneficiază de pensie de serviciu potrivit alin. (1), (2) și (4) pot cumula pensia de serviciu cu veniturile realizate dintr-o activitate profesională, indiferent de nivelul veniturilor respective.

Art. 82. - Judecătorii și procurorii de la toate instanțele, precum și magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție și personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 86 alin. (1) nu pot fi menținuți în funcție după împlinirea vârstei de pensionare prevăzută de lege.

Art. 83. - Soțul supraviețuitor și copiii judecătorilor și procurorilor care au dreptul la pensie de serviciu potrivit art. 81 beneficiază de pensie de urmaș dacă îndeplinesc condițiile prevăzute pentru aceasta de **Legea nr. 19/2000** privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 84. - (1) Partea din pensia de serviciu care depășește nivelul pensiei din sistemul public al asigurărilor sociale se suportă din bugetul de stat.

(2) Pensile de serviciu ale judecătorilor și procurorilor, precum și pensiile de urmaș prevăzute la art. 83 se actualizează anual în raport cu media veniturilor brute realizate în ultimele 12 luni a judecătorilor și procurorilor în activitate.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică și judecătorilor sau procurorilor pensionari, precum și persoanelor care beneficiază de pensia de urmaș prevăzută la art. 83.

Art. 85. - Constituie vechime în magistratură perioada în care judecătorul, procurorul, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 86 alin. (1) sau magistratul-asistent a îndeplinit funcțiile de judecător, procuror, personal de specialitate juridică în fostele arbitraje de stat, magistrat-asistent, auditor de justiție, judecător financiar, judecător financiar inspector, procuror financiar și consilier în secția jurisdicțională a Curții de Conturi, grefier cu studii superioare juridice sau personal de specialitate juridică prevăzut la art. 86 alin. (1), precum și perioada în care a fost avocat, notar, asistent judiciar, jurisconsult, consilier juridic sau a îndeplinit funcții de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Administrației Prezidențiale, Guvernului, Curții Constituționale, Avocatului Poporului, Curții de Conturi sau al Consiliului Legislativ.

Art. 86. - (1) Pe durata îndeplinirii funcției, personalul de specialitate juridică din Ministerul Justiției, din Ministerul Public, Consiliul Superior al Magistraturii, din Institutul Național de Criminologie și din Institutul Național al Magistraturii este asimilat judecătorilor și procurorilor în ceea ce privește drepturile și îndatoririle, inclusiv susținerea examenului de admitere, evaluarea activității profesionale, susținerea examenului de capacitate și de promovare, dispozițiile prezentei legi aplicându-se în mod corespunzător, cu excepția dreptului prevăzut de art. 81 alin. (2).

(2) Stabilirea faptelor care constituie abateri disciplinare, precum și a procedurii de cercetare și aplicare a sancțiunilor disciplinare se fac prin ordin al conducătorilor autorităților prevăzute la alin. (1).

Art. 87. - (1) Pentru merite deosebite în activitate, judecătorii și procurorii pot fi distinși cu Diploma Meritul Judiciar.

(2) Diploma Meritul Judiciar se acordă de Președintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, pentru judecătorii și la propunerea ministrului justiției, pentru procurorii.

Art. 88. - Modelul diplomei și modul de confecționare a acesteia se stabilesc, cu avizul conform al Consiliului Superior al Magistraturii, de către ministrul justiției.

Art. 89. - (1) Judecătorii și procurorii sunt datori să se abțină de la orice acte sau fapte de natură să compromită demnitatea lor în profesie și în societate.

(2) Relațiile judecătorilor și procurorilor la locul de muncă și în societate se bazează pe respect și bună-credință.

Art. 90. - (1) Judecătorii și procurorii sunt obligați să rezolve lucrările în termenele stabilite și să soluționeze cauzele în termen rezonabil, în funcție de complexitatea acestora și să respecte secretul profesional.

(2) Judecătorul este obligat să păstreze secretul deliberărilor și al voturilor la care a participat, inclusiv după încetarea exercitării funcției.

Art. 91. - (1) Judecătorii și procurorii sunt obligați să aibă, în timpul ședințelor de judecată, ținuta vestimentară corespunzătoare instanței la care funcționează.

(2) Ținuta vestimentară se stabilește prin hotărâre a Guvernului, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii și se asigură în mod gratuit.

Art. 92. - Judecătorii și procurorii sunt obligați să prezinte, în condițiile și la termenele prevăzute de lege, declarația de avere și declarația de interese.

TITLUL IV

Răspunderea judecătorilor și procurorilor

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 93. - Judecătorii și procurorii răspund civil, disciplinar și penal, în condițiile legii.

Art. 93¹. - (1) Judecătorii, procurorii și magistrații-asistenți pot fi percheziționați, reținuți sau arestați preventiv numai cu încuviințarea secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii.

(2) În caz de infracțiune flagrantă, judecătorii, procurorii și magistrații-asistenți pot fi reținuți și supuși percheziției potrivit legii, Consiliul Superior al Magistraturii fiind informat de îndată de organul care a dispus reținerea sau percheziția.

Art. 94. - (1) Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare.

(2) Răspunderea statului este stabilită în condițiile legii și nu înlătură răspunderea judecătorilor și procurorilor care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență.

(3) Cazurile în care persoana vătămată are dreptul la repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare săvârșite în procese penale sunt stabilite de **Codul** de procedură penală.

(4) Dreptul persoanei vătămate la repararea prejudiciilor materiale cauzate prin erorile judiciare săvârșite în alte procese decât cele penale nu se va putea exercita decât în cazul în care s-a stabilit, în prealabil, printr-o hotărâre definitivă, răspunderea penală sau disciplinară, după caz, a judecătorului sau procurorului pentru o faptă săvârșită în cursul judecății procesului și dacă această faptă este de natură să determine o eroare judiciară.

(5) Nu este îndreptățită la repararea pagubei persoana care, în cursul procesului, a contribuit în orice mod la săvârșirea erorii judiciare de către judecător sau procuror.

(6) Pentru repararea prejudiciului, persoana vătămată se poate îndrepta cu acțiune numai împotriva statului, reprezentat prin Ministerul Finanțelor Publice.

(7) După ce prejudiciul a fost acoperit de stat în temeiul hotărârii irevocabile date cu respectarea prevederilor alin. (6), statul se poate îndrepta cu o acțiune în despăgubiri împotriva judecătorului sau procurorului care, cu rea-credință sau gravă neglijență, a săvârșit eroarea judiciară cauzatoare de prejudicii.

(8) Termenul de prescripție a dreptului la acțiune în toate cazurile prevăzute de prezentul articol este de un an.

Art. 95. - (1) Orice persoană poate sesiza Consiliul Superior al Magistraturii, direct sau prin conducătorii instanțelor ori ai parchetelor, în legătură cu activitatea sau conduita necorespunzătoare a judecătorilor sau procurorilor, încălcarea obligațiilor profesionale în raporturile cu justițiabilii ori săvârșirea de către aceștia a unor abateri disciplinare.

(2) Exercitarea dreptului prevăzut la alin. (1) nu poate pune în discuție soluțiile pronunțate prin hotărârile judecătorești, care sunt supuse căilor legale de atac.

CAPITOLUL II

Răspunderea disciplinară a judecătorilor și procurorilor

Art. 96. - (1) Judecătorii și procurorii răspund disciplinar pentru abaterile de la îndatoririle de serviciu, precum și pentru faptele care afectează prestigiul justiției.

(2) Răspunderea disciplinară a judecătorilor și procurorilor militari poate fi angajată numai potrivit dispozițiilor prezentei legi.

Art. 97. - Constituie abateri disciplinare:

a) încălcarea prevederilor legale referitoare la declarațiile de avere, declarațiile de interese, incompatibilități și interdicții privind judecătorii și procurorii;

b) Abrogat;

c) intervențiile pentru soluționarea unor cereri, pretinderea sau acceptarea rezolvării intereselor personale sau ale membrilor familiei ori ale altor persoane, altfel decât în limita cadrului legal reglementat pentru toți cetățenii, precum și imixtiunea în activitatea altui judecător sau procuror;

d) desfășurarea de activități publice cu caracter politic sau manifestarea convingerilor politice în exercitarea atribuțiilor de serviciu;

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

- e) nerespectarea secretului deliberării sau a confidențialității lucrărilor care au acest caracter;
- f) nerespectarea în mod repetat și din motive imputabile a dispozițiilor legale privitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor;
- g) refuzul nejustificat de a primi la dosar cererile, concluziile, memoriile sau actele depuse de părțile din proces;
- h) Abrogat;
- i) refuzul nejustificat de a îndeplini o îndatorire de serviciu;
- j) exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență dacă fapta nu constituie infracțiune;
- k) efectuarea cu întârziere a lucrărilor, din motive imputabile;
- l) absențele nemotivate de la serviciu, în mod repetat;
- m) atitudinea nedemnă în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu față de colegi, avocați, experți, martori sau justițiabili;
- n) neîndeplinirea obligației privind transferarea normei de bază la instanța sau parchetul la care funcționează;
- o) nerespectarea dispozițiilor privind distribuirea aleatorie a cauzelor;
- p) participarea directă sau prin persoane interpușe la jocurile de tip piramidal, jocuri de noroc sau sisteme de investiții pentru care nu este asigurată transparența fondurilor în condițiile legii.

Art. 98. - Sancțiunile disciplinare care se pot aplica judecătorilor și procurorilor, proporțional cu gravitatea abaterilor, sunt:

- a) avertismentul;
- b) diminuarea indemnizației de încadrare lunare brute cu până la 15% pe o perioadă de la o lună la 3 luni;
- c) mutarea disciplinară pentru o perioadă de la o lună la 3 luni la o instanță sau la un parchet, situate în circumscripția aceleiași curți de apel ori în circumscripția aceluiași parchet de pe lângă acestea;
- d) excluderea din magistratură.

Art. 99. - Sancțiunile disciplinare prevăzute la art. 98 se aplică de secțiile Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii sale organice.

TITLUL V

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 100. - Abrogat.

Art. 101. - (1) Judecătorii în funcție ai Înaltei Curți de Casație și Justiție își continuă activitatea până la data expirării mandatului pentru care au fost numiți.

(2) Judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție cărora le-a expirat mandatul pentru care au fost numiți ori, după caz, sunt eliberați din motive neimputabile, își păstrează gradul dobândit în ierarhie și pot ocupa o funcție de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție și pot reveni pe funcția de magistrat deținută anterior sau pe o altă funcție de judecător ori procuror sau pot opta pentru intrarea în avocatură sau notariat, fără examen.

Art. 102. - Judecătorii și procurorii care au, la data intrării în vigoare a prezentei legi, norma de bază la instituții de învățământ superior juridic, au obligația ca, începând cu anul universitar următor, să-și transfere norma de bază la instanța sau parchetul la care funcționează ori să renunțe la calitatea de judecător sau procuror.

Art. 103. - (1) Judecătorii și procurorii în funcție, precum și personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 86 alin. (1) care au beneficiat de vechime în magistratură potrivit Legii **nr. 92/1992** pentru organizarea judecătorească, republicată, cu modificările și completările ulterioare, își păstrează această vechime.

(2) Salarizarea magistraților-asistenți se face potrivit anexei nr. 1 la Ordonanța de urgență a Guvernului **nr. 177/2002** privind salarizarea și alte drepturi ale magistraților, aprobată prin Legea **nr. 347/2003**, în baza coeficienților de multiplicare prevăzuți la nr. crt. 19, 20, 18 pentru magistrații-asistenți gradul I, II, III, la nr. crt. 12, 13, 19 pentru magistrații-asistenți șefi, gradul I, II, III și la nr. crt. 12 pentru prim-magistratul-asistent.

Art. 104. - Abrogat.

Art. 105. - (1) Judecătorii și procurorii militari care își continuă activitatea la instanțele și parchetele militare, redistribuiți pe funcții inferioare, își păstrează drepturile salariale de care beneficiază la data redistribuirii. Celelalte dispoziții ale prezentei legi se aplică în mod corespunzător și judecătorilor și procurorilor militari.

(2) Transferul judecătorilor și procurorilor militari, la cerere sau ca urmare a reducerii posturilor, se face la instanțe și parchete civile de grad egal, potrivit opțiunii exprimate, în limita posturilor disponibile.

Art. 106. - Consiliul Superior al Magistraturii aprobă, prin hotărâre care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I:

a) Regulamentul privind concursul de admitere și examenul de absolvire a Institutului Național al Magistraturii, care prevede modul de organizare, tematica, bibliografia, probele de examen, procedura de desfășurare a concursului de admitere și a examenului de absolvire, precum și media minimă de admitere și de absolvire a Institutului Național al Magistraturii;

b) Regulamentul Institutului Național al Magistraturii;

c) Regulamentul privind examenul de capacitate al judecătorilor stagiați și al procurorilor stagiați, care prevede modul de organizare, tematica, bibliografia, probele de examen, procedura de desfășurare și media minimă de promovare a examenului de capacitate al judecătorilor stagiați și al procurorilor stagiați;

d) Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului de admitere în magistratură;

e) Regulamentul privind modul de desfășurare a cursurilor de formare profesională continuă a judecătorilor și procurorilor și atestare a rezultatelor obținute;

f) Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului de promovare a judecătorilor și procurorilor;

- g) Regulamentul de organizare a concursului sau examenului pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor;
- h) Regulamentul privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor;
- i) Regulamentul privind concediile judecătorilor și procurorilor.

Art. 107. - (1) Prezenta lege intră în vigoare la 90 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă:

a) dispozițiile art. 6, art. 12, art. 14-16, art. 36-43, art. 55, art. 58 și art. 59-69 din Legea Curții Supreme de Justiție **nr. 56/1993**, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 56 din 8 februarie 1999, cu modificările și completările ulterioare;

b) dispozițiile art. 2 alin. (2), art. 3, art. 42-69, art. 91-120¹ și art. 121-131¹ din Legea **nr. 92/1992** pentru organizarea judecătorească, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 30 septembrie 1997, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția dispozițiilor art. 66 privind vechimea în magistratură necesară pentru promovarea în funcția de judecător sau procuror, care se abrogă pe data de 1 ianuarie 2005.

(3) Dispozițiile art. 13 din Legea Curții Supreme de Justiție nr. 56/1993, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 56 din 8 februarie 1999, cu modificările și completările ulterioare, se abrogă pe data de 1 ianuarie 2005.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, în condițiile art. 77 alin. (2) și cu respectarea prevederilor **art. 75** și ale **art. 76** alin. (1) din Constituția României, republicată.

Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară din 28/06/2004

(cu completările și modificările până data de 25/07/2005)

Text actualizat până la data de 25.07.2005 avându-se în vedere următoarele acte:

- O.U.G. nr. 124/2004
- Legea **nr. 71/2005**
- Legea **nr. 247/2005**.

Organizarea judiciară se instituie având ca finalitate asigurarea respectării drepturilor și a libertăților fundamentale ale persoanei prevăzute, în principal, în următoarele documente: Carta internațională a drepturilor omului, **Convenția** pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, **Convenția** Organizației Națiunilor Unite asupra drepturilor copilului și Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene, precum și pentru garantarea respectării Constituției și a legilor țării.

Organizarea judiciară are, de asemenea, ca obiectiv de bază asigurarea respectării dreptului la un proces echitabil și judecarea proceselor de către instanțe judecătorești în mod imparțial și independent de orice influențe extrane.

TITLUL I

Dispoziții generale

CAPITOLUL I

Principiile organizării judiciare

Art. 1. - (1) Puterea judecătorească se exercită de Înalta Curte de Casație și Justiție și de celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege.

(2) Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției.

(3) Ministerul Public își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii.

Art. 2. - (1) Justiția se desfășoară în numele legii, este unică, imparțială și egală pentru toți.

(2) Justiția se realizează prin următoarele instanțe judecătorești:

- a) Înalta Curte de Casație și Justiție;
- b) curți de apel;
- c) tribunale;
- d) tribunale specializate;
- d¹) instanțe militare;
- e) judecătorii.

Art. 3. - Competența organelor judiciare și procedura judiciară sunt stabilite de lege.

Art. 4. - (1) În activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor.

(2) Parchetele funcționează pe lângă instanțele de judecată, conduc și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare, în condițiile legii.

Art. 5. - Ministerul Justiției asigură buna organizare și administrare a justiției ca serviciu public.

CAPITOLUL II

Accesul la justiție

Art. 6. - (1) Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime în exercitarea dreptului său la un proces echitabil.

(2) Accesul la justiție nu poate fi îngrădit.

Art. 7. - (1) Toate persoanele sunt egale în fața legii, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Justiția se realizează în mod egal pentru toți, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, orientare sexuală, opinie, apartenență politică, avere, origine ori condiție socială sau de orice alte criterii discriminatorii.

Art. 8. - Asistența judiciară internațională se solicită sau se acordă în condițiile prevăzute de lege, de tratatele internaționale la care România este parte sau, după caz, pe bază de reciprocitate.

Articolul a fost modificat prin Titlul VI art. I pct. 3 din Legea **nr. 247/2005**.

Art. 9. - Plenul Consiliului Superior al Magistraturii funcționează ca instanță de judecată pentru soluționarea contestațiilor formulate de judecători și procurori împotriva hotărârilor pronunțate de secțiile Consiliului Superior al Magistraturii, cu excepția celor date în materie disciplinară.

CAPITOLUL III

Dispoziții generale privind procedura judiciară

Art. 10. - Toate persoanele au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, de către o instanță imparțială și independentă, constituită potrivit legii.

Art. 10¹. - Activitatea de judecată se desfășoară cu respectarea principiilor distribuirii aleatorii a dosarelor și continuității, cu excepția situațiilor în care judecătorul nu poate participa la judecată din motive obiective.

Art. 11. - Ședințele de judecată sunt publice, în afară de cazurile prevăzute de lege. Pronunțarea hotărârilor se face în ședință publică, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Art. 11¹. - (1) Ședințele de judecată se înregistrează prin mijloace tehnice video sau audio, ori se consemnează prin stenografiere. Înregistrările sau stenogramele se transcriu de îndată.

(2) Grefierul sau specialistul în stenografie consemnează toate afirmațiile, întrebările și susținerile celor prezenți, inclusiv ale președintelui completului de judecată.

(3) La cerere, părțile pot primi o copie a transcrierii înregistrărilor, stenogramelor sau notelor grefierului.

Art. 12. - (1) Procedura judiciară se desfășoară în limba română.

(2) Cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă, în fața instanțelor de judecată, în condițiile prezentei legi.

(3) În cazul în care una sau mai multe părți solicită să se exprime în limba maternă, instanța de judecată trebuie să asigure, în mod gratuit, folosirea unui interpret sau traducător autorizat.

(4) În situația în care toate părțile solicită sau sunt de acord să se exprime în limba maternă, instanța de judecată trebuie să asigure exercitarea acestui drept, precum și buna administrare a justiției cu respectarea principiilor contradictorialității, oralității și publicității.

(5) Cererile și actele procedurale se întocmesc numai în limba română.

(6) Dezbaterile purtate de părți în limba maternă se înregistrează, consemnându-se în limba română. Obiecțiunile formulate de cei interesați cu privire la traduceri și consemnarea acestora se rezolvă de instanța de judecată până la încheierea dezbaterilor din acel dosar consemnându-se în încheierea de ședință.

(7) Interpretul sau traducătorul va semna pe toate actele întocmite, pentru conformitate, atunci când acestea au fost redactate sau consemnarea s-a făcut în baza traducerii sale.

Art. 13. - Dreptul la apărare este garantat. În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie reprezentate sau, după caz, asistate de un apărător, ales sau numit din oficiu, potrivit legii.

Art. 14. - Hotărârile judecătorești trebuie respectate și aduse la îndeplinire în condițiile legii.

Art. 15. - Hotărârile judecătorești pot fi desființate sau modificate numai în căile de atac prevăzute de lege și exercitate conform dispozițiilor legale.

TITLUL II

Instanțele judecătorești

CAPITOLUL I

Înalta Curte de Casație și Justiție

SECȚIUNEA 1

Organizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

Art. 16. - (1) În România funcționează o singură instanță supremă, denumită Înalta Curte de Casație și Justiție, cu personalitate juridică și cu sediul în capitala țării.

(2) Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale.

(3) Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție are calitatea de ordonator principal de credite.

(4) Cheltuielile necesare funcționării se finanțează din bugetul de stat.

Art. 17. - (1) Înalta Curte de Casație și Justiție se compune din: președinte, un vicepreședinte, 4 președinți de secții și judecători.

(2) Înalta Curte de Casație și Justiție este organizată în 4 secții - Secția civilă și de proprietate intelectuală, Secția penală, Secția comercială, Secția de contencios administrativ și fiscal -, Completul de 9 judecători și Secțiile Unite, fiecare având competență proprie.

Art. 18. - (1) În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează magistrați-asistenți, stabiliți prin statut de funcții.

(2) Înalta Curte de Casație și Justiție cuprinde în structură Cancelaria, direcții, servicii și birouri, cu personalul stabilit prin statut de funcții.

SECȚIUNEA a 2-a

Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție

Art. 19. - Secția civilă și de proprietate intelectuală, Secția penală, Secția comercială și Secția de contencios administrativ și fiscal ale Înaltei Curți de Casație și Justiție judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege.

Art. 20. - Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție judecă:

a) în primă instanță, procesele și cererile date prin lege în competența de primă instanță a Înaltei Curți de Casație și Justiție;

b) recursurile, în condițiile prevăzute de lege.

Art. 21. - (1) Secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție, în raport cu competența fiecăreia, soluționează:

a) cererile de strămutare, pentru motivele prevăzute în codurile de procedură;

b) conflictele de competență, în cazurile prevăzute de lege;

c) orice alte cereri prevăzute de lege.

(2) Secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție soluționează și recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nici o altă cale, iar cursul judecătării a fost întrerupt în fața curților de apel.

Art. 22. - (1) Completul de 9 judecători soluționează recursurile și cererile în cauzele judecate în primă instanță de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(2) Completul de 9 judecători judecă și alte cauze date în competența sa prin lege, precum și ca instanță disciplinară.

Art. 23. - Înalta Curte de Casație și Justiție se constituie în Secții Unite pentru:

a) judecarea recursurilor în interesul legii;

b) soluționarea, în condițiile prezentei legi, a sesizărilor privind schimbarea jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție;

c) sesizarea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității legilor înainte de promulgare.

Art. 24. - Dacă o secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție consideră că este necesar să revină asupra propriei jurisprudențe, întrerupe judecata și sesizează Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, care judecă cu citarea părților din dosarul a cărui judecată a fost întreruptă. După ce Secțiile Unite s-au pronunțat asupra sesizării privind schimbarea jurisprudenței, judecata continuă.

Art. 25. - (1) La sfârșitul fiecărui an, Înalta Curte de Casație și Justiție, în Secții Unite, stabilește cazurile în care este necesară îmbunătățirea legislației și le comunică ministrului justiției.

(2) Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție poate încuviința ca judecătorii să se informeze la sediul instanțelor asupra aspectelor privind aplicarea corectă și unitară a legii, făcând cunoscută jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, și să constate situații care justifică propuneri de îmbunătățire a legislației.

SECȚIUNEA a 3-a

Conducerea Înaltei Curți de Casație și Justiție

Art. 26. - (1) Conducerea Înaltei Curți de Casație și Justiție se exercită de președinte, vicepreședinte și colegiul de conducere.

(2) Președintele reprezintă Înalta Curte de Casație și Justiție în relațiile interne și internaționale.

(3) Președintele, vicepreședintele și 9 judecători, aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a judecătorilor, cu reprezentarea fiecărei secții, constituie colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție. Când se dezbate probleme economico-financiare și administrative, la ședințele colegiului de conducere participă managerul economic al Înaltei Curți de Casație și Justiție, care are vot consultativ. La ședințele colegiilor de conducere pot participa și președinții de secții.

Art. 27. - (1) Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție are următoarele atribuții:

a) aprobă Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă, precum și statele de funcții și de personal ale Înaltei Curți de Casație și Justiție;

b) analizează candidaturile depuse pentru funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție și prezintă Plenului Consiliului Superior al Magistraturii raportul consultativ asupra promovării în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție;

c) propune Consiliului Superior al Magistraturii numirea, promovarea, transferul, suspendarea și încetarea din funcție a magistraților-asistenți;

d) organizează și supraveghează rezolvarea petițiilor, în condițiile legii;

e) Abrogat.

f) propune proiectul de buget al Înaltei Curți de Casație și Justiție;

g) exercită alte atribuții prevăzute în Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(2) Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție este prezidat de către președinte, iar în lipsa acestuia, de către vicepreședinte.

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

(3) Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție se întrunește trimestrial sau ori de câte ori este necesar, la convocarea președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție sau la solicitarea a cel puțin 3 dintre membrii săi.

(4) Hotărârile colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție se adoptă cu votul majorității membrilor săi.

Art. 28. - Adunarea generală a judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție se întrunește pentru:

- a) aprobarea raportului anual de activitate, care se dă publicității;
- b) aprobarea bugetului Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu avizul consultativ al Ministerului Finanțelor Publice;
- c) alegerea celor 2 membri pentru Consiliul Superior al Magistraturii, în condițiile legii.

SECȚIUNEA a 4-a

Completele de judecată

Art. 29. - (1) Completele de judecată se compun din 3 judecători ai aceleiași secții.

(2) Dacă numărul de judecători necesar formării completului de judecată nu se poate asigura, acesta se constituie cu judecători de la celelalte secții, desemnați de către președintele sau vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Art. 30. - (1) Completul de 9 judecători este prezidat de președintele sau vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție. În lipsa acestora, completul poate fi prezidat de un președinte de secție sau de un judecător desemnat în acest scop de președintele ori vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(2) Completul de 9 judecători se constituie, de regulă, din judecători specializați, în funcție de natura cauzei.

Art. 31. - (1) Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție prezidează Secțiile Unite, Completul de 9 judecători, iar în cadrul secțiilor orice complet, când participă la judecată.

(2) În lipsa președintelui, ședințele la care acesta trebuie să ia parte sunt prezidate de vicepreședintele instanței sau de un președinte de secție.

(3) Președinții de secții pot prezida orice complet de judecată din cadrul secției, iar ceilalți judecători prezidează prin rotație.

Art. 32. - În cazul în care Înalta Curte de Casație și Justiție judecă în Secții Unite, la judecată trebuie să ia parte cel puțin două treimi din numărul judecătorilor în funcție. Decizia poate fi luată numai cu majoritatea voturilor celor prezenți.

CAPITOLUL II

Curțile de apel, tribunalele, tribunalele specializate și judecătoriile

SECȚIUNEA 1

Organizarea curților de apel, a tribunalelor, a tribunalelor specializate și a judecătoriilor

Art. 33. - (1) Curțile de apel sunt instanțe cu personalitate juridică, în circumscripția cărora funcționează mai multe tribunale și tribunale specializate, potrivit anexei care face parte integrantă din prezenta lege.

(2) Abrogat.

(3) În cadrul curților de apel funcționează secții sau, după caz, complete specializate pentru cauze civile, cauze penale, cauze comerciale, cauze cu minori și de familie, cauze de contencios administrativ și fiscal, cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, precum și, în raport cu natura și numărul cauzelor, secții maritime și fluviale sau pentru alte materii.

Art. 34. - (1) Tribunalele sunt instanțe cu personalitate juridică, organizate la nivelul fiecărui județ și al municipiului București, și au, de regulă, sediul în municipiul reședință de județ.

(2) Abrogat.

(3) În circumscripția fiecărui tribunal sunt cuprinse toate judecătoriile din județ sau, după caz, din municipiul București.

(4) În cadrul tribunalelor funcționează secții sau, după caz, complete specializate pentru cauze civile, cauze penale, cauze comerciale, cauze cu minori și de familie, cauze de contencios administrativ și fiscal, cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, precum și, în raport cu natura și numărul cauzelor, secții maritime și fluviale sau pentru alte materii.

Art. 35. - (1) În domeniile prevăzute de art. 34 alin. (4) se pot înființa tribunale specializate.

(2) Tribunalele specializate sunt instanțe fără personalitate juridică, care pot funcționa la nivelul județelor și al municipiului București și au, de regulă, sediul în municipiul reședință de județ.

(3) Tribunalele specializate preiau cauzele de competența tribunalului în domeniile în care se înființează.

Art. 36. - (1) Judecătoriile sunt instanțe fără personalitate juridică, organizate în județe și în sectoarele municipiului București, potrivit anexei.

(2) Localitățile care fac parte din circumscripțiile judecătoriilor din fiecare județ se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministrului justiției, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii.

Art. 37. - (1) În raport cu natura și numărul cauzelor, în cadrul judecătoriilor se pot înființa secții sau complete specializate.

(2) În cadrul judecătoriilor se vor organiza secții sau complete specializate pentru minori și familie.

Art. 37¹. - (1) Completele și secțiile specializate pentru minori și familie, precum și tribunalele specializate pentru minori și familie judecă atât infracțiunile săvârșite de minori, cât și infracțiunile săvârșite asupra minorilor.

(2) Când în aceeași cauză sunt mai mulți inculpați, unii minori și alții majori și nu este posibilă disjungerea, competența aparține tribunalului specializat pentru minori și familie.

(3) Dispozițiile **Codului** de procedură penală se aplică în mod corespunzător.

Art. 38. - (1) Secțiile și completele specializate ale curților de apel și ale instanțelor din circumscripția acestora se înființează la propunerea colegiilor de conducere ale fiecărei instanțe, prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii.

(2) Componenta secțiilor și completelor specializate se stabilește de colegiul de conducere al instanței, în raport cu volumul de activitate, ținându-se seama de specializarea judecătorului.

(3) În mod excepțional, în situația în care în cadrul unei secții nu se poate constitui un complet de judecată, colegiul de conducere al instanței poate dispune participarea unor judecători de la alte secții.

Art. 39. - În raport cu volumul de activitate, cu natura și complexitatea cauzelor deduse judecării, pentru curțile de apel, tribunale și judecătorii se pot înființa sedii secundare cu activitate permanentă în alte localități din județ sau în municipiul București.

SECȚIUNEA a 2-a@

Competența instanțelor judecătorești

Art. 40 - 45. - Abrogate.

SECȚIUNEA a 3-a

Conducerea instanțelor judecătorești

Art. 46. - (1) Fiecare instanță judecătorească este condusă de un președinte care exercită atribuțiile manageriale în scopul organizării eficiente a activității acesteia.

(2) Președinții curților de apel și ai tribunalelor exercită, de asemenea, atribuții de coordonare și control ale administrării instanței unde funcționează, precum și ale instanțelor din circumscripție.

(3) Președinții judecătorilor și ai tribunalelor specializate exercită și atribuții de administrare a instanței.

Art. 47. - Președinții curților de apel au calitatea de ordonator secundar de credite, iar președinții tribunalelor au calitatea de ordonator terțiar de credite.

Art. 48. - (1) În funcție de volumul de activitate și de complexitatea cauzelor, la curțile de apel, tribunale și tribunale specializate, președintele poate fi ajutat de 1-2 vicepreședinți, iar la judecătorii, președintele poate fi ajutat de un vicepreședinte.

(2) La Curtea de Apel București și la Tribunalul București, președintele poate fi ajutat de 1-3 vicepreședinți.

Art. 49. - (1) Președinții și vicepreședinții instanțelor judecătorești iau măsuri pentru organizarea și buna funcționare a instanțelor pe care le conduc și, după caz, a instanțelor din circumscripțiile acestora, asigură și verifică respectarea obligațiilor statutare și a regulamentelor de către judecători și personalul auxiliar de specialitate.

(2) Verificările efectuate personal de președinți sau vicepreședinți sau prin judecători anume desemnați trebuie să respecte principiile independenței judecătorilor și supunerii lor numai legii, precum și autoritatea de lucru judecat.

Art. 50. - Președinții instanțelor desemnează judecătorii care urmează să îndeplinească, potrivit legii, și alte atribuții decât cele privind activitatea de judecată.

Art. 51. - Secțiile instanțelor judecătorești sunt conduse de câte un președinte de secție.

Art. 52. - (1) În cadrul fiecărei instanțe judecătorești funcționează un colegiu de conducere, care hotărăște cu privire la problemele generale de conducere ale instanței și îndeplinește atribuțiile prevăzute la art. 38.

(2) Colegiile de conducere sunt formate dintr-un număr impar de membri și au următoarea componență;

a) la curțile de apel și tribunale: președintele și 6 judecători, aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a judecătorilor;

b) la tribunale specializate și judecătorii: președintele și 2 sau 4 judecători, aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a judecătorilor.

(3) Hotărârile colegiului de conducere se adoptă cu votul majorității membrilor săi.

(4) La ședințele colegiilor de conducere pot participa și președinții de secții.

(5) La curțile de apel și tribunale, când colegiul de conducere dezbate probleme economico-financiare sau administrative, la ședințele acestuia participă și managerul economic al instanței, cu vot consultativ.

(6) În funcție de problemele supuse dezbaterii, la ședințele colegiilor de conducere ale curților de apel, ale tribunalelor și tribunalelor specializate pot fi invitați și judecători de la alte instanțe, care nu au drept de vot.

(7) Membrii aleși ai colegiilor de conducere pot fi revocați de adunările generale în cazul exercitării necorespunzătoare a atribuțiilor prevăzute de lege.

Art. 53. - (1) La instanțele judecătorești se organizează, anual sau ori de câte ori este necesar, adunări generale ale judecătorilor.

(2) Adunările generale ale judecătorilor se convoacă după cum urmează:

a) adunarea generală a curții de apel și adunarea generală a judecătorilor din circumscripția acesteia - de președintele curții de apel;

b) adunarea generală a tribunalului și adunarea generală a judecătorilor din circumscripția acestuia - de președintele tribunalului;

c) adunarea generală a tribunalului specializat - de președintele acestuia;

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

d) adunarea generală a judecătorilor - de președintele judecătoriei.

(3) Adunările generale ale judecătorilor se convoacă și la solicitarea unei treimi din numărul judecătorilor care fac parte din aceasta.

(4) Adunările generale ale judecătorilor se pot convoca și de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii sau colegiul de conducere al instanței.

Art. 54. - Adunările generale ale judecătorilor, prevăzute la art. 53 alin. (1), au următoarele atribuții:

a) dezbate activitatea anuală desfășurată de instanțe;

b) alege, în condițiile legii, membrii Consiliului Superior al Magistraturii;

c) dezbate probleme de drept;

d) analizează proiecte de acte normative, la solicitarea ministrului justiției sau a Consiliului Superior al Magistraturii;

e) formulează puncte de vedere la solicitarea Consiliului Superior al Magistraturii;

e¹) alege și revocă membrii colegiilor de conducere;

e²) inițiază procedura de revocare a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile prevăzute de Legea **nr. 317/2004** privind Consiliul Superior al Magistraturii;

f) îndeplinesc alte atribuții prevăzute de lege sau regulamente.

SECȚIUNEA a 4-a

Completele de judecată

Art. 55. - **(1)** Colegiile de conducere stabilesc compunerea completelor de judecată la începutul anului, urmărind asigurarea continuității completului. Schimbarea membrilor completelor se face în mod excepțional, pe baza criteriilor obiective stabilite de Regulamentul de ordine interioară a instanțelor judecătorești.

(2) Completul de judecată este prezidat, prin rotație, de unul dintre membrii acestuia.

Art. 56. - **(1)** Repartizarea cauzelor pe complete de judecată se face în mod aleatoriu, în sistem informatizat.

(2) Cauzele repartizate unui complet de judecată nu pot fi trecute altui complet decât în condițiile prevăzute de lege.

Art. 57. - **(1)** Cauzele date, potrivit legii, în competența de primă instanță a judecătoriei, tribunalului și curții de apel se judecă în complet format dintr-un judecător, cu excepția cauzelor privind conflictele de muncă și de asigurări sociale.

(2) Apelurile se judecă în complet format din 2 judecători, iar recursurile, în complet format din 3 judecători, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel.

(3) În cazul completului format din 2 judecători, dacă aceștia nu ajung la un acord asupra hotărârii ce urmează a se pronunța, procesul se judecă din nou în complet de divergență, în condițiile legii.

(4) Completul de divergență se constituie prin includerea, în completul de judecată, a președintelui sau a vicepreședintelui instanței, a președintelui de secție ori a judecătorului din planificarea de permanență.

Art. 58. - **(1)** Completul pentru soluționarea în primă instanță a cauzelor privind conflictele de muncă și asigurări sociale se constituie din 2 judecători și 2 asistenți judiciari.

(2) Asistenții judiciari participă la deliberări cu vot consultativ și semnează hotărârile pronunțate. Opinia acestora se consemnează în hotărâre, iar opinia separată se motivează.

(3) În cazul în care judecătorii care intră în compunerea completului de judecată nu ajung la un acord asupra hotărârii ce urmează a se pronunța, procesul se judecă din nou în complet de divergență, prevederile art. 57 alin. (3) și (4) fiind aplicabile.

CAPITOLUL III

Instanțele militare

Art. 58¹. - **(1)** Instanțele militare sunt:

a) Tribunalele militare;

b) Tribunalul Militar Teritorial București;

c) Curtea Militară de Apel București.

(2) Circumscripțiile instanțelor militare sunt prevăzute în anexa nr. 2 care face parte integrantă din prezenta lege.

(3) Instanțele militare au, fiecare, statut de unitate militară, cu indicativ propriu.

Art. 58². - **(1)** Instanțele militare judecă la sediul acestora. Pentru motive temeinice, instanța poate dispune ca judecata să se desfășoare în alt loc.

(2) Instanțele militare pot judeca și pe teritoriul altor state, militari români, membri ai unei forțe multinaționale, în condițiile în care, potrivit unei convenții internaționale, pe teritoriul statului primitor poate fi exercitată jurisdicția română.

Art. 58³. - **(1)** La ședințele de judecată, judecătorii și procurorii militari sunt obligați să poarte uniformă militară.

(2) Când inculpatul este militar activ, președintele completului de judecată, precum și procurorul care participă la judecarea cauzei trebuie să facă parte cel puțin din aceeași categorie de grade.

(3) Când gradul procurorului nu face parte din aceeași categorie cu gradul învinuitului sau inculpatului, acesta va fi asistat de un alt procuror cu grad din categoria corespunzătoare, numit de conducătorul parchetului la care este înregistrată cauza.

Art. 58⁴. - **(1)** În municipiile București, Cluj-Napoca, Iași și Timișoara funcționează tribunale militare.

(2) Tribunalele militare judecă procesele și cererile date prin lege în competența lor.

(3) Tribunalul militar este condus de un președinte ajutat de un vicepreședinte. Dispozițiile art. 52-54 se aplică în mod corespunzător, colegiile de conducere fiind formate din președinte și doi judecători.

Art. 58⁵. - (1) În municipiul București funcționează Tribunalul Militar Teritorial București.

(2) Tribunalul Militar Teritorial București este condus de un președinte ajutat de un vicepreședinte. Dispozițiile art. 52-54 se aplică în mod corespunzător, colegiul de conducere fiind format din președinte și doi judecători.

(3) Președintele Tribunalului Militar Teritorial București este ordonator terțiar de credite.

Art. 58⁶. - (1) Curtea Militară de Apel funcționează în municipiul București, ca instanță unică, cu personalitate juridică, fiind condusă de un președinte ajutat de un vicepreședinte. Dispozițiile art. 52-54 se aplică în mod corespunzător, colegiul de conducere fiind format din președinte și doi judecători.

(2) Președintele Curții Militare de Apel București este ordonator secundar de credite.

TITLUL III

Ministerul Public

CAPITOLUL I

Atribuțiile Ministerului Public

Art. 59. - (1) Ministerul Public își exercită atribuțiile în temeiul legii și este condus de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(2) Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiilor legalității, imparțialității și controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției, în condițiile legii.

(3) Procurorii își exercită funcțiile în conformitate cu legea, respectă și protejează demnitatea umană și apără drepturile persoanei.

(4) Parchetele sunt independente în relațiile cu instanțele judecătorești, precum și cu celelalte autorități publice.

Art. 60. - Ministerul Public exercită, prin procurori, următoarele atribuții:

a) efectuează urmărirea penală în cazurile și în condițiile prevăzute de lege și participă, potrivit legii, la soluționarea conflictelor prin mijloace alternative;

b) conduce și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare, conduce și controlează activitatea altor organe de cercetare penală;

c) sesizează instanțele judecătorești pentru judecarea cauzelor penale, potrivit legii;

d) exercită acțiunea civilă, în cazurile prevăzute de lege;

e) participă, în condițiile legii, la ședințele de judecată;

f) exercită căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești, în condițiile prevăzute de lege;

g) apără drepturile și interesele legitime ale minorilor, ale persoanelor puse sub interdicție, ale dispăruților și ale altor persoane, în condițiile legii;

h) acționează pentru prevenirea și combaterea criminalității, sub coordonarea ministrului justiției, pentru realizarea unitară a politicii penale a statului;

i) studiază cauzele care generează sau favorizează criminalitatea, elaborează și prezintă ministrului justiției propuneri în vederea eliminării acestora, precum și pentru perfecționarea legislației în domeniu;

i¹) verifică respectarea legii la locurile de deținere preventivă;

j) exercită orice alte atribuții prevăzute de lege.

Art. 61. - (1) Dispozițiile procurorului ierarhic superior, date în scris și în conformitate cu legea, sunt obligatorii pentru procurorii din subordine.

(2) În soluțiile dispuse, procurorul este independent, în condițiile prevăzute de lege. Procurorul poate contesta la Consiliul Superior al Magistraturii, în cadrul procedurii de verificare a conduitei judecătorilor și procurorilor, intervenția procurorului ierarhic superior, în orice formă, în efectuarea urmăririi penale sau în adoptarea soluției.

(3) Soluțiile adoptate de procuror pot fi infirmate motivat de către procurorul ierarhic superior, când sunt apreciate ca fiind nelegale. Măsura infirmării este supusă controlului instanței competente să judece cauza în fond, la cererea procurorului care a adoptat soluția.

(4) Lucrările repartizate pot fi trecute altui procuror numai în cazul suspendării sau al încetării calității acestuia, potrivit legii, ori, în absența sa, dacă există cauze obiective care justifică urgența și care împiedică rechemarea sa. Procurorul poate contesta la Consiliul Superior al Magistraturii, în cadrul procedurii de verificare a conduitei judecătorilor și procurorilor măsura dispusă de procurorul ierarhic superior.

Art. 62. - (1) Procurorii din fiecare parchet sunt subordonați conducătorului parchetului respectiv.

(2) Conducătorul unui parchet este subordonat conducătorului parchetului ierarhic superior din aceeași circumscripție.

(3) Controlul exercitat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, de procurorul general al Parchetului Național Anticorupție sau de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel asupra procurorilor din subordine se poate realiza direct sau prin procurori anume desemnați.

Art. 63. - (1) Organele de poliție judiciară își desfășoară activitatea de cercetare penală, în mod nemijlocit, sub conducerea și supravegherea procurorului, fiind obligate să aducă la îndeplinire dispozițiile acestuia.

(2) Serviciile și organele specializate în culegerea, prelucrarea și arhivarea informațiilor au obligația de a pune, de îndată, la dispoziția parchetului competent, la sediul acestuia, toate datele și toate informațiile, neprelucrate, deținute în legătură cu săvârșirea infracțiunilor.

(3) Nerespectarea obligațiilor prevăzute la alin. (1) și (2) atrage răspunderea juridică potrivit legii.

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

Art. 64. - (1) Procurorul participă la ședințele de judecată, în condițiile legii, și are rol activ în aflarea adevărului.

(2) Procurorul este liber să prezinte în instanță concluziile pe care le consideră întemeiate, potrivit legii, ținând seama de probele administrate în cauză. Procurorul poate contesta la Consiliul Superior al Magistraturii intervenția procurorului ierarhic superior, pentru influențarea în orice formă a concluziilor.

(3) În procesele penale, la ședința de judecată, poate participa procurorul care a efectuat urmărirea penală sau alt procuror desemnat de conducătorul parchetului.

Art. 65. - Procurorul exercită, în condițiile legii, căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești pe care le consideră netemeinice și nelegale.

Art. 66. - (1) Ministrul justiției, când consideră necesar, din proprie inițiativă sau la cererea Consiliului Superior al Magistraturii, exercită controlul asupra procurorilor, prin procurori anume desemnați de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau, după caz, de procurorul general al Parchetului Național Anticorupție, ori de ministrul justiției.

(2) Controlul constă în verificarea eficienței manageriale, a modului în care procurorii își îndeplinesc atribuțiile de serviciu și în care se desfășoară raporturile de serviciu cu justițiabilii și cu celelalte persoane implicate în lucrările de competența parchetelor. Controlul nu poate viza măsurile dispuse de procuror în cursul urmăririi penale și soluțiile adoptate.

(3) Ministrul justiției poate să ceară procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau, după caz, procurorului general al Parchetului Național Anticorupție informări asupra activității parchetelor și să dea îndrumări scrise cu privire la măsurile ce trebuie luate pentru prevenirea și combaterea eficientă a criminalității.

CAPITOLUL II

Organizarea Ministerului Public

SECȚIUNEA 1

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

Art. 67. - (1) Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție coordonează activitatea parchetelor din subordine, îndeplinește atribuțiile prevăzute de lege, are personalitate juridică și gestionează bugetul Ministerului Public.

(2) Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este condus de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, ajutat de un prim-adjunct și un adjunct.

(2¹) În activitatea sa, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este ajutat de 3 consilieri.

(3) Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este ordonator principal de credite.

Art. 68. - Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție reprezintă Ministerul Public în relațiile cu celelalte autorități publice și cu orice persoane juridice sau fizice, din țară sau din străinătate.

Art. 69. - Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție exercită, direct sau prin procurori anume desemnați, controlul asupra tuturor parchetelor.

Art. 70. - (1) Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție participă la ședințele Înaltei Curți de Casație și Justiție în Secții Unite, precum și la orice complet al acesteia, când consideră necesar.

(2) În cazul imposibilității de participare, procurorul general delegă pe prim-adjunctul sau pe adjunctul său ori pe un alt procuror pentru a participa, în locul său, la ședințele Înaltei Curți de Casație și Justiție prevăzute la alin. (1).

Art. 71. - Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție desemnează, dintre procurorii acestui parchet, pe procurorii care participă la ședințele Curții Constituționale, în cazurile prevăzute de lege.

Art. 72. - (1) Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție are în structură secții conduse de procurori șefi, care pot fi ajutați de adjuncți. În cadrul secțiilor pot funcționa servicii și birouri conduse de procurori șefi.

(2) În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, ca structură specializată în combaterea criminalității organizate și terorismului.

(3) Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism se încadrează cu procurori numiți prin ordin al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, în limita posturilor prevăzute în statul de funcții, aprobat potrivit legii.

(4) Pentru a fi numiți în cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism procurorii trebuie să aibă o bună pregătire profesională, o conduită morală ireproșabilă, o vechime de cel puțin 6 ani în funcția de procuror sau judecător și să fi fost declarați admiși în urma interviului organizat de comisia constituită în acest scop.

(5) La interviu poate participa orice procuror care îndeplinește condițiile prevăzute la alin. (4).

(6) Interviul constă în verificarea pregătirii profesionale, a capacității de a lua decizii și de a-și asuma răspunderea, rezistenței la stres, precum și altor calități specifice.

(7) La evaluarea candidaților, vor fi avute în vedere și activitatea desfășurată de procurori, cunoașterea unei limbi străine și cunoștințele de operare pe calculator.

(8) Comisia prevăzută la alin. (4) este numită prin ordin al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, și este formată din 3 procurori din cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism. Din comisie pot face parte și specialiști în psihologie, resurse umane și alte domenii.

(9) Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție evaluează, anual, rezultatele obținute de procurorii Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism.

(10) Procurorii numiți în cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism pot fi revocați prin ordin al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, în cazul exercitării necorespunzătoare a atribuțiilor specifice funcției sau în cazul aplicării unei sancțiuni disciplinare.

(11) La data încetării activității în cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism procurorul revine la parchetul de unde provine sau la alt parchet unde are dreptul să funcționeze potrivit legii.

(12) Atribuțiile, competența, structura, organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism sunt stabilite prin lege specială.

(13) Dispozițiile art. 48 alin. (10) și (11) din Legea **nr. 303/2004** se aplică în mod corespunzător.

Art. 73. - În exercitarea atribuțiilor ce-i revin, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție emite ordine cu caracter intern.

Art. 74. - (1) În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează colegiul de conducere, care hotărăște asupra problemelor generale de conducere ale Ministerului Public.

(2) Colegiul de conducere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este constituit din procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prim-adjunctul, și 5 procurori aleși în adunarea generală a procurorilor.

(3) Dispozițiile art. 52 alin. (3)-(7) se aplică în mod corespunzător.

Art. 75. - (1) Adunarea generală a procurorilor Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție se convoacă de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, anual sau ori de câte ori este necesar.

(2) Dispozițiile art. 54 se aplică în mod corespunzător.

Art. 75¹. - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție elaborează anual un raport privind activitatea desfășurată, pe care îl prezintă Consiliului Superior al Magistraturii și ministrului justiției, nu mai târziu de luna februarie a anului următor. Ministrul justiției va prezenta Parlamentului concluziile asupra raportului de activitate a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

SECȚIUNEA a 2-a

Parchetul Național Anticorupție

Art. 76. - (1) Parchetul Național Anticorupție este specializat în combaterea infracțiunilor de corupție, potrivit legii, își exercită atribuțiile pe întreg teritoriul României, și funcționează pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(2) Parchetul Național Anticorupție se organizează ca structură autonomă în cadrul Ministerului Public și este coordonat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(3) Parchetul Național Anticorupție are personalitate juridică și sediul în municipiul București.

Art. 77. - (1) Parchetul Național Anticorupție își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic.

(2) Parchetul Național Anticorupție este independent în raport cu instanțele judecătorești și cu parchetele de pe lângă acestea, precum și în relațiile cu celelalte autorități publice, exercitându-și atribuțiile numai în temeiul legii și pentru asigurarea respectării acesteia.

Art. 78. - (1) Parchetul Național Anticorupție este condus de un procuror general, asimilat prim-adjunctului procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, ajutat de 2 adjuncți, asimilați adjunctului procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(2) În activitatea sa, procurorul general al Parchetului Național Anticorupție este ajutat de 2 consilieri, asimilați consilierilor procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(3) Procurorul general al Parchetului Național Anticorupție este ordonator principal de credite.

(4) Finanțarea cheltuielilor curente și de capital ale Parchetului Național Anticorupție se asigură de la bugetul de stat.

Art. 79. - (1) În cadrul Parchetului Național Anticorupție funcționează colegiul de conducere, care hotărăște asupra problemelor generale de conducere ale acestui parchet.

(2) Colegiul de conducere al Parchetului Național Anticorupție este constituit din procurorul general, unul dintre adjuncții acestuia și 5 procurori aleși în adunarea generală a procurorilor.

(3) Dispozițiile art. 52 alin. (3)-(7) se aplică în mod corespunzător.

Art. 80. - (1) Adunarea generală a procurorilor Parchetului Național Anticorupție se convoacă de către procurorul general al acestui parchet, anual sau ori de câte ori este necesar.

(2) Dispozițiile art. 54 se aplică în mod corespunzător.

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

Art. 81. - În exercitarea atribuțiilor ce-i revin, procurorul general al Parchetului Național Anticorupție emite ordine cu caracter intern.

Art. 82. - (1) În cadrul Parchetului Național Anticorupție se pot înființa servicii teritoriale, servicii, birouri și alte compartimente de activitate, prin ordin al procurorului general al acestui parchet.

(2) Sediul serviciilor teritoriale și circumscripția acestora se stabilesc de procurorul general al Parchetului Național Anticorupție, de regulă, în localitățile în care își au sediul parchetele de pe lângă curțile de apel și în raport cu circumscripțiile acestora.

Art. 83. - (1) Parchetul Național Anticorupție se încadrează cu procurori numiți prin ordin al procurorului general al Parchetului Național Anticorupție, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, în limita posturilor prevăzute în statul de funcții, aprobat potrivit legii.

(2) Pentru a fi numiți în cadrul Parchetului Național Anticorupție, procurorii trebuie să aibă o bună pregătire profesională, o conduită morală ireproșabilă, o vechime de cel puțin 6 ani în funcția de procuror sau judecător și să fi fost declarați admiși în urma unui interviu organizat de comisia constituită în acest scop.

(3) La interviu poate participa orice procuror care îndeplinește condițiile prevăzute la alin. (2).

(4) Interviul constă în verificarea pregătirii profesionale, a capacității de a lua decizii și de a-și asuma răspunderea, rezistenței la stres, precum și altor calități specifice.

(5) La evaluarea candidaților, vor fi avute în vedere și activitatea desfășurată de procurori, cunoașterea unei limbi străine și cunoștințele de operare pe calculator.

(6) Comisia prevăzută la alin. (2) este numită prin ordin al procurorului general al Parchetului Național Anticorupție și este formată din 3 procurori de la Parchetul Național Anticorupție. Din comisie pot face parte și specialiști în psihologie, resurse umane și alte domenii.

(7) Procurorul general al Parchetului Național Anticorupție evaluează, anual, rezultatele obținute de procurorii Parchetului Național Anticorupție.

(8) Procurorii numiți în cadrul Parchetului Național Anticorupție pot fi revocați prin ordin al procurorului general al Parchetului Național Anticorupție, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, în cazul exercitării necorespunzătoare a atribuțiilor specifice funcției sau în cazul aplicării unei sancțiuni disciplinare.

(9) La data încetării activității în cadrul Parchetului Național Anticorupție procurorul revine la parchetul de unde provine sau la alt parchet unde are dreptul să funcționeze potrivit legii.

(10) Atribuțiile, competența, structura, organizarea și funcționarea Parchetului Național Anticorupție sunt stabilite prin lege specială.

(11) Dispozițiile art. 48 alin. (10) și (11) din Legea nr. 303/2004 privind statutul magistraților, cu modificările și completările ulterioare, se aplică în mod corespunzător.

Art. 83¹. - Parchetul Național Anticorupție elaborează anual un raport privind activitatea desfășurată, pe care îl prezintă Consiliului Superior al Magistraturii și ministrului justiției, nu mai târziu de luna februarie a anului următor. Ministrul justiției va prezenta Parlamentului concluziile asupra raportului de activitate a Parchetului Național Anticorupție.

SECȚIUNEA a 3-a

Parchetele de pe lângă curțile de apel, tribunale, tribunale pentru minori și familie și judecătorii

Art. 84. - (1) Pe lângă fiecare curte de apel, tribunal, tribunal pentru minori și familie și judecătorie funcționează un parchet.

(2) Parchetele au sediul în localitățile în care își au sediul instanțele pe lângă care funcționează și au aceeași circumscripție cu acestea.

(3) Parchetele de pe lângă curțile de apel și parchetele de pe lângă tribunale au personalitate juridică. Parchetele de pe lângă tribunalele pentru minori și familie și parchetele de pe lângă judecătorii nu au personalitate juridică.

Art. 85. - (1) Parchetele de pe lângă curțile de apel și tribunale au în structură secții, în cadrul cărora pot funcționa servicii și birouri. Parchetele de pe lângă curțile de apel au în structură și câte o secție pentru minori și familie.

(2) În raport cu natura și numărul cauzelor, în cadrul parchetelor de pe lângă judecătorii pot funcționa secții maritime și fluviale.

(3) Birourile, serviciile ori alte compartimente de specialitate din cadrul parchetelor se stabilesc de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu avizul ministrului justiției.

Art. 86. - În localitățile unde funcționează sediile secundare ale tribunalelor și judecătoriilor se înființează sedii secundare ale parchetelor, cu activitate permanentă, având aceeași circumscripție cu sediile secundare ale instanțelor pe lângă care funcționează.

Art. 87. - (1) Parchetele de pe lângă curțile de apel sunt conduse de procurori generali.

(2) Parchetele de pe lângă tribunale, tribunale pentru minori și familie și judecătorii sunt conduse de prim-procurori.

(3) Procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel și prim-procurorii parchetelor de pe lângă tribunale exercită și atribuții de coordonare și control al administrării parchetului unde funcționează, precum și a parchetelor din circumscripție.

(4) Prim-procurorii parchetelor de pe lângă tribunalele pentru minori și prim-procurorii parchetelor de pe lângă judecătorii exercită și atribuții de administrare a parchetului.

Art. 88. - Procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel au calitatea de ordonatori secundari de credite, iar prim-procurorii parchetelor de pe lângă tribunale au calitatea de ordonatori terțiari de credite.

Art. 89. - (1) În funcție de volumul de activitate, la parchetele de pe lângă curțile de apel și tribunale, procurorul general sau, după caz, prim-procurorul poate fi ajutat de 1-2 adjuncți, iar la parchetele de pe lângă tribunalele pentru minori și familie și judecătorii, prim-procurorul poate fi ajutat de un adjuncț.

(2) La Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București și la Parchetul de pe lângă Tribunalul București, procurorul general sau, după caz, prim-procurorul poate fi ajutat de 1-3 adjuncți.

Art. 90. - (1) Secțiile, serviciile și birourile parchetelor de pe lângă instanțe sunt conduse de procurori șefi.

(2) Conducătorul fiecărui parchet repartizează procurorii pe secții, servicii și birouri, în funcție de pregătirea, specializarea și aptitudinile acestora.

(3) Conducătorul fiecărui parchet repartizează dosarele procurorilor, ținând cont de specializarea acestora.

Art. 91. - (1) În cadrul parchetelor funcționează colegii de conducere, care avizează problemele generale de conducere ale parchetelor.

(2) Colegiile de conducere ale parchetelor de pe lângă curți de apel, tribunale, tribunale pentru minori și familie și judecătorii au în componență procurori care dețin funcții de nivelul celor prevăzute la art. 52 alin. (2) pentru colegiile de conducere ale instanțelor.

(3) Dispozițiile art. 52 alin. (2)-(7) se aplică în mod corespunzător.

Art. 92. - Dispozițiile art. 53 și 54 se aplică în mod corespunzător și pentru organizarea și desfășurarea adunărilor generale ale procurorilor.

Secțiunea a 4-a Organizarea parchetelor militare

Art. 92¹. - (1) Pe lângă fiecare instanță militară funcționează un parchet militar. Pe lângă Curtea Militară de Apel București funcționează Parchetul Militar de pe lângă Curtea de Apel București, pe lângă Tribunalul Militar Teritorial București funcționează Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial București, iar pe lângă tribunalele militare funcționează parchetele de pe lângă tribunalele militare.

(2) Circumscripțiile parchetelor militare sunt prevăzute în anexa nr. 2 care face parte integrantă din prezenta lege.

(3) Parchetele militare prevăzute la alin. (1) au, fiecare, statut de unitate militară, cu indicativ propriu.

Art. 92². - (1) Parchetele militare sunt conduse de un prim-procuror militar ajutat de un prim-procuror militar adjunct.

(2) Parchetul Militar de pe lângă Curtea de Apel București este condus de un procuror general militar, ajutat de un procuror general militar adjunct.

Art. 92³. - (1) Parchetele militare exercită prin procurorii militari atribuțiile prevăzute la art. 60, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Parchetele militare efectuează urmărirea penală în cauzele privind fapte penale comise de militari români dislocați pe teritoriul altor state, în cadrul unor forțe multinaționale, în condițiile în care, potrivit unei convenții internaționale, pe teritoriul statului primitor poate fi exercitată jurisdicția română. Procurorii militari participă la ședințele de judecată ce se desfășoară potrivit art. 58².

(3) Parchetele militare dispun de organe de cercetare specială puse în serviciul lor și față de care exercită atribuțiile prevăzute la art. 60 lit. b).

(4) Dispozițiile art. 91 și 92 se aplică în mod corespunzător.

Art. 92⁴. - (1) Când inculpatul este militar activ, procurorul militar care efectuează urmărirea penală trebuie să facă parte cel puțin din aceeași categorie de grade.

(2) Când gradul procurorului nu face parte din aceeași categorie cu gradul învinutului sau inculpatului, acesta va fi asistat de un alt procuror cu grad din categoria corespunzătoare, numit de conducătorul parchetului la care este înregistrată cauza.

Art. 92⁵. - (1) În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Parchetului Național Anticorupție funcționează secții sau servicii de combatere a infracțiunilor săvârșite de militari care au, fiecare, statut de unitate militară, cu indicativ propriu.

(2) Pentru prevenirea și combaterea criminalității, precum și pentru stabilirea cauzelor care generează sau favorizează criminalitatea în rândul militarilor, secțiile sau serviciile din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Parchetului Național Anticorupție organizează și desfășoară activități comune ale procurorilor militari cu organele de control din cadrul Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Administrației și Internelor, precum și din cadrul altor structuri militare, pe bază de protocoale.

TITLUL IV

Organizarea și funcționarea Institutului Național al Magistraturii

Art. 93. - (1) Institutul Național al Magistraturii este instituția publică cu personalitate juridică, aflată în coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii, care realizează formarea inițială a judecătorilor și procurorilor, formarea profesională continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție, precum și formarea formatorilor, în condițiile legii.

(2) Institutul Național al Magistraturii nu face parte din sistemul național de învățământ și educație și nu este supus dispozițiilor legale în vigoare cu privire la acreditarea instituțiilor de învățământ superior și recunoașterea diplomelor.

(3) Institutul Național al Magistraturii are sediul în municipiul București.

Art. 94. - (1) Institutul Național al Magistraturii este condus de un consiliu științific format din 13 membri: un judecător al Înaltei Curți de Casație și Justiție, un procuror de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, un judecător al Curții de Apel București, un procuror de la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București, desemnați de Consiliul Superior al Magistraturii, 3 profesori universitari, recomandați de Facultatea de Drept a Universității București, Facultatea de Drept a Universității "Alexandru Ioan Cuza" din Iași și Facultatea de Drept a Universității "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, 3 reprezentanți aleși ai personalului de instruire din cadrul

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

Institutului, un reprezentant al auditorilor de justiție, un reprezentant al asociațiilor profesionale legal constituite ale judecătorilor și procurorilor, precum și directorul Institutului Național al Magistraturii, care face parte de drept din consiliu și îl prezidează.

(2) Directorul Institutului Național al Magistraturii și cei doi adjuncți ai acestuia sunt numiți de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea Consiliului științific al Institutului Național al Magistraturii, din rândul personalului de instruire de specialitate juridică al Institutului, al judecătorilor și procurorilor sau al cadrelor didactice din învățământul superior juridic acreditat potrivit legii.

(3) Durata mandatului membrilor consiliului științific este de 3 ani și poate fi reînnoit, cu excepția mandatului reprezentantului auditorilor de justiție, care este ales pe unan.

(4) Abrogat.

- Alineatul (4) a fost abrogat prin Titlul VI art. I pct. 55 din Legea nr. 247/2005.

Art. 95. - Consiliul științific al Institutului Național al Magistraturii propune proiectul de buget și hotărăște asupra problemelor care privesc organizarea și funcționarea Institutului, la propunerea directorului acestei instituții.

Art. 96. - (1) Institutul Național al Magistraturii este finanțat de la bugetul de stat, prin bugetul Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii.

(2) Directorul Institutului Național al Magistraturii este ordonator secundar de credite.

Art. 97. - (1) Numărul maxim de posturi pentru Institutul Național al Magistraturii se stabilește prin hotărâre a Guvernului.

(2) Structura organizatorică, statele de funcții și statele de personal ale Institutului Național al Magistraturii se aprobă de Consiliul Superior al Magistraturii.

Art. 98. - (1) Personalul de instruire al Institutului Național al Magistraturii este asigurat, de regulă, din rândul judecătorilor și procurorilor în funcție, care pot fi detașați în condițiile prezentei legi, cu acordul lor, în cadrul Institutului, cu avizul consiliului științific al Institutului.

(2) Institutul Național al Magistraturii poate folosi, în condițiile legii, și cadre didactice din învățământul juridic superior acreditat potrivit legii, alți specialiști români și străini, precum și personal de specialitate juridică prevăzut la art. 86 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, cu modificările și completările ulterioare, pentru desfășurarea procesului de formare profesională.

(3) Salarizarea personalului de instruire al Institutului Național al Magistraturii la plata cu ora se face în funcție de numărul de ore de seminar sau curs susținute, de indemnizația brută lunară a funcției de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție și de norma didactică stabilită conform art. 80 alin. (2) din Legea **nr. 128/1997** privind Statutul personalului didactic.

Art. 99. - Prin hotărâre a Guvernului se pot înființa, în subordinea Ministerului Justiției și a Ministerului Public, centre regionale de formare profesională continuă a grefierilor și a altor categorii de personal de specialitate.

TITLUL V

Asistenții judiciari

Art. 100. - Asistenții judiciari sunt numiți de ministrul justiției, la propunerea Consiliului Economic și Social, pe o perioadă de 5 ani, dintre persoanele cu o vechime în funcții juridice de cel puțin 5 ani și care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

- a) au cetățenia română, domiciliul în România și capacitate deplină de exercițiu;
- b) sunt licențiate în drept și dovedesc o pregătire teoretică corespunzătoare;
- c) nu au antecedente penale, nu au cazier fiscal și se bucură de o bună reputație;
- d) cunosc limba română;
- e) sunt apte, din punct de vedere medical și psihologic, pentru exercitarea funcției.

Art. 101. - (1) Asistenții judiciari se bucură de stabilitate pe durata mandatului și se supun numai legii.

(2) Dispozițiile legale privind obligațiile, interdicțiile și incompatibilitățile judecătorilor și procurorilor se aplică și asistenților judiciari.

(3) Dispozițiile referitoare la concediul de odihnă, asistență medicală gratuită și gratuitatea transportului, prevăzute de lege pentru judecători și procurori, se aplică și asistenților judiciari.

(4) Asistenții judiciari depun jurământul în condițiile prevăzute de lege pentru judecători și procurori.

(5) Numărul total al posturilor de asistenți judiciari și repartizarea posturilor pe instanțe, în raport cu volumul de activitate, se stabilesc prin ordin al ministrului justiției.

Art. 102. - Asistenții judiciari exercită atribuțiile prevăzute la art. 58 alin. (2), precum și alte atribuții prevăzute în Regulamentul de ordine interioară a instanțelor judecătorești.

Art. 103. - (1) Asistenților judiciari li se aplică dispozițiile legale privind abaterile și sancțiunile disciplinare, precum și motivele de eliberare din funcție prevăzute de lege pentru judecători și procurori.

(2) Sancțiunile disciplinare se aplică de către ministrul justiției.

(3) Împotriva sancțiunilor aplicate potrivit alin. (2) se poate face contestație, în termen de 30 de zile de la comunicarea sancțiunii, la secția de contencios administrativ și fiscal a curții de apel în circumscripția căreia funcționează cel sancționat. Hotărârea curții de apel este definitivă.

(4) Asistenții judiciari pot fi eliberați din funcție și ca urmare a reducerii numărului de posturi, în raport cu volumul de activitate al instanței.

(5) Sancțiunile aplicate asistenților judiciari și eliberarea din funcție a acestora se comunică Consiliului Economic și Social de ministrul justiției.

Art. 104. - Prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Consiliului Economic și Social și a Ministerului Justiției, se stabilesc:

a) condițiile, procedura de selecție și de propunere de către Consiliul Economic și Social a candidaților, pentru a fi numiți ca asistenți judiciari de către ministrul justiției;

b) condițiile de delegare, detașare și transfer al asistenților judiciari.

Art. 105. - Magistrații consultanți în funcție la data intrării în vigoare a prezentei legi sunt numiți de drept în funcțiile de asistenți judiciari și își continuă activitatea în cadrul tribunalelor de muncă și asigurări sociale sau, după caz, al secțiilor sau completelor specializate.

TITLUL VI

Compartimentele auxiliare de specialitate
din cadrul instanțelor și al parchetelor

Art. 106. - (1) Toate instanțele judecătorești și toate parchetele au în structură următoarele compartimente auxiliare de specialitate:

a) registratura;

b) grefa;

c) arhiva;

d) biroul de informare și relații publice;

e) biblioteca.

(2) Instanțele judecătorești și parchetele pot avea și alte compartimente stabilite prin regulamentele prevăzute la art. 126 alin. (1) și art. 127 alin. (1).

(3) Curțile de apel și parchetele de pe lângă aceste curți, Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Parchetul Național Anticorupție au, de asemenea, în structură un compartiment de documentare și un compartiment de informatică juridică. Compartimentele de informatică juridică se pot organiza și în structura tribunalelor, a tribunalelor specializate, a judecătoriilor și a parchetelor de pe lângă aceste instanțe.

(4) Instanțele și parchetele militare au în structură și un compartiment de documente clasificate.

Art. 107. - (1) Biroul de informare și relații publice asigură legăturile instanței sau ale parchetului cu publicul și cu mijloacele de comunicare în masă, în vederea garantării transparenței activității judiciare, în condițiile stabilite de lege.

(2) Conducătorul biroului, care îndeplinește și rolul de purtător de cuvânt, poate fi un judecător sau procuror desemnat de președintele instanței sau, după caz, de conducătorul parchetului ori un absolvent al unei facultăți de jurnalistică sau specialist în comunicare, numit prin concurs sau examen.

Art. 108. - (1) Personalul de specialitate auxiliar este subordonat ierarhic conducerii instanțelor sau parchetelor unde funcționează.

(2) Repartizarea personalului în cadrul compartimentelor auxiliare de specialitate se face de președintele instanței sau de procurorul general ori, după caz, de prim-procurorul parchetului.

(3) La curțile de apel, tribunale, tribunale specializate și parchetele de pe lângă acestea, compartimentele în care își desfășoară activitatea personalul auxiliar de specialitate sunt conduse de prim-grefieri, iar la secțiile Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Justiție, la secțiile Parchetului Național Anticorupție, la judecători și parchetele de pe lângă acestea, de grefieri-șefi.

(4) Personalul de specialitate informatică va fi subordonat din punct de vedere administrativ președintelui instanței din care face parte și profesional Direcției de exploatare a tehnologiei informației din cadrul Ministerului Justiției.

(5) Personalul auxiliar de la instanțele și parchetele militare, de la secțiile sau serviciile din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Parchetului Național Anticorupție poate proveni și din rândul militarilor activi.

Art. 109. - (1) Grefierii care participă la ședințele de judecată sau la efectuarea actelor de urmărire penală sunt obligați să efectueze toate consemnările despre desfășurarea acestora și să îndeplinească orice alte însărcinări din dispoziția și sub controlul președintelui completului de judecată sau, după caz, al procurorului.

(2) La ședințele de judecată, grefierii sunt obligați să poarte ținuta vestimentară corespunzătoare instanței unde funcționează. Ținuta vestimentară se stabilește prin hotărâre a Guvernului și se asigură în mod gratuit.

(3) La ședințele de judecată, grefierii militari sunt obligați să poarte uniforma militară.

Art. 110. - (1) În vederea informatizării activității instanțelor și parchetelor, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, ministrul justiției, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau, după caz, procurorul general al Parchetului Național Anticorupție iau măsuri pentru dotarea tehnică corespunzătoare a acestora.

(2) Numărul informaticienilor se stabilește de către președintele instanței sau, după caz, de către conducătorul parchetului, cu avizul conform al direcției de specialitate din cadrul Ministerului Justiției, respectiv al compartimentului informatic din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(3) În cazul Înaltei Curți de Casație și Justiție și al Parchetului Național Anticorupție, avizul prevăzut la alin. (2) nu este necesar.

(4) În vederea creării unui sistem informatic unitar și funcțional, instituțiile sistemului judiciar au obligația de a duce la îndeplinire măsurile prevăzute în strategia de informatizare a sistemului judiciar, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Justiției.

(5) Dotarea tehnică necesară informatizării instanțelor militare, a secției sau serviciului din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori, după caz, din cadrul Parchetului Național Anticorupție, precum și a parchetelor militare se asigură de Ministerul Apărării Naționale.

TITLUL VII

Paza instanțelor judecătorești și a parchetelor
și protecția magistraților

Art. 111. - (1) Paza sediilor instanțelor judecătorești și a parchetelor, a bunurilor și valorilor aparținând acestora, supravegherea accesului și menținerea ordinii interioare necesare desfășurării normale a activității în aceste sedii se asigură, în mod gratuit, de către Jandarmeria Română, prin structurile sale specializate.

(2) Numărul personalului Jandarmeriei Române necesar pentru aplicarea prevederilor alin. (1) se stabilește prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministrului justiției și ministrului administrației și internelor, precum și a președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(3) Activitatea personalului prevăzut la alin. (2) este coordonată de președintele instanței sau de conducătorul parchetului.

Art. 111¹. - (1) Instanțele și parchetele militare dispun de poliția militară pusă în serviciul lor de Ministerul Apărării Naționale, în mod gratuit. Necesarul de personal de poliție militară va fi stabilit prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Justiției și a Ministerului Apărării Naționale.

(2) Poliția militară pusă în serviciul instanțelor și parchetelor militare este subordonată președinților sau prim-procurorilor acestora.

(3) Paza sediilor instanțelor și parchetelor militare, a celorlalte spații folosite de acestea, a bunurilor și valorilor ce le aparțin, supravegherea accesului și menținerea ordinii interioare necesare desfășurării normale a activității, se asigură, în mod gratuit, de către Poliția Militară.

(4) Numărul personalului necesar pentru fiecare instanță sau parchet va fi stabilit de ministrul justiției, la propunerea președintelui Curții Militare de Apel și a secției sau serviciului din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Art. 111². - Poliția Română și Jandarmeria Română au obligația de a acorda sprijinul necesar, potrivit atribuțiilor legale, instanțelor și parchetelor militare, secției sau serviciului din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și din cadrul Parchetului Național Anticorupție, pentru buna desfășurare a procesului penal, la solicitarea acestora.

Art. 112. - Modul de utilizare a personalului de poliție pentru asigurarea protecției judecătorilor și procurorilor, precum și modul de utilizare a personalului Jandarmeriei Române pentru asigurarea pazei sediilor instanțelor judecătorești și parchetelor, a bunurilor și valorilor aparținând acestora, supravegherea accesului și menținerea ordinii interioare se stabilesc prin protocol încheiat între Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul Național Anticorupție sau, după caz, Ministerul Justiției și Ministerul Administrației și Internelor.

TITLUL VIII

Gestiunea economico-financiară și administrativă a
instanțelor și parchetelor

CAPITOLUL I

Organizarea departamentului economico-financiar și administrativ

Art. 113. - (1) Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul Național Anticorupție, curțile de apel, parchetele de pe lângă curțile de apel, tribunalele și parchetele de pe lângă tribunale au în structură câte un departament economico-financiar și administrativ, condus de un manager economic.

(2) Managerul economic este subordonat președintelui instanței sau, după caz, conducătorului parchetului în cadrul căruia funcționează.

(3) Departamentul economico-financiar și administrativ din cadrul tribunalelor și parchetelor de pe lângă acestea asigură activitatea economică, financiară și administrativă și pentru tribunalele specializate și judecătoriile sau, după caz, pentru parchetele din circumscripția lor.

(4) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică și Curții Militare de Apel București și Parchetului Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel București.

Art. 114. - (1) Poate fi numită în funcția de manager economic persoana care a fost admisă la concursul organizat în acest scop de către:

- a) Înalta Curte de Casație și Justiție, pentru managerul economic al acestei instanțe;
- b) curțile de apel, pentru managerii economici ai curților de apel și ai tribunalelor;
- c) Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, pentru managerul economic al acestui parchet și pentru managerii economici ai parchetelor de pe lângă curți de apel și tribunale;
- d) Parchetul Național Anticorupție, pentru managerul economic al acestui parchet.

(2) La concursul prevăzut la alin. (1) se pot înscrie persoanele care au studii economice superioare și o vechime în specialitate de minimum 5 ani.

(3) Numirea în funcția de manager economic a persoanelor declarate admise la concursul prevăzut la alin. (1) se face prin ordin al conducătorului instanței sau, după caz, al conducătorului parchetului care organizează concursul.

(4) Personalul din cadrul departamentului economico-financiar și administrativ este încadrat de către președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, procurorul general al Parchetului Național Anticorupție, președintele curții de apel sau, după caz, procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, pe bază de concurs sau probă practică.

(5) Concursul prevăzut la alin. (1) și (4) se organizează potrivit unui regulament aprobat de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, de ministrul justiției, de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau, după caz, de procurorul general al Parchetului Național Anticorupție.

Art. 115. - Managerul economic are următoarele atribuții principale:

- a) conduce departamentul economico-financiar și administrativ al instanței sau parchetului în cadrul căruia funcționează;
- b) răspunde pentru gestiunea economico-financiară a instanțelor sau parchetelor fără personalitate juridică din circumscripția instanței sau a parchetului în cadrul căruia funcționează;
- c) îndeplinește, pe baza delegării primite din partea ordonatorilor de credite, toate atribuțiile acestora prevăzute de lege;
- d) organizează elaborarea, fundamentarea și prezentarea la organele abilitate a proiectelor de buget anuale, la termenele și în condițiile prevăzute de Legea finanțelor publice **nr. 500/2002**, cu modificările și completările ulterioare;
- e) coordonează activitatea de administrare a sediilor instanțelor și parchetelor și ia măsuri pentru asigurarea condițiilor materiale în vederea desfășurării corespunzătoare a activității instanțelor și parchetelor;
- f) ia măsuri pentru elaborarea și fundamentarea temelor de proiectare pentru lucrările de reparații curente și capitale ale sediilor și obiectivelor de investiții, urmărește și răspunde de realizarea acestora;
- g) organizează ținerea evidenței tuturor imobilelor din proprietatea sau administrarea instanțelor ori, după caz, a parchetelor, precum și a celorlalte bunuri aflate în patrimoniul acestora.
- h) urmărește și răspunde de utilizarea cu eficiență a fondurilor primite de la bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat sau bugetele fondurilor speciale, precum și a celor constituite din veniturile proprii, potrivit legii;
- i) organizează ținerea la zi a contabilității instanței și parchetului din circumscripția în cadrul căreia funcționează și controlează efectuarea corectă a tuturor operațiunilor financiar-contabile în documentele specifice, precum și întocmirea și prezentarea la termenele stabilite a situațiilor financiare asupra patrimoniului aflat în administrare, potrivit prevederilor Legii contabilității **nr. 82/1991**, republicată;
- j) coordonează activitatea de administrare a sediilor instanțelor și parchetelor din circumscripțiile în cadrul cărora funcționează, stabilind măsuri pentru asigurarea condițiilor materiale în vederea desfășurării corespunzătoare a activității acestora. De asemenea, asigură ordinea, curățenia și paza bunurilor în sediile instanțelor, inclusiv măsuri pentru prevenirea și stingerea incendiilor.

Art. 116. - Managerii economici, informaticienii și personalul de specialitate din activitatea financiar-contabilă și din birourile locale pentru expertize judiciare tehnice și contabile au calitatea de funcționari publici, având drepturile și obligațiile prevăzute de Legea **nr. 188/1999** privind Statutul funcționarilor publici, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 117. - Președinții instanțelor și conducătorii parchetelor pot delega calitatea de ordonator de credite managerilor economici.

Art 117¹. - (1) Instanțele militare care nu au sediul în municipiul București și parchetele de pe lângă acestea au în structură un compartiment economico-administrativ.

(2) Personalul auxiliar din compartimentul economico-administrativ are următoarele atribuții principale:

- a) întocmește documentația pentru achizițiile publice, serviciile și lucrările necesare desfășurării activității instanțelor;
- b) asigură aprovizionarea cu materiale de întreținere și uz gospodăresc, mijloace fixe și obiecte de inventar sau alte bunuri necesare desfășurării optime a activității instanțelor;
- c) asigură întreținerea și funcționarea clădirilor, instalațiilor tehnico-sanitare de încălzire, a celorlalte mijloace fixe și obiecte de inventar din dotare;
- d) asigură ordinea, curățenia și paza bunurilor în sediile instanțelor;
- e) întreprinde măsuri pentru prevenirea și stingerea incendiilor, precum și pentru înlăturarea consecințelor unor calamități.

CAPITOLUL II

Bugetele instanțelor și parchetelor

Art. 118. - (1) Activitatea instanțelor și parchetelor este finanțată de la bugetul de stat.

(2) Bugetul curților de apel, al tribunalelor, al tribunalelor specializate și al judecătorilor este gestionat de Ministerul Justiției, ministrul justiției având calitatea de ordonator principal de credite.

(3) Bugetul pentru parchetele de pe lângă curțile de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii este gestionat de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(4) Bugetul instanțelor și parchetelor militare este gestionat de Ministerul Apărării Naționale, ministrul apărării naționale având calitatea de ordonator principal de credite.

Art. 119. - (1) Curțile de apel și parchetele de pe lângă curțile de apel elaborează proiectele de buget anual pentru instanțele sau, după caz, parchetele din circumscripțiile lor.

(2) Proiectele de buget elaborate potrivit alin. (1) se transmit Ministerului Justiției sau, după caz, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(3) Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Parchetul Național Anticorupție își elaborează propriile proiecte de buget anual. În bugetul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sunt cuprinse și bugetele parchetelor de pe lângă celelalte instanțe judecătorești.

(4) Proiectele de bugete elaborate potrivit alin. (1) și (3) se supun avizului conform al Consiliului Superior al Magistraturii.

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

(5) Bugetul Înaltei Curți de Casație și Justiție se aprobă de adunarea generală a judecătorilor acestei curți, cu avizul consultativ al Ministerului Finanțelor Publice.

(6) Proiectele de buget anual se elaborează de Curtea Militară de Apel București, respectiv de secția sau serviciul din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, după consultarea celorlalte instanțe și parchete militare, se supun avizului conform al Consiliului Superior al Magistraturii și se transmit Ministerului Apărării Naționale.

(7) Anual, Guvernul României va include în bugetul Ministerului Apărării Naționale fondurile necesare potrivit art. 118 alin. (4).

Art. 120. - (1) Fiecare instanță și fiecare parchet se încadrează cu numărul necesar de judecători sau, după caz, de procurori, precum și cu numărul necesar de personal auxiliar de specialitate și personal al departamentului economico-financiar și administrativ.

(2) Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și președinții curților de apel, împreună cu ministrul justiției, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau, după caz, procurorul general al Parchetului Național Anticorupție analizează anual volumul de activitate al instanțelor și parchetelor și, în funcție de rezultatele analizei, iau măsuri pentru suplimentarea sau reducerea numărului de posturi, cu acordul Consiliului Superior al Magistraturii.

Art. 121. - (1) Numărul maxim de posturi pentru instanțe și parchete se stabilește prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministrului justiției, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii.

(2) Pentru Înalta Curte de Casație și Justiție, numărul maxim de posturi se stabilește prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministrului justiției și a președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii.

(3) Pentru instanțele și parchetele militare, numărul maxim de posturi se aprobă, potrivit alin. (1), cu avizul consultativ al ministrului apărării naționale.

Art. 122. - (1) Statele de funcții și de personal pentru curțile de apel, tribunale, tribunale specializate, judecătoria și parchete se aprobă cu avizul conform al Consiliului Superior al Magistraturii, prin ordin al ministrului justiției.

(2) Statele de funcții și de personal pentru fiecare instanță militară și parchet de pe lângă aceasta se aprobă prin ordin al ministrului justiției, cu avizul conform al Consiliului Superior al Magistraturii și al ministrului apărării naționale.

Art. 122¹. - Începând cu data de 1 ianuarie 2008, atribuțiile Ministerului Justiției referitoare la gestionarea bugetului curților de apel, al tribunalelor, al tribunalelor specializate și al judecătoriilor vor fi preluate de Înalta Curte de Casație și Justiție.

TITLUL IX

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 123. - Abrogat.

Art. 124. - Pe lângă instanțele judecătorești funcționează, în condițiile legii, următoarele structuri:

- a) serviciile de reintegrare socială și supraveghere;
- b) oficiile registrului comerțului;
- c) alte structuri înființate prin lege specială.

Art. 125. - (1) Statul este obligat să asigure sediile și celelalte mijloace materiale și financiare necesare pentru buna funcționare a activității instanțelor și parchetelor.

(2) Guvernul, Consiliul General al Municipiului București, consiliile județene și consiliile locale, cu sprijinul prefecturilor, pun la dispoziția Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Ministerului Justiției, a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a Parchetului Național Anticorupție sediile necesare bunei funcționări a instanțelor judecătorești și a parchetelor.

(3) Drepturile materiale și bănești ale personalului instanțelor și parchetelor militare și mijloacele materiale, inclusiv cele auto, necesare funcționării instanțelor și parchetelor militare, secției sau serviciului din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și secției sau serviciului din cadrul Parchetului Național Anticorupție se asigură de Ministerul Apărării Naționale.

Art. 126. - (1) Prin Regulamentul de ordine interioară a instanțelor judecătorești se stabilesc:

- a) organizarea administrativă a curților de apel, a tribunalelor, a tribunalelor specializate și a judecătoriilor;
- b) modul și criteriile de repartizare a cauzelor pe complete de judecată, în vederea asigurării respectării principiilor distribuției aleatorii și continuității;
- c) atribuțiile președinților, vicepreședinților, judecătorilor inspectori, președinților de secții, ale judecătorilor și ale celorlalte categorii de personal;
- d) organizarea și modul de desfășurare a activității colegiilor de conducere ale instanțelor judecătorești și a adunărilor generale ale judecătorilor;
- e) vacanța judecătorească;
- f) modul de organizare, funcționarea și atribuțiile compartimentelor auxiliare de specialitate;
- g) modul de organizare, funcționarea și atribuțiile departamentului economico-financiar și administrativ.

(2) Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești se elaborează de Consiliul Superior al Magistraturii și de Ministerul Justiției și se aprobă prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 127. - (1) Prin Regulamentul de ordine interioară a parchetelor se stabilesc:

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

- a) organizarea administrativă a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a Parchetului Național Anticorupție, a parchetelor de pe lângă curțile de apel, tribunale, tribunale pentru minori și familie și judecătoria;
- b) atribuțiile procurorilor generali, prim-procurorilor și ale adjuncților acestora, ale procurorilor inspectori, ale procurorilor șefi și ale procurorilor, precum și ale celorlalte categorii de personal;
- c) organizarea și modul de desfășurare a activității colegiilor de conducere ale parchetelor și a adunărilor generale ale procurorilor;
- d) ierarhia funcțiilor administrative din cadrul Ministerului Public;
- e) modul de organizare, funcționarea și atribuțiile compartimentelor auxiliare de specialitate ale parchetelor;
- f) modul de organizare, funcționarea și atribuțiile departamentului economico-financiar și administrativ din cadrul parchetelor.
- (2) Regulamentul de ordine interioară prevăzut la alin. (1) se aprobă prin ordin al ministrului justiției, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau, după caz, a procurorului general al Parchetului Național Anticorupție, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii.

Art. 128. - Abrogat.

Art. 129. - Referirile la Curtea Supremă de Justiție cuprinse în actele normative în vigoare se consideră a fi făcute la Înalta Curte de Casație și Justiție.

Art. 130. - (1) Datele la care vor începe să funcționeze tribunalele specializate și localitățile în care își vor desfășura activitatea se stabilesc, în mod eșalonat, prin ordin al ministrului justiției, cu avizul conform al Consiliului Superior al Magistraturii.

(2) Dispozițiile prezentei legi privind managerii economici ai instanțelor și ai parchetelor se aplică începând cu 1 iulie 2005.

(3) Funcția de manager economic se echivalează cu funcția de director executiv.

(4) Până la începerea funcționării Tribunalului Ilfov și a parchetului de pe lângă această instanță, cauzele de competența acestora se soluționează de Tribunalul București și, respectiv, de Parchetul de pe lângă Tribunalul București.

Art. 131. - (1) Dispozițiile art. 56 alin. (1) privind repartizarea cauzelor în sistem informatizat se aplică treptat, acțiunea încheindu-se până în anul 2007.

(2) Până în anul 2007 repartizarea cauzelor la instanțele care nu dispun de sistem informatizat se face în mod aleatoriu, în condițiile stabilite prin Regulamentul de ordine interioară a instanțelor judecătorești.

Art. 132. - Abrogat.

Art. 133. - (1) Pe data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă:

a) dispozițiile art. 1-5, art. 7-11, art. 17-26, art. 27-35, art. 44-54, art. 56 și art. 57 din Legea Curții Supreme de Justiție **nr. 56/1993**, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 56 din 8 februarie 1999, cu modificările și completările ulterioare;

b) dispozițiile art. 1, art. 2 alin. 1, 3 și (4), art. 4-9, art. 10-16, art. 17 alin. 1¹-1³ și alin. 3-5, art. 18-25, art. 26-41, art. 69¹-69⁵, art. 70-85, art. 132, art. 133 alin. 1 și 3, art. 134 și art. 136-160 din Legea **nr. 92/1992** pentru organizarea judecătorească, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 30 septembrie 1997, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Dispozițiile art. 135 din Legea **nr. 92/1992** pentru organizarea judecătorească, republicată, cu modificările ulterioare, referitoare la directorii economici se abrogă de la data de 1 iulie 2005.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, în condițiile art. 77 alin. (2) și cu respectarea prevederilor **art. 75** și ale **art. 76** alin. (1) din Constituția României, republicată.

ANEXA Nr. 1

A. JUDECĂTORIILE, PARCHETELE ȘI LOCALITĂȚILE DE REȘEDINȚĂ ALE ACESTORA

Județul	Judecătoria	Localitatea de reședință
Alba	Alba Iulia	municipiul Alba Iulia
	Câmpeni	orașul Câmpeni
	Aiud	municipiul Aiud
	Blaj	municipiul Blaj
Arad	Sebeș	municipiul Sebeș
	Arad	municipiul Arad
	Ineu	orașul Ineu
	Lipova	orașul Lipova
	Gurahonț	comuna Gurahonț
Argeș	Chișineu-Criș	orașul Chișineu-Criș
	Pitești	municipiul Pitești
	Câmpulung	municipiul Câmpulung

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

	Curtea de Argeș	municipiul Curtea de Argeș
	Costești	orașul Costești
	Topoloveni	orașul Topoloveni
Bacău	Bacău	municipiul Bacău
	Onești	municipiul Onești
	Moinești	municipiul Moinești
	Podu Turcului	comuna Podu Turcului
	Buhuși	orașul Buhuși
Bihor	Oradea	municipiul Oradea
	Beiuș	municipiul Beiuș
	Marghita	municipiul Marghita
	Aleșd	orașul Aleșd
	Salonta	municipiul Salonta
Bistrița-Năsăud	Bistrița	municipiul Bistrița
	Năsăud	orașul Năsăud
	Beclean	orașul Beclean
Botoșani	Botoșani	municipiul Botoșani
	Dorohoi	municipiul Dorohoi
	Săveni	orașul Săveni
	Darabani	orașul Darabani
Brașov	Brașov	municipiul Brașov
	Făgăraș	municipiul Făgăraș
	Rupea	orașul Rupea
	Zărnești	orașul Zărnești
Brăila	Brăila	municipiul Brăila
	Făurei	orașul Făurei
	Însurăței	orașul Însurăței
Buzău	Buzău	municipiul Buzău
	Râmnicu Sărat	municipiul Râmnicu Sărat
	Pătârlagele	comuna Pătârlagele
	Pogoanele	orașul Pogoanele
Caraș-Severin	Reșița	municipiul Reșița
	Caransebeș	municipiul Caransebeș
	Oravița	orașul Oravița
	Moldova Nouă	orașul Moldova Nouă
	Bozovici	comuna Bozovici
	Bocșa	orașul Bocșa
Călărași	Călărași	municipiul Călărași
	Oltenița	municipiul Oltenița
	Lehliu-Gară	orașul Lehliu-Gară
Cluj	Cluj-Napoca	municipiul Cluj-Napoca
	Turda	municipiul Turda
	Dej	municipiul Dej
	Huedin	orașul Huedin
	Gherla	municipiul Gherla
Constanța	Constanța	municipiul Constanța
	Medgidia	municipiul Medgidia
	Hârșova	orașul Hârșova
	Mangalia	municipiul Mangalia
	Cernavodă	orașul Cernavodă
	Băneasa	comuna Băneasa
Covasna	Sfântu Gheorghe	municipiul Sfântu Gheorghe
	Târgu Secuiesc	municipiul Târgu Secuiesc
	Întorsura Buzăului	orașul Întorsura Buzăului
Dâmbovița	Târgoviște	municipiul Târgoviște
	Găești	orașul Găești
	Pucioasa	orașul Pucioasa
	Răcari	comuna Răcari
	Moreni	municipiul Moreni
Dolj	Craiova	municipiul Craiova
	Băilești	municipiul Băilești
	Filiași	orașul Filiași
	Șegarcea	orașul Șegarcea
	Calafat	municipiul Calafat
	Bechet	orașul Bechet
Galați	Galați	municipiul Galați
	Tecuci	municipiul Tecuci
	Târgu Bujor	orașul Târgu Bujor
	Liești	comuna Liești
Giurgiu	Giurgiu	municipiul Giurgiu
	Bolintin-Vale	orașul Bolintin-Vale
	Comana	comuna Comana

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

Gorj	Târgu Jiu	municipiul Târgu Jiu
	Târgu Cărbunești	orașul Târgu Cărbunești
	Novaci	orașul Novaci
	Motru	municipiul Motru
Harghita	Miercurea-Ciuc	municipiul Miercurea-Ciuc
	Odorheiu Secuiesc	municipiul Odorheiu Secuiesc
	Toplița	municipiul Toplița
Hunedoara	Gheorgheni	municipiul Gheorgheni
	Deva	municipiul Deva
	Hunedoara	municipiul Hunedoara
	Petroșani	municipiul Petroșani
	Orăștie	municipiul Orăștie
Ialomița	Brad	municipiul Brad
	Hațeg	orașul Hațeg
	Slobozia	municipiul Slobozia
	Urziceni	municipiul Urziceni
Iași	Fetești	municipiul Fetești
	Iași	municipiul Iași
	Pașcani	municipiul Pașcani
Ilfov	Hârlău	orașul Hârlău
	Răducăneni	comuna Răducăneni
	Buftea	orașul Buftea
	Cornetu	comuna Cornetu
Maramureș	Baia Mare	municipiul Baia Mare
	Sighetu Marmăției	municipiul Sighetu Marmăției
	Vișeu de Sus	orașul Vișeu de Sus
	Târgu Lăpuș	orașul Târgu Lăpuș
	Dragomirești	comuna Dragomirești
Mehedinți	Șomcuta Mare	orașul Șomcuta Mare
	Drobeta-Turnu Severin	municipiul Drobeta-Turnu Severin
	Strehaia	orașul Strehaia
	Orșova	municipiul Orșova
	Vânju Mare	orașul Vânju Mare
	Baia de Aramă	orașul Baia de Aramă
Mureș	Târgu Mureș	municipiul Târgu Mureș
	Sighișoara	municipiul Sighișoara
	Reghin	municipiul Reghin
	Târnăveni	municipiul Târnăveni
	Luduș	orașul Luduș
Neamț	Sângeorgiu de Pădure	orașul Sângeorgiu de Pădure
	Piatra-Neamț	municipiul Piatra-Neamț
	Roman	municipiul Roman
	Târgu-Neamț	orașul Târgu-Neamț
Olt	Bicaz	orașul Bicaz
	Slatina	municipiul Slatina
	Caracal	municipiul Caracal
	Corabia	orașul Corabia
Prahova	Balș	orașul Balș
	Scornicești	orașul Scornicești
	Ploiești	municipiul Ploiești
	Câmpina	municipiul Câmpina
	Vălenii de Munte	orașul Vălenii de Munte
Satu Mare	Mizil	orașul Mizil
	Sinaia	orașul Sinaia
	Urlați	orașul Urlați
	Satu Mare	municipiul Satu Mare
	Carei	municipiul Carei
Sălaj	Negrești-Oaș	orașul Negrești-Oaș
	Zalău	municipiul Zalău
	Șimleu Silvaniei	orașul Șimleu Silvaniei
Sibiu	Jibou	orașul Jibou
	Sibiu	municipiul Sibiu
	Mediaș	municipiul Mediaș
	Agnita	orașul Agnita
	Avrig	orașul Avrig
Suceava	Săliște	orașul Săliște
	Suceava	municipiul Suceava
	Câmpulung Moldovenesc	municipiul Câmpulung Moldovenesc
	Rădăuți	municipiul Rădăuți
	Fălticeni	municipiul Fălticeni
	Vatra Dornei	municipiul Vatra Dornei

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

Teleorman	Gura Humorului	orașul Gura Humorului
	Alexandria	municipiul Alexandria
	Roșiori de Vede	municipiul Roșiori de Vede
	Turnu Măgurele	municipiul Turnu Măgurele
Timiș	Videle	orașul Videle
	Zimnicea	orașul Zimnicea
	Timișoara	municipiul Timișoara
	Lugoj	municipiul Lugoj
	Deta	orașul Deta
	Sănnicolau Mare	orașul Sănnicolau Mare
Tulcea	Făget	orașul Făget
	Jimbolia	orașul Jimbolia
	Tulcea	municipiul Tulcea
Vaslui	Babadag	orașul Babadag
	Măcin	orașul Măcin
	Vaslui	municipiul Vaslui
Vâlcea	Bârlad	municipiul Bârlad
	Huși	municipiul Huși
	Murgeni	orașul Murgeni
	Râmnicu Vâlcea	municipiul Râmnicu Vâlcea
	Drăgășani	municipiul Drăgășani
Vrancea	Horezu	orașul Horezu
	Brezoi	orașul Brezoi
	Bălcești	orașul Bălcești
	Focșani	municipiul Focșani
București	Panciu	orașul Panciu
	Adjud	municipiul Adjud
	Judecătoria sectorului 1	municipiul București
	Judecătoria sectorului 2	municipiul București
	Judecătoria sectorului 3	municipiul București
	Judecătoria sectorului 4	municipiul București
	Judecătoria sectorului 5	municipiul București
Judecătoria sectorului 6	municipiul București	

B. TRIBUNALELE, PARCHETELE DE PE LÂNGĂ TRIBUNALE ȘI LOCALITĂȚILE DE REȘEDINȚĂ

Județul	Tribunalul	Localitatea de reședință
Alba	Alba Iulia	municipiul Alba Iulia
Arad	Arad	municipiul Arad
Argeș	Argeș	municipiul Pitești
Bacău	Bacău	municipiul Bacău
Bihor	Bihor	municipiul Oradea
Bistrița-Năsăud	Bistrița-Năsăud	municipiul Bistrița
Botoșani	Botoșani	municipiul Botoșani
Brașov	Brașov	municipiul Brașov
Brăila	Brăila	municipiul Brăila
Buzău	Buzău	municipiul Buzău
Caraș-Severin	Caraș-Severin	municipiul Reșița
Călărași	Călărași	municipiul Călărași
Cluj	Cluj	municipiul Cluj-Napoca
Constanța	Constanța	municipiul Constanța
Covasna	Covasna	municipiul Sfântu Gheorghe
Dâmbovița	Dâmbovița	municipiul Târgoviște
Dolj	Dolj	municipiul Craiova
Galați	Galați	municipiul Galați
Giurgiu	Giurgiu	municipiul Giurgiu
Gorj	Gorj	municipiul Târgu Jiu
Harghita	Harghita	municipiul Miercurea-Ciuc
Hunedoara	Hunedoara	municipiul Deva
Ialomița	Ialomița	municipiul Slobozia
Iași	Iași	municipiul Iași
Ilfov	Ilfov	orașul Buftea
Maramureș	Maramureș	municipiul Baia Mare
Mehedinți	Mehedinți	municipiul Drobeta-Turnu Severin
Mureș	Mureș	municipiul Târgu Mureș
Neamț	Neamț	municipiul Piatra-Neamț
Olt	Olt	municipiul Slatina
Prahova	Prahova	municipiul Ploiești

Transparency International Romania / Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție

Satu Mare	Satu Mare	municipiul Satu Mare
Sălaj	Sălaj	municipiul Zalău
Sibiu	Sibiu	municipiul Sibiu
Suceava	Suceava	municipiul Suceava
Teleorman	Teleorman	municipiul Alexandria
Timiș	Timiș	municipiul Timișoara
Tulcea	Tulcea	municipiul Tulcea
Vaslui	Vaslui	municipiul Vaslui
Vâlcea	Vâlcea	municipiul Râmnicu Vâlcea
Vrancea	Vrancea	municipiul Focșani
București	București	municipiul București

Acest ghid a fost produs de Transparency International – Romania (Asociația Română pentru Transparență) în cadrul proiectului *Combaterea corupției și creșterea integrității publice în justiție*, finanțat de UNIUNEA EUROPEANĂ prin programul Phare 2003.

București, 1.04.2006

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene.